



27 SEPT >
> 2 OCT 2013
DIVADELNA
NITRA

WWW.NITRAFEST.SK
WWW.PARALLEL-LIVES.EU

INTERNATIONAL
THEATRE FESTIVAL
MEDZINÁRODNÝ
FESTIVAL

**POD ZÁŠTITOU MINISTRA KULTÚRY SR MAREKA MAĎARIČA,
PREDSEDU NITRIANSKEHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA
MILANA BELICU A PRIMÁTORA MESTA NITRA JOZefa DVONČA**
**UNDER THE AUSPICES OF MINISTER OF CULTURE OF THE SR
MAREK MAĎARIČ, MILAN BELICA, THE CHAIRMAN OF THE
NITRA SELF-GOVERNING REGION AND JOZEF DVONČ, MAYOR
OF THE CITY OF NITRA**

FESTIVAL PRIPRAVILI FESTIVAL PREPARED BY

HLAVNÝ ORGANIZÁTOR / MAIN ORGANISER

Asociácia Divadelná Nitra / Association Divadelná Nitra

HLAVNÍ SPOLUORGANIZÁTORI / MAIN CO-ORGANISERS

Divadlo Andreja Bagara v Nitre / Andrej Bagar Theatre in Nitra

Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre / Karol Spišák Old Theatre in Nitra

Nitriansky samosprávny kraj / Nitra Self-Governing Region

Mesto Nitra / The City of Nitra

Divadelný ústav, Bratislava / Theatre Institute, Bratislava

SPOLUORGANIZÁTORI / CO-ORGANISERS

Filmový klub Tatra, Krajská knižnica Karola Kmeťka, Krajské osvetové stredisko,

Materské centrum Klokanček, Nitrianska galéria, Občianske združenie Artéria,

Občianske združenie tab_lab, Ponitrianske múzeum, Slovenský skauting – 44. zbor

Egrešov, Súkromné základné umelecké školy: Art Pegas, Heleny Madariovej, Tralaškola,

Súkromné konzervatórium v Nitre, Základná umelecká škola J. Rosinského v Nitre

Asociácia súčasného divadla / Contemporary Theatre Association,

Ústav pamäti národa / Nation's Memory Institute, Rozhlas a televízia Slovenska / Radio

and Television of Slovakia, Európske Hlavné Mesto Kultúry Košice 2013 / European

Capital of Culture Košice 2013

RIADITEĽ FESTIVALU / DIRECTOR OF THE FESTIVAL

Darina Kárová

UMELECKÁ RADA: KONCEPCIA A SELEKCIÁ

ZAHRANIČNEJ ČASŤI HLAVNÉHO PROGRAMU / ARTISTIC BOARD: CONCEPT AND SELECTION OF FOREIGN PART OF THE MAIN PROGRAMME

Dáša Čiripová, Maja Hriešik, Ján Šimko, Martina Vannayová, Miro Zwiefelhofer

KURÁTOR SLOVENSKEJ ČASŤI HLAVNÉHO PROGRAMU / CURATOR FOR THE SLOVAK PART OF THE MAIN PROGRAMME

Peter Pavlac

KONZULTANTI PRE SPRIEVODNÝ PROGRAM / CONSULTANTS FOR ACCOMPANYING PROGRAMME

Richard Kováčik, Marek Piacek, Christian Potiron

ZAHRANIČNÍ KONZULTANTI / FOREIGN CONSULTANTS

Sven Åge Birkeland (NO), Jasen Boko (HR), Martina Černá (CZ), John Freedman (RU),

(UK), Sylvia Huszár (HU), Thomas Irmer (DE), Romana Maliti (CZ), Jukka Hyde Hytti

(FI), Kamelia Nikolova (BG), Patrick Pernin (FR), Dana Silbiger (UK), Kjetil Skoeien (NO),

Andrea Tompa (HU)

2011 – (ne)prezrad’ svoje tajomstvo, 2012 – vina/nevina, 2013 – Očistení? Na Medzinárodnom festivale Divadelná Nitra pokračuje sledovanie závažných spoločensko-politickejch javov. Tam, kde sa pretínajú s privátnymi osudmi, vzniká dráma. V ohni konfliktov sa čiria charaktery, vyjavuje sa pravda o ľudských činoch a pohnútkach. Očistiť svoje meno, povest’, mysel’, svedomie, pamäť. Očistiť sa od obvinenia, od hriechu, od nánosov ľží, fráz a klišé. Očistiť sa prostredníctvom reflexie minulosti, hľadania pravdy, prejavenia ľútosti, spovede, ticha. Očista jednotlivca i spoločnosti. Existuje vôbec spôsob ako sa očistiť, zbaňať viny? Aké rôzne koncepty očistenia ponúka dnešný svet a naša kresťansko-židovská tradícia? Môže umenie / divadlo ešte stále vyzbrojené nástrojom zvaným katarzia prispieť k očisteniu človeka / sveta?

Takéto a podobné otázky vyvoláva program poslednej časti trojročného projektu Asociácie Divadelná Nitra. Čo to je, ak nie potreba očisty, ktorá viedie ľudí v nemeckej inscenovanej spovedi *Mój spis a ja*, aby vystúpili na scénu a rozpovedali svoje osudy poznáčené minulým režimom? Chorvátsky režisér slovinskej inscenácie 25 671 hľadá spolu so svojimi kolegami i autentickými obetami politickej čistky očistu prostredníctvom odhalenia tabuizovanej témy novodobých dejín demokratického štátu. Slovenskí tvorcovia *Holokaustu* sputujú svedomie svojho národa zobrazujúc postoje jeho príslušníkov, ktorí sa v zlomových dejinných chvíľach ocitli v pokušení. Aké neuveriteľné podoby očisty nájdeme v ostatných dielach prítomných na festivale. Dokonca aj jej hravý rozmer – očista od tradičných interpretácií v Čajke, od banalít ľudskej komunikácie v Suite č.1.

Očista v zmysle prenesenom, rituál, ktorý pomáha nastoliť morálku, doplniť pamäť, obnoviť kontinuitu. Očista aj v zmysle doslovnom – čistenie, upratovanie. Zdravšie prostredie, čistejší vzduch. Leitmotív *Očistení?* sa vinie celou stavbou tohtoročného festivalu – od hlavného a sprievodného programu, vrátane súčasťí projektu Paralelé životy, cez vzdelávací a pracovný program až po vizuál festivalu a všetky jeho metamorfózy. Úsilie festivalového tímu prispieť do diskurzu o pamäti a svedomí prostredníctvom originálnych scénických diel vyvrcholilo v tomto ročníku nebývalým množstvom nových inscenácií, ktoré vznikli z iniciatívy festivalu a budú mať na festivale svoju medzinárodnú či svetovú premiéru. I v dôsledku tejto skutočnosti sa v 13 scénických dielach hlavného programu z 9 krajín Európy po prvý raz predstaví 7 režisérov a autorov scenárov. Ešte nikdy Divadelná Nitra nezažila taký risk i také dobrodružstvo objavovania.

Veríme, že ten risk prinesie nové poznanie a očistu aj pre návštěvníkov a hostí festivalu.

Vitajte na 22. ročníku Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra!

Darina Kárová



2011 – (don't) give your secret away, 2012 – guilty/not guilty, 2013 – Purged? The International Theatre Festival Divadelná Nitra continues in its search for serious social and political phenomena. Once they cross with private lives, drama appears. The fire of conflicts clarifies the characters and the truth about people's deeds and motivations comes to the surface. To purge one's name, reputation, mind, consciousness, memory. To purge oneself from accusation, sin, layers of lies, claptrap, cliché. To purge oneself through reflecting the past, searching for truth, showing regret, through confession and silence. The purification of an individual as well as the society. Is there a way how one can purge oneself, get rid of guilt? What are the different concepts of purification offered by the present world and our Christian-Jewish tradition? Can art/theatre which is still equipped with the instrument called catharsis contribute to the purification of man/world?



These and similar questions are asked in the programme of the last part of the 3 year project of the Divadelná Nitra Association. What is it, if not the need of purgation, that makes people in the German staged confession *My File and I* get onto the stage and narrate their stories marked by the past regime? The Croatian director of the Slovenian production 25 671 and his colleagues (as well as the authentic victims of political purges) are searching for purgation by disclosure a taboo topic in the modern history of a democratic country. The Slovak authors of the *Holocaust* are examining their nation's conscience by depicting the attitudes of its individual members who had found themselves in temptation at historical turning points. What unbelievable forms of purgation one can find also in the remaining pieces introduced at the festival. Just look at its playful dimension – purgation of traditional interpretations in *The Seagull* or trivialities of human communication in *Suite №1*.

Purgation in its metaphorical sense, a ritual which helps to reinstate morality, fills in the gaps in memory and revives continuity. Purgation also in the literal sense – cleansing and tidying. Healthier environment, cleaner air. The leitmotif of *Purged?* is winding its way through the whole construction of this year's festival – from the main and accompanying programmes, including parts of the Parallel Lives project, through the educational and working programme up to the festival visual layout and all its metamorphoses. The effort of the festival team to contribute to the discourse about memory and conscience by original, staged pieces has culminated this year in a hitherto unseen number of new productions which were initiated by the festival and will have their international or world premiere at the festival. As a result of exactly this fact, for the first time in history, the main festival programme will introduce 7 directors and authors of scripts from 9 European countries in the 13 staged pieces of the main programme. Divadelná Nitra has never run such a risk and experienced such an adventure of discovering.

We believe that the risk will bring new knowledge and purgation also for the visitors and guests of the festival as well.

Welcome to the 22 year of the International Festival Divadelná Nitra!

Darina Kárová

MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL INTERNATIONAL THEATRE FESTIVAL DIVADELNÁ NITRA 2013

HLAVNÝ PROGRAM THE MAIN PROGRAMME

Dátum / Date	Druh podujatia / Kind of event	Miesto / Venue	Titul / Title	Čas / Time			Ceny / Prices €	Prof. discount	Student discount	10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
				Normal	Normal	Normal				
27. September	diskusia / discussion	DAB – Veľká sála / Hall	otvorenie festivalu / Festival Opening SUITA Č. 1 „ABC“ PRE 22 ÚČINKUJÚCICH A DIRIGENCIÍ SUITE N° 1 „ABC“ FOR 22 PERFORMERS AND A CONDUCTOR	13	11	6	vstup na pozvánky admission by invitation	19:00 – 20:45	21:00 – 22:30	
28. September	show / show	DAB – Studio	Dosky 2013 Boards Awards 2013	Ranajky s... / Breakfast with... Joris Lacoste; Umelecká rada DN 2013 / DN 2013 Artistic Board	10:00 – 12:00		vstup volný / admission free	13:00 – 14:41		
28. September	diskusia / discussion	SD – Tátra	V tieni in the Shadow	TYPOGRAFIA MAJUSKULA TYPOGRAPHY MAJUSCULE	RO	12	10	6	16:00 – 17:30	21:00 – 22:30
29. September	diskusia / discussion	DAB – Veľká sála / Hall	ČAJKA THE SEAGULL	TOUFAR – MUČACE HRY TOUFAR – THE TORTURE GAMES	HR	13	11	6	18:30 – 19:50	21:00 – 22:20
29. September	diskusia / discussion	SD – čítáreň / Reading Room	Ranajky s... / Breakfast with... Bobo Jelčík, Gianina Čárnobaníaru, Aleš Březina, Petr Zelenka	Zamiatoví teroristi Velvet Terrorists	CZ	12	10	6	10:00 – 12:00	
29. September	Meeting Point	DAB – Studio	Nedele / Sunday	VNÚTRO VNÚTRA THE INSIDE OF THE INSIDE	SK, CZ, HR	12	10	6	13:00 – 14:27	
29. September	diskusia / discussion	SD – Tátra	MODROFÚZ (NÁDEJ ŽIEN) BLUEBEARD (HOPE OF WOMEN)	TOUFAR – MUČACE HRY TOUFAR – THE TORTURE GAMES	SK	10	8	6	15:00 – 16:45	19:30 – 21:15
29. September	diskusia / discussion	DAB – Veľká sála / Hall	Dokumentárne filmy Ústavu pamäti národa / Documentaries of the Nation's Memory Institute	Bunka	CZ	12	10	6	17:30 – 19:00	19:30 – 20:50
29. September	diskusia / discussion	DAB VS – Javisko / Stage	NAČO RAMAŤ? Verejné debaty s odborníkmi, moderuje WHY MEMORY? Public debate with experts, presented by Michal Havran	SK				20:00 – 22:00		21:30 – 23:00

<i>diskusia / discussion</i>	Raňajky s... / Breakfast with... Lubomír Burgr, Dušan Vícen, Clemens Bechtel, Eduard Kudláč	Raňajky s... / Breakfast with... Lubomír Burgr, Dušan Vícen, Clemens Bechtel, Eduard Kudláč	vstup volný / admission free	10:00 – 12:00
Meeting Point				
<i>kino PLUS / cinema PLUS</i>	Vrahom z povolania. Utrenie súdca Karola Vaša Karel Vaš	Vrahom z povolania. Utrenie súdca Karola Vaša Karel Vaš	vstup volný / admission free diskusia s režisérom / discussion with the director	13:00 – 14:23
SD – čítáreň / Reading Room	Murderer by Profession. The Suffering of Judge Karel Vaš	CZ		
<i>divadlo / theatre</i>				
SD – Tatra	(NA)SLEDUJ MA FOLLOW ME	PL	12 10 6	16:30 – 17:40 21:00 – 22:10
<i>divadlo / theatre</i>	25 671	SI	12 10 6	19:00 – 20:15
DAB – Veľká sala / Hall	25 671	SK	12 10 6	20:00 – 22:00
<i>kino PLUS / cinema PLUS</i>	Dokumentárne filmy Ústavu pamäti národa Dokumentaries of the Nation's Memory Institute	SK	vstup volný / admission free	21:00 – 22:45
Bunka		DE		
<i>divadlo / theatre</i>				
DAB – Štúdio / Studio	MÔJ SPIS A JA MY FILE AND I			
<i>diskusia / discussion</i>	Raňajky s... / Breakfast with... Radek Rychník, Oliver Frič ; Prezentácia slovenských publikácií o súčasnej poľskej dráme Presentation of Slovak publications on contemporary Polish drama		vstup volný / admission free	10:00 – 12:00
Meeting Point	Kauza Cervanová Normalisation	SK, CZ	vstup volný / admission free diskusia s režisérom / discussion with the director	13:00 – 14:40
		HU	12 10 6	16:30 – 18:00 21:00 – 22:30
<i>kino PLUS / cinema PLUS</i>		DE	12 10 6	16:30 – 18:15
SD – čítáreň / Reading Room		SK	15 14 6	19:00 – 20:20
<i>divadlo / theatre</i>				
SD – Tatra	REFLEX [ODMÁK] REFLEX [MELTDOWN]			
<i>divadlo / theatre</i>	MÔJ SPIS A JA MY FILE AND I			
DAB – Štúdio / Studio	RECHNITZ – ANJEL SKAZ Y RECHNITZ – THE ANGEL OF DEATH			
<i>divadlo / theatre</i>				
DAB – Veľká sala / Hall	Raňajky s... / Breakfast with... Dániel D. Kovács, David Jariáš, Rastislav Balák, Blaňo Uhlík, Umělecká rada DN / DN Artistic Board		vstup volný / admission free	10:00 – 13:00
<i>diskusia / discussion</i>				
Meeting Point				
2. Október				
<i>divadlo / theatre</i>	NEISTÝ GRUNT UNCERTAIN GROUND	SK	10 8 6	16:30 – 17:30
SD – Tatra		SK	13 11 6	18:30 – 21:20
<i>divadlo / theatre</i>				
DAB – Veľká sala / Hall	HOLOKAUST HOLOCAUST			

SD – Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre / Karol Spišák Old Theatre in Nitra **DAB – Divadlo Andreja Bagara v Nitre / Andrej Bagar Theatre in Nitra**

Bunka – alternatívny priestor pre súčasnú kultúru, pešia zóna / alternative space for contemporary culture, pedestrian zone

Všetky predstavenia sú s titulkami alebo simultánym prekladom v slovenskom a anglickom jazyku. / All performances are subtitled or simultaneously translated into Slovak and English languages.

FIR



SUITA Č. 1 „ABC“ PRE 22 ÚČINKUJÚCICH A DIRIGENTA

SUITE N° 1 “ABC” FOR 22 PERFORMERS AND A CONDUCTOR

piatok 27. septembra 2013, 19:00 – 20:45, Divadlo Andreja Bagara – Veľká sála
Friday 27 September 2013, 19:00 – 20:45, Andrej Bagar Theatre – Hall
Raňajky s... **Joris Lacoste**, sobota 28. septembra 2013, 10:00, Meeting Point
Breakfast with... **Joris Lacoste**, Saturday 28 September 2013, 10:00, Meeting Point

dizajn a zber dokumentov / design and archive collection: **Frédéric Danos, Joris Lacoste, Emmanuelle Lafon, Nicolas Rollet**
skladba a režia / composed & directed by **Joris Lacoste**

dirigent / conductor: **Nicolas Rollet**

asistentka réžie / direction assistant: **Elise Simonet**

konzultanti / consultants: **Grégory Castéra & David Christoffel**

kostýmy / costumes: **Nathalie Lermytte**

svetlá / lighting: **Koen De Saeger & Florian Leduc**

javiskový manažér / stage manager: **Florian Leduc**

produkcia, manažment a administrácia / production, management & administration: **Frédérique Payn & Marc Pérennès**

prizvaní zberatelia dokumentov / invited archive collectors: **Constantin Alexandrakis, Annie Dorsen, Grégory Castéra, Myriam Van Imschoot, Valérie Louys, Loreto Troncoso Martinez, Olivier Normand, Sabine Macher, Berno Odo Polzer, Tomoko Miyata, Elise Simonet, Seyma Aouij**

účinkujú / cast: **Ese Brume, Hans Bryssinck, Geoffrey Carey, Frédéric Danos, Delphine Hecquet, Vladimir Kudryavtsev, Emmanuelle Lafon, Marine Sylf, Nuno Lucas, Barbara Matijevic, Olivier Normand a 11 hostí / & 11 guests:**

Linda Dóczyová, Katarzyna Dudzic - Grabińska, Patrik Földeši, Adam Herich, Filip Hlinka, Beáta Mészárosová, Adrián Nagy, Eva Novotná, Kristína Prablesková, Jakub Spišák, Simona Vrabcová

produkcia / production: **Échelle 1:1** (súbor podporený Ministerstvom kultúry a komunikácie, DRAC Île-de-France / company supported by the Ministère de la Culture et de la Communication/DRAC Île-de-France)

koprodukcia / co-production: **Kunstenfestivaldesarts** (Brussels); **Parc de la Villette – résidences d'artistes** (Paris); **Théâtre Universitaire** (Nantes); **Centre Georges Pompidou** (Paris); **Festival d'Automne à Paris**; **Théâtre national de Bordeaux en Aquitaine**; **Nouveau Théâtre de Montreuil – Centre dramatique national**; **Studio-Théâtre de Vitry** (Vitry-sur-Seine); **Macval** (Vitry-sur-Seine);

NXTSTP s podporou Programu Kultúra Európskej únie / **NXTSTP** with the support of the EU Culture Programme priestor poskytlo / with the artistic residency support of **Théâtre Universitaire in Nantes**

s podporou / supported by: **Francúzsky kultúrny inštitút / French Cultural Institute**

umelecká spolupráca / artistic collaboration: **Jeune Théâtre National**

priprava texu s podporou / the text has been supported by the **Centre National du Théâtre**

Encyklopédia reči je umelecký projekt, v ktorom sa skúma hovorené slovo vo všetkých jeho formách. Od roku 2007 skupina hudobníkov, básnikov, režisérov, výtvarníkov, hercov, sociolingvistov a kurátorov zbiera všetky druhy záznamov hovoreného slova a zoraduje ich na webovej stránke projektu www.encyclopediaedelaparole.org podľa ich zvláštnych vlastností alebo javov, ako napríklad kadencia, spevnosť, dôraz, sýtosť alebo melódia.

Čo majú nasledovné veci spoločné? Poézia Marinettiho, dialógy Louisa de Funèsa, komentovanie konských dostihov, prednáška Jacquesa Lacana, úryvok zo South Park, hudba Eminema a Lil Wayna, správa z telefonického záznamníka, otázky Juliena Lepersa, kázeň adventistu, americká TV novela *The Young and the Restless* dabovaná do francúzštiny, prejav Léona Bluma alebo Billa Clintonu, aukcia, šamanské zaklínanie, deklamácie Sarah Bernhardtovej, obhajoba Jacquesa Vergèsa, reklama na šampón, konverzácie zaznamenané v miestnej kaviarni... Z tejto kolekcie, ktorá má teraz skoro 800 zvukových dokumentov, sa v projekte *Encyklopédia reči* vytvárajú zvukové diela, performancie a predstavenia, prednášky, hry a výstavy.

Práve teraz, v roku 2013, sa v projekte *Encyklopédia reči* spojili Frédéric Danos, Emmanuelne Lafonová, Nicolas Rollet, Joris Lacoste, Grégory Castér, David Christoffel, Valérie Louysová a Elise Simonetová.

z materiálov projektu

Prvou inscenáciou projektu *Encyklopédia reči* bol *Parlement* (2009). Tvorcovia využili jeden hlas na interpretáciu zozbieraného materiálu. *Suita č. 1* počet účinkujúcich hlasov znásobuje. Diváci v nej majú možnosť vidieť na scéne dvadsaťdvačlenný zbor. Tento „chorív“ interpretuje štyridsať zo zozbieraných nahrávok *Encyklopédie reči*. Z jednotlivých svetových jazykov zoštávajú len fragmenty, príčom záleží na jazykovej vybavenosti každého diváka, do akej miery je preňho *Suita zhudobnenou rečou* s významom slov a do akej len koncertom ľudského hla-

su. Rôzne jazyky majú rôznorodé zastúpenie. K niektorým sa zbor opakovane vracia, iné sú použité jednorazovo. Vzniká tak akási babylonská veža či taviaci kotol, ktorý priponíva každodennú situáciu na letiskách, v nadnárodných firmách či na medzinárodných kultúrnych, prípadne športových podujatiach. Autor inscenáciu vždy prispôsobuje lokálnym podmienkam, preto v „nitrianskej verzii“ naznie aj slovenčinu a polovicu zboru budú tvoriť slovenskí „hostia“, ktorých si sám vybral a pracoval s nimi dirigent Nicolas Rollet.

Suita č. 1 (premiéra na Kunstenfestivaldesarts v Bruseli v máji 2013) tvorí prvú časť cyklu *Suit – chorálov* a bude mať ďalšie pokračovania. V rámci projektu *Encyklopédia reči* sú suity samostatnou sériou. *Suita č. 2 pre 7 účinkujúcich*, *Suita č. 3 pre 10 účinkujúcich a klavír* a *Suita č. 4 pre 16 účinkujúcich a orchester* budú postupne uvedené v roku 2015 a v sezónach 2016/2017 a 2017/2018.

Miro Zwiefelhofer

L'Encyclopédie de la parole is an artistic project exploring the spoken word in all its forms. Since 2007, this group of musicians, poets, directors, visual artists, actors, sociolinguists, and curators, has been collecting all sorts of recordings of words and then indexing them on its website, www.encyclopediedelaparole.org, according to their particular properties or phenomena such as cadence, chorality, emphasis, saturation or melody.

What do the following have in common? The poetry of Marinetti, the dialogues of Louis de Funès, a horse racing commentary, a lecture by Jacques Lacan, an excerpt from South Park, the flow of Eminem and Lil Wayne, a message left on an answering machine, Julien Lepers' questions, an Adventist sermon, The Young and the restless dubbed in French, a speech by Léon Blum or Bill Clinton, an auction, a shamanic incantation, Sarah Bernhardt's declamations, a defence speech by Jacques Vergès, an advert for shampoo, conversations recorded in the local café...

From this collection of what is now close to 800 sound document, which now includes about 800 sound documents, *L'Encyclopédie de la parole* produces sound pieces, performances and shows, lectures, games and exhibitions. Currently in 2013, the Encyclopédie de la parole has brought together Frédéric Danos, Emmanuelle Lafon, Nicolas Rollet, Joris Lacoste, Grégory Castéra, David Christoffel, Valérie Louys and Elise Simonet.

from the documents of the project

Parliament (2009) was the first staging of the project *Encyclopaedia of Speech*. The authors used one voice for the interpretation of the collected material. *Suite № 1* multiplies the number of cast. The viewer can see a 22 member choir on the stage. This "choir" interprets 40 recordings from the sound collection of the Encyclopédie de la parole. What

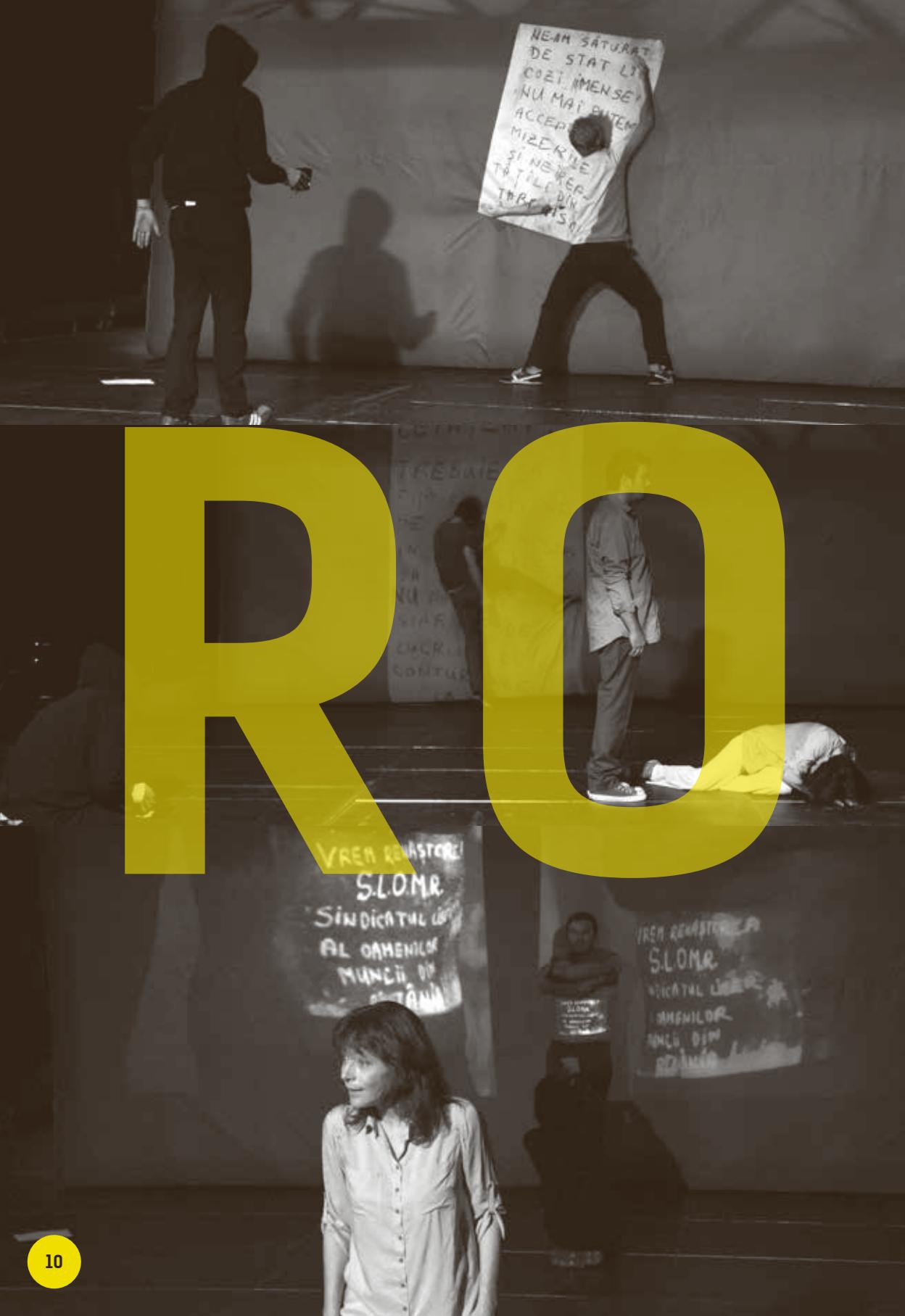
remains from different world languages are just fragments, while it is up to the language ability of each spectator to what extent he perceives the *Suite* as speech set to music while keeping the meanings of the words or only a concert of the human voice. Different languages have a different share in the show. The choir repeatedly comes back to some of them, others are used just once. The result is a kind of Babylonian Tower or a melting pot reminding us of everyday situations at airports, in international companies and at international cultural or sporting events. The author of the staging always accommodates the show to local conditions and, therefore, the "Nitra version" will include the Slovak language and half of the cast will be made up of Slovak "guests" Nicolas Rollet, conductor, has selected and worked with.

Suite № 1 (opening night at Kunstenfestivaldesarts Bruxelles, May 2013) is the first part of the Choral Suites Series and will have further continuations. Within the project *Encyclopaedia of Speech* the suites are an independent series. *Suite № 2* for 7 performers, *Suite № 3* for 10 performers and piano and *Suite № 4* for 16 performers and orchestra will gradually be introduced in the year 2015 and in the 2016/2017 and 2017/2018 seasons.

Miro Zwiefelhofer



RO



Gianina Cărbunariu

TYPOGRAFIA MAJUSKULA (INSCENOVANÉ ARCHÍVY)

TYPOGRAPHY MAJUSCULE (PERFORMING ARCHIVES)

Medzinárodná premiéra!
International Premiere!

sobota 28. septembra 2013, 16:00 – 17:30, 21:00 – 22:30, Staré Divadlo Karola Spišáka v Nitre – Tatra

Saturday 28 September 2013, 16:00 – 17:30, 21:00 – 22:30, Karol Spišák Old Theatre in Nitra – Tatra

po 2. predstavení beseda so súborom / talk with the company after 2nd performance

Raňajky s... Gianina Cărbunariu, neděla 29. septembra 2013, 10:00, Meeting Point

Breakfast with... Gianina Cărbunariu, Sunday 29 September 2013, 10:00, Meeting Point

autor a rézia / author and direction: Gianina Cărbunariu

scéna a kostýmy / set design: Andrei Dinu

choreografia / choreography: Florin Fieroiu

svetelný dizajn / light design: Andu Dumitrescu

hudba / music: Bobo Burlăcianu

účinkujú / cast: Cătălina Mustață, Alexandru Potoccean, Gabriel Răuță, Mihai Smarandache, Silvian Vâlcu

Život v nevelkom provinčnom rumunskom mestečku Botoșani začiatkom osemdesiatych rokov 20. storočia si plynne svojím pokojným tempom. Obyvatelia sa zmierili s režimom, mnohí aktívne spolupracujú s miestnym ústredím Securitate – organizácie, ktorá na rozdiel od ostatných odvetví priemyslu či obchodu pravidelne dáva ľudom výplaty, a navyše pracuje metódami a so sofistikovanými technológiami, k akým sa inde nedá dostať. Miestni pionieri pri svätočných príležitostiach recitujú pri pomníku rodáka Mihai Eminescu verše, ktoré nijako neprovokujú, naopak – podporujú režimu blízku interpretáciu klasických diel. Jedného jesenného rána roku 1981 sa na budovách v centre mesta objavilo viaceré nápisov na stenách. Heslá písané kriedou hlásali: „Nebudeťme už ďalej znášať nespravodlivosť v tejto krajine!“ alebo „Slobodu! Chceme, aby boli rešpektované ľudské práva!“ Securitate je v pohotovosti, miestni ľudia vedia, že z toho nič dobrého nevzíde a v strachu o vlastné životy sú pripravení urobiť všetko pre to, aby pôvodcu nápisov čo najskôr vypátrali a zbavili svoje mesto jeho rušivej prítomnosti. V tomto príbehu antických rozmerov sa od hlavného hrdinu odvráti celá polis a po jeho boku až do tragického konca bude stať iba oddaná matka. Securitate pátra. Veľmi dôsledne. Spis, dnes uložený v CNSAS (Rada pre štúdium archívov bývalej rumunskej tajnej polície Securitate), má dve časti – Panou (Plot, Tabuľa) a Elevul (Žiak). Prvá časť spisu je archívom krokov a mateříakov, ktoré mali viesť k identifikácii a vypátraniu autora

nápisov. Je plná grafologických a psychologických posudkov, kriminalistických odhadov, grafologických testov mnohých vytipovaných ľudí v meste a jeho okolí. Druhá časť spisu obsahuje materiály o autorovi. Nesie názov Žiak, pretože autorom poburujúcich nápisov, trefne pomenúvajúcich rôzne aktuálne spoločenské problémy a vyzývajúcich občanov hľadať riešenia na ich nápravu, bol – na prekvapenie Securitate a neskôr aj obyvateľov mesta – vtedy iba šestnástročný stredoškolák Mugur Calinescu. Ešte prekvapivejšie bolo, že jeho čin neboli iba nevinnou pubertálnou provokáciou, ale premysleným revolučným aktom, ktorým chcel Mugur osloviť široké masy. Proti jednej z najmocnejších tajných polícii však nemal nijakú šancu. Inscenácia Gianiny Cărbunariu sleduje napínavý príbeh mladého hrdinu, „streetartového umelca“, od ktorého sa pod nátlakom Securitate postupne odvratia celé jeho okolie. Tajná polícia na Mugura nasadila veľké množstvo svojich ľudí – susedov, učiteľov, spolužiacov – a rôzne metódy psychického teroru. Mugur sa musel veľmi pravidelne, spočiatku 3 – 4 razy týždenne, zúčastňovať výsluchov, o ktorých priebehu a obsahu nie je v archívnom spise ani jediný dochovaný záznam, čo niektorých ľudí, ako napríklad Mugurovu matku, vedie k presvedčeniu, že spis nie je kompletný. Nakolko kompletný ale môže byť takýto záznam o niekoho živote? Komu a prečo by padlo vhod, keby sa neuchovávali všetky podrobnosti spojené s prípadom? Otázok okolo Mugurovoho príbehu je podstatne viac. Po tom, čo sa vinou zásahov Securitate a stranických orgánov nedostal na

univerzitu v Lasi, po všetkom zastrašovaní a degradácií, Mugur Calinescu v sedemnásťich rokoch podľahol leukémii. Dôvody, prečo ochorel, sú dodnes nejasné – okrem psychických problémov môže za jeho chorobou byť aj Securitate, ktorá vraj používala metódy vyvolania nádorových ochorení podaním radiácie v jedle či nápoji. Od týchto metód, z ktorých upozorňuje tajnú službu aj matka Mugura Calinescu, sa nikto z organizácie nikdy nedístancoval. *Inscenované archívy* sú príbehom mladého hrdinu v dobe, keď z dnešného pohľadu nevinné a nanajvyš eseticky hodnotené počinanie mohlo niekoho stáť život. Príbehom, ktorého niektorí aktéri dodnes žijú a ktorého zápornými hrdinami nie sú iba vysoko postavení príslušníci tajnej polície, ale predovšetkým nefunkčná a ideológiou rozvrátená obec.

Ján Šimko

Life in a smallish provincial Romanian town of Botosani is flowing at a quiet pace in the early 1980's. The population has come to terms with the regime, many actively collaborate with the local centre of the Securitate – an organisation which, in contrast to other branches of industry or business, regularly pays people their salaries, and, more over, applies methods and sophisticated technologies one cannot come across anywhere else. On festive occasions the local pioneers recite the verses of a local native Mihai Eminescu at his monument, poems that do no provoke in any way, on the contrary, seem to support the interpretation of classical works close to the regime. One autumn morning in 1981, however, there appeared several inscriptions on the walls of the buildings in the centre of the town. Slogans written in chalk declared: "No longer are we going to put up with the injustice in the country!" or "Freedom! We demand that human rights be respected!"

Securitate is in alert. Local people know that nothing good will come out of this. Fearing their own lives they are prepared to do everything possible to find the author of the inscriptions as soon as possible and rid their town of his disturbing presence. In this story of antique dimensions the whole *polis* turns away from the main protagonist. Only his devoted mother stands by his side up to his tragic end. Securitate is investigating. Very thoroughly. The file, nowadays deposited in the CNSAS (Council for the study of archives of the former Romanian secret police Securitate), had two parts. Panou (Fence, Board) and Elevul (Pupil). The first part of the file is an archive of measures and materials that should have led to the identification and detection of the author of the inscriptions. It is full of graphological and psychological references, criminological guesses, graphological tests of many selected people in the town and its environs. The second part of the file contains the materials about the author. It is entitled "Pupil", because the author of the seditious inscriptions, well defining different topical social issues and urging the citizens to look for their remedy was, to the surprise of the Securitate and later also

the citizens of the town, a 16 year old secondary school pupil Mugur Calinescu. What was even more surprising was the fact that it was not only an innocent teenage provocation, but a well thought-out revolutionary act, by which Mugur wanted to address the wide masses.

He had no chance face to face with one of the most powerful secret police corps. The production by Gianina Cărbunariu is following a thrilling story of the young hero, a "street artist", who, under the pressure of Securitate, is slowly ending up in isolation. The secret police set a large number of their people on Mugur – neighbours, teachers, classmates and applied a variety of psychological terror methods. Mugur was interrogated very regularly, in the beginning 3 – 4 times per week. There is no preserved record in the archive file about the course and content of these interrogations, which makes some people, like, e.g., Mugur's mother, believe that the file is not complete. On the other hand, to what extent can such a record about someone's life be complete? Who would profit, if all details associated with the case were not preserved? There are many more questions about Mugur's story. At the age of 17 Mugur Calinescu died of leukaemia, after he had not been admitted to the university in Lasi as a result of Securitate and party bodies' involvement and suffered all the intimidation and degradation. The reasons why he had contracted the illness have not been clarified yet. In addition to psychological problems, his illness could have been caused also by Securitate who is said to have used methods of inducing tumour illnesses by submitting radiation in food or drink. Nobody from the organisation has ever denied the use of these methods, which also Mugur Calinescu's mother suspects the secret service of. *Performing archives* is a story of a young hero living at a time when innocent and highly ethical conduct (as seen today) could have cost people life. A story, some of whose protagonists are still alive and whose negative heroes are not only the top members of the secret police but mainly the non-functional community torn apart by ideology.

Ján Šimko

PARALLEL LIVES

A Project by International Theatre Festival Divadelná Nitra

Vznik inscenácie iniciovala Asociácia Divadelná Nitra v rámci

projektu Paralelé životy – 20. storočie očami tajnej polície.

Rumunská premiéra: 20. septembra 2013.

The origin of the production was initiated by the Divadelná Nitra

Association within the project Parallel Lives – 20th Century

through the Eyes of the Secret Police.

Romanian premiere: 20th September 2013.



GIANINA ČARBUNARIU

Gianina Cărbunariu (1977) vyštudovala réžiu na Národnej divadelnej a filmovej univerzite v Bukurešti. Patrí k zakladateľom súboru dramAcum. V roku 2011 pripravila v produkcií ColectivA projekt *X mm z Y km* založený na autentických spisoch tajnej polície Securitate. Jej hry *Kebab* (*mady-baby.edu*), *Stop the Tempo*, *Asparagus*, *Fastforwardrewind* boli preložené, publikované a inscenované v mnohých európskych i ázijských krajinách. Hru *Kebab* (*mady-baby.edu*) uviedli v Royal Court Theatre, Londýn (2007), v mníchovskom Kammerspiele (2007) a v divadle Schaubühne, Berlín (2007). Projekty Gianiny Cărbunariu sú zvyčajne nezávislé produkcie a mnohé z nich boli uvedené na mnohých európskych festivaloch (napr. *Neue Stücke aus Europa* vo Wiesbadene, *Festival Nová dráma* v Bratislave, *Festival Kontakt* Toruň, *Medzinárodný festival Divadelná Nitra*).

Gianina Cărbunariu (1977) studied direction at the National Theatre and Film University in Bucharest. She is one of the founders of the *dramAcum* drama group. In 2011 she designed production of ColectivA the project *X mm out of Y km* based on authentic documents of the secret police Securitate. Her plays *Kebab* (*mady-baby.edu*), *Stop the Tempo*, *Asparagus*, *Fastforwardrewind* were translated, published and staged in many European and Asian countries. The play *Kebab* (*mady-baby.edu*) was introduced at the Royal Court Theatre, London (2007), in the Munich Kammerspiele (2007) and in the Schaubühne Theatre, Berlin (2007). Gianina Cărbunariu's projects are usually independent productions and many of them were staged at many European festivals (e.g. *Neue Stücke aus Europa* in Wiesbaden, the New Drama Festival in Bratislava, *Kontakt* - Toruń Festival, International Festival Divadelná Nitra).



podľa A. P. Čechova / according to A. P. Chekhov

ČAJKA

THE SEAGULL

sobota 28. septembra 2013, 18:30 – 19:50, Divadlo Andreja Bagara – Veľká sála

Saturday 28 September 2013, 18:30 – 19:50, Andrej Bagar Theatre – Hall

Raňajky s... **Bobo Jelčić**, nedeľa 29. septembra 2013, 10:00, Meeting Point

Breakfast with... **Bobo Jelčić**, Sunday 29 September 2013, 10:00, Meeting Point

scenár a režia / script and directed by **Bobo Jelčić**

asistent režie / director's assistant: **Filip Mojzeš**

svetelný dizajn / light design: **Aleksandar Čavlek**

zvukový dizajn / sound design: **Kruno Miljan**

osoby a obsadenie / characters and cast:

Irina Nikolajevna / Nikolayevna Arkadinová: **Ksenija Marinković**, Boris Aleksejevič / Alekseyevich Trigorin: **Sreten Mokrović**, Konstantin Gavrilovič / Gavrilovich Treplev: **Krešimir Mikić**, Nina Michajlovna / Mihaylovna Zariečna: **Jadranka Đokić**, Jevgenij Sergejevič / Sergeyevich Dorn: **Goran Bogdan**, Polina Andrejevna / Andreyevna: **Nataša Dorčić**, Masha / Masha: **Katarina Bistrović Darvaš**, Semion Semionovič Medvedenko / Semion Semionovich Medvedenko: **Pjer Meničanin**, Hrvoje Svečnjak: **Hrvoje Svečnjak**, Igor Mandić: **Igor Mandić**

Niekde na pomedzí hraného a skutočného, zámerne teatrálneho, no zároveň úsporného civilného rozprávania sa realizuje Jelčicova škica na tému Čechovovej Čajky. Na poloprázdnom javisku, medzi osúchanými kusmi nábytku a rekvizít – úlovkami z divadelného fundusu – sa pohybuje osem príbehov, osem hercov, osem túžiacich ľudí. Občas sa aktérom pripletie do cesty zabudnutý vozík na presun kulís, občas javiskom celkom nezáväzne prejde technik, akoby divadelná ilúzia ešte trvala alebo vlastne už nefungovala.

Ak inscenáciu vnímame ako ďalšiu interpretáciu Čechovovej hry, výsledný tvar niekoľkomesačnej, pre kamenné divadlo netradičnej práce prominentného záhrebského súboru na Čechovovom teste sa nedá nazvať inak ako škica. Príbeh alebo skôr sklamané a na okamih nádejou po novom živote presvetlené osudy z Čajky spoznávame, no sú len letmo nazačnené. Nemajú vývoj, nesmerujú k žiadnej katarzii, postavy aj väšnivé a impotentné zacyklené úvahy o živote a umení, ktorými je Čechov známy, sa z ticha a prázdnoty priestrannej a nevyužívanej scény vynárajú iba na okamih, aby znova mizli v neosvetlenom kúte javiska, v celkom konkrétej hebreckej glose na margo aktuálnej reality či v rámci civilného prehovoru herca smerom k divákovi.

Jelčić inscenuje z Čajky iba prvé a tretie dejstvo, aj tie nie úplne, zdôrazňujúc pre istotu zámernú náznakovosť popiskami – 1. dejstvo: Škica a 3. dejstvo: Nedokončené. Ale tak ako u veľkých maliarov, aj u Čechova a rovnako u Jelčiča sa potvr-

dzuje, že aj najskratkovitejší ďáh štetcom – dostratená miznúci monológ, zacyklené gesto mávnutia rukou, ktoré sa podobá hysterickému záchvatu, alebo nedokončený absurdný dialóg – prezrádza sústredený pohyb ruky majstra kaligrafie, ktorý náznakom zachytí esenciu.

Práve nedopovedanostou rozpútala Bobo Jelčić vrstevnatú hru asociácií a umožnil vnímateľovi výsostne osobné uchopenie príbehu. Namiesto popisného rozmotávania pletiva rodinných vzťahov alebo násilného transponovania predlohy z prelomu 19. a 20. storočia do nejakého nezvyčajného či exotického prostredia a času Jelčić sa opiera o princíp divadla na divadle a súčasný okamih. Herci zostávajú rovnako verní postavám ako sami sebe, dokonca neskrývane čerpajú zo svojho civilného ja, ktoré akurát zasadili do emočne jasne vymedzenej situácie. Vzniká obraz ľubovoľného spoločenstva ľudí, kolektív osudov v úzkom prepojení, z ktorých každý – napriek spoločným zážitkom – zostáva chronicky izolovaný vo vlastnej skúsenosti. Skupina aj jednotlivec prešlapujú na mieste, každý v agónii vlastného vyhorenia, neopäťovaných pocitov lásky alebo neuskutočnených ambícii. Fragmenty dialógov striedajú mlčanlivé, ale expresívne uchopené obrazy, v ktorých sa dospeľí – podobne ako deti dupkajúce nožičkami – zúfalo domáhajú svojho šťastia.

Maja Hriesik

„Režisér sa netrápil otázkou ukončenosť diela alebo samotného predstavenia, umožnil hereckej hre, aby sa uskutočnila, so všetkými vrcholmi a pádmi. Okrem jednoduchých riešení, ktorími zakrýva čehovovské tichá, aj v tejto inscenácii je klúčové to, čo Nataša Rajković a Bobo Jelčić priniesli na chorvátske javiská, a síce úprimne a pedantne zahraná verzia absurdity každodennosti. Predstavenie osciluje na pomedzí fraškovitej komickosti, ktorú súbor ZKM predvádzajú majstrovsky, takpovediac rutinne, a okamihov, v ktorých je zachytený rozpad nielen predstavenia, ale celého sveta.“

Igor Ružič, *tportal.hr*

„Jelčić Čechova v žiadnom prípade nezradil. Vzťahy medzi postavami, ich motívacie a vzájomné konflikty sú precízne prevezaté z Čechova, ibaže sú interpretované hyperbolizované. To, čo si z hry vyberá, znásobuje ad absurdum, ostatného, čo dej vypĺňalo, sa jednoducho zbaňuje. Inscenácia sa očítá v priestore medzi súčasnosťou a minulosťou. Akteři zobrazujú nudu ruského letného sídla a jeho majitelov, ale aj nudu a biedu nášho súčasného vzťahu k umeniu a – paradoxne – aj života v ňom.“

Tomislav Čadež, *Jutarnji list*

Jelčić's sketch on the topic of Chekhov's *Seagull* is taking place somewhere on the border between the acted and the real, an intentionally theatrical but at the same time brief, civilised talk. Eight stories, eight actors, eight people full of desire are finding their way round on a half-empty stage, among the shabby pieces of furniture and props – a booty from the theatre stocks. From time to time a forgotten trolley used to transport the props crosses their way, or a technician strolls across the stage nonchalantly, as if the theatrical illusion was still going on, or rather has ceased to be.

If we perceive the production, the latest outcome of several months work by the prominent Zagreb ensemble on Chekhov's text, as just another interpretation, (rather non-traditional for a stone theatre), we can only call it a sketch. We recognise the story, the fates of people from the *Seagull*, rather disappointed or just shortly enlightened by the hope of a new start, however, always only briefly suggested. They have no development; they are not leading up to any catharsis. The characters, passionate as well as impotent, circular meditations about life and art, so typical of Chekhov, pop up from the silent, empty, spacious and idle stage only for a while, disappearing again into an unlit stage corner, or a quite tangible actor's gloss commenting on a topical reality, or a civil address by the actor to the viewer.

Jelčić puts on stage only the first and the third acts of *the Seagull*, even they are not fully staged, emphasizing (just to be on the safe side) intentional allusiveness by subscriptions: Act 1: Sketch, Act 3: Unfinished. However, as is the case with great painters, Chekhov as well as Jelčić prove that even the briefest movement of the brush – a monologue disappearing into the distance, a circular gesture of a hand wave resembling

a hysterical fit, or an unfinished absurd dialogue – reveal a concentrated hand movement by a master of calligraphy who has just allusively caught the essence.

It is just the unfinished story by which Bobo Jelčić triggers off a multi-layered play of associations and thus enables the perceiver to carry out a highly personal grasping of the story. Instead of a descriptive dismantling of the family relationships texture or a far-fetched transportation of the original text from the turn of the 19th and 20th centuries into an unusual or even exotic environment and period, Jelčić relies on the principle of theatre for theatre and the present moment. The actors remain faithful to the characters as well as to themselves. They even demonstratively draw from their civil self that they have just placed into a clearly defined emotional situation. Thus an image of an ad hoc community of people appears, a group of lives closely connected, whereby each of them – despite common experiences – remains chronically isolated in his or her own experience. The group as well as an individual are pottering about, each of them in the agony of his or her own burn out, unrequited love emotions or unfulfilled ambitions. Dialogue fragments are interlaced with silent but expressive images in which the adults – similarly as children stamping their feet – desperately demand their happiness.

Maja Hrišek

“The director didn't worry about finishing the work or the show itself, he rather enabled the actors' play to happen with all its ups and downs. In addition to simple solutions, by which he covers the Chekhov moments of silence, this production brings something of key importance, (what Nataša Rajković and Bobo Jelčić have brought to Croatian stages), and that is a sincerely and pedantically acted version of every day life's absurdity. The show oscillates on the border of a farce comedy performed masterly and almost routinely, so to speak, by the ZKM ensemble, and moments depicting the breakdown of the show as well as the whole world.”

Igor Ružič, *tportal.hr*

“Jelčić has not betrayed Chekhov in any way. The relationships among the characters, their motivations and mutual conflicts are pedantically taken from Chekhov, only exaggerated. What he takes out of the play is multiplied *ad absurdum*, the rest which used to be part of the story is simply discarded. The show ends up in a space between the present and the past. The protagonists depict the boredom of a Russian summer residence and its owners but also the boredom and misery of our contemporary relationship to art and, paradoxically, life itself in it.”

Tomislav Čadež, *Jutarnji list*



BOBO JELČIĆ

Bobo Jelčić (1964) divadelný a filmový režisér, pedagóg na Akadémii dramatických umení v Záhrebe. Ako režisér pôsobil vo všetkých hlavných divadlech v Chorvátsku, hostoval aj v divadlech v Nemecku, Švajčiarsku a Rakúsku. Od roku 1995 začal spolupracovať so spisovateľkou, prekladateľkou a dramaturgičkou Natašou Rajković na novej metóde, v ktorej sa hercovia určuje aj úloha autora. Touto metódou naštudovali niekolko inscenácií, okrem iných aj inscenáciu *Z druhej strany* (2006), ktorá hostovala na Medzinárodnom festivale Divadelná Nitra 2007. Ich divadelné projekty získali rad ocenení, okrem iného Cenu za najlepšiu inscenáciu na Festivale malých scén v Rijeke, Cenu publiku za najlepšiu inscenáciu a za najlepšiu réžiu na prestížnom Chorvátskom divadelnom festivale v Splite, Cenu za najlepšiu dramaturgiu na Festivale malých scén v Rijeke, Cenu Orlando za najlepšiu inscenáciu na letnom festivale Dubrovnik 2004 a ďalšie.

Bobo Jelčić (1964), theatre and film director, lecturer at the Academy of Performing Arts in Zagreb. As a director he was active at all main theatres in Croatia and worked as a visiting director in Germany, Switzerland and Austria. In 1995 he started cooperation with the writer, translator and dramaturgist Natasha Rajković on a new method in which the actor is also given the role of the author. They have produced several productions made in this way, among others also the play *From the Other Side* (2006), which was introduced at the International Festival Divadelná Nitra 2007. Their theatre projects obtained a number of awards, e.g., the Prize for the Best Play at the International Small Scenes Theatre Festival in Rijeka, the Prize of the Public for the Best Play and the Best Direction at the prestigious Croatian theatre festival in Split, the Prize for the Best Dramaturgy at the International Small Scenes Theatre Festival in Rijeka, the Orlando Prize for the Best Play at the Summer Festival in Dubrovnik in 2004 and others.

OY

Aleš Březina

Svetová premiéra!
World Premiere!

TOUFAR – MUČIACE HRY

TOUFAR – THE TORTURE GAMES

sobota 28. septembra 2013, 21:00 – 22:20; nedeľa 29. septembra 2013, 19:30 – 20:50, Divadlo Andreja Bagara – Štúdio

Saturday 28 September 2013, 21:00 – 22:20; Sunday 29 September 2013, 19:30 – 20:50, Andrej Bagar Theatre – Studio
po 1. predstavení beseda so súborom / talk with the company after 1st performance

Raňajky s... Aleš Březina, nedeľa 29. septembra 2013, 10:00, Meeting Point

Breakfast with... Aleš Březina, Sunday 29 September 2013, 10:00, Meeting Point

rézia / directed by **Petr Zelenka**

hudba / music: **Aleš Březina**

dirigent / conductor: **Jiří Štrunc**

pohybová spolupráca / motional co-operation: **Klára Lidová**

choreografia / choreography: **Petr Louženský** – zbormajster / choirmaster

dramaturgia / dramaturgy: **Pavel Petráněk**

scéna a svetlá / set design and lighting: **Nikola Tempír**

kostýmy / costume designer: **Vladimíra Formínová**

produkcia / produced by **Martina Anna Hostomská**

asistent rézie, inšpicient / direction assistant, stage manager: **Ondřej Slavík**

účinkujú / cast: **Soňa Červená, Jan Mikušek, Petr Louženský, Kühnov detský zbor, hráči orchestra**

Číhošťský zázrak sa, podobne ako mnohé iné nevysvetliteľné javy v dejinách, stal predmetom rôznych interpretácií a mocenských inštrumentalizácií, ktoré stáli život minimálne jedného hrdinu, v tomto prípade „trpného“ účastníka udalosti. Podľa očitých svedkov sa počas omše celebrovanej katolíckym farárom Josefom Toufarom v malej dedinke Číhošť v kraji Vysočina dňa 11. decembra 1949, teda na tretiu adventnú nedeľu, za pátroným chrbotom pohol kríž vo okamihu, keď vyslovil: „Zde na Svatotáńku je vás Spasitel“. O dovtedy ničím nevynikajúcu Číhošť a jej malý kostolík sa začali zaujímať cirkev, ŠtB i najvyšší štátni a stranickí funkcionári, vrátane prezidenta Klementa Gottwalda. Páter Toufar bol uväznený vo Valdiciach a ani nie o mesiac zomrel na následky mučenia. ŠtB dala nakrútiť krátkometrážny inscenovaný dokumentárny film *Běda tomu, skrže něhož přichází pohoršení* (rézia Přemysl Freiman), v ktorom sa pokúsila podať dôkazy o tom, že Toufar pomocou podvázkového pásu či stierača z automobilu skonštruoval mechanizmus, ktorým počas omše tajne križom hýbal. Zámer ale nevyšiel – jednak Toufar počas nakrúcania filmu zomrel, jednak režisér nedodržal liturgické náležitosti omše a veriaci spoznali, že dokument je podvrh. Preto farára Toufara obvinili z „homoseksuality“ a pedofilie, pričom deti ku krivým výpovediam prinutila Ludmila Brožová-Polednová, prokurátorka známa z procesu s Miladou Horákovou.

Aby otvoril analýzu číhošťskej situácie smerom do dávnejšej história, spiritus agens inscenácie, autor libreta a hudby Aleš Březina nachádza paralelu k príbehu Josefa Toufara v mučeníkom príbehu sv. Jana Sarkandera, ktorý žil na prelome 16. a 17. storočia a ktorého osud takisto ilustruje tvrdý stretnutie cirkevnej a svetskej moci. Udalosť označovaná ako číhošťský zázrak sa udiala v časoch, keď sa komunistická moc v Československu snažila definitívne vyrovnať s katolíckou cirkvou. Vehementne sa snažila zneužiť situáciu vo svoj prospech, aby cirkev očiernila a dokázala jej podvody, ktorími sa snaží lákať veriacich. Podľa jej verzie chcel páter spôsobením zázraku presláviť malý kostolík a zbohatnúť na príleve turistov (tak udalosť podávala napríklad básň Ten číhošťský kostelíček z týždeníka Rozhlásek, podpísaná fingovaným detským autorom a mnoho iných dobových karikatúr, ktoré vznikli na objednávku režimu). Na druhej strane katolícka cirkev ustanovila „zázrakovú komisiu“ a pokúsila sa dosiahnuť kanonizáciu Josefa Toufara.

Vo svojej dokumentárnej opere, komponovanej výlučne na základe archívnych materiálov, analyzuje Aleš Březina mocenské súboje inštitúcií, aby položil otázky o podstate ľudskej viery, o pravde a o zázraku. Nemenej podstatné sú v tomto prípade aj: filozofická otázka zázraku – neobjasnitelnosť tohto javu, jeho potenciál referovať o vyššom bytí, o svete „nad“

či o projekcií ľudskej túžby do takého sveta, otázka o našej potrebe hrdinov, mučeníkov, svätcov, a tiež otázka nevysvetliteľnej udalosti v racionalne ťructúrovanom systéme, akým je napríklad umelecké dielo. Antiliuzívny inscenačný prístup režiséra Petra Zelenku, pri ktorom ožívajú aj rekvizity a priestor a inscenačné postupy sú odkryvané, podporuje líniu analýzy iluzórnosti umeleckého diela a možnosti mocenského súboja o tzv. „pravdu“, resp. pravú či jedinú platnú interpretáciu.

Ján Šimko

The Číhošť miracle, similarly as many other inexplicable phenomena in the history, had become the subject of many interpretations and power dealings which had cost at least one hero, in this case the “adversely affected” participant of the event, his life. According to eye witnesses the cross behind the priest's back moved just at the time when he said: “Here, in the altar is your Saviour”. This happened on 11 December 1949 in a small village of Číhošť in the Vysočina district during a mass celebrated by a Catholic priest Josef Toufar on the 3rd Advent Sunday. The church authorities as well as the ŠtB (Secret Police) and the top state and party officials including the President Klement Gottwald got interested in the village which had been quite inconspicuous until then and its small church. Father Toufar was imprisoned in Valdice and in less than a month died as a result of torture. ŠtB commissioned a staged short documentary film *Woe unto them that draw iniquity as with a long cord* (directed by Přemysl Freiman) in which they tried to prove that Toufar had constructed a mechanism with a suspender belt and a windscreen wiper by which he was secretly moving the cross during the mass. The plan failed, however, because Toufar had died during the shooting of the film and also because the director had not got the liturgical details of the mass right and so the believers could see that the document was a fake. Therefore they accused Toufar of homosexual and paedophile behaviour. Children were forced to make false statements by Ludmila Brožová-Polednová, the prosecutor known from the lawsuit with Milada Horáková.

To open the analysis of the Číhošť situation and take it back to the even more remote past, the driving spirit of the staging, author of the text and music Aleš Březina finds a parallel to the story of Josef Toufar in the martyrdom of St. John Sarkander who lived at the turn of the 16th and 17th centuries and whose fate also illustrates a harsh encounter of church and secular power. The event labelled as the *Číhošť miracle* happened at a time when the communist power in Czechoslovakia tried to liquidate the Catholic Church definitely. They vehemently tried to abuse the situation for their own benefit in order to slander the church and prove its dirty tricks by which they are enticing the believers. They produced a version according to which the priest wanted to make the little church famous with the miracle and get rich on the influx of tourists (the event is described in such a way in the poem *The Číhošť Little*

Church published in the weekly The Little Radio and signed by a fictitious child author and many other contemporary caricatures commissioned by the regime). On the other hand, the Catholic Church had set up a “miracle commission” and tried to achieve Josef Toufar's canonisation.

In his documentary opera, composed exclusively on the basis of archive materials, Aleš Březina is analysing the struggle for power by institutions and puts questions about the essence of human faith, truth and miracle. In this case, the philosophical issue of the miracle is of no lesser significance – the inability to clarify this phenomenon, its potential to mediate something from the supreme being, from the world “above” or even about the human desire to reach such a world as well as the issue of our need of saints, martyrs and heroes. And also the issue of an inexplicable event in a rationally structured system, such as a work of art. The anti-illusionary staging approach by the director Petr Zelenka, reviving the props and the space and revealing the staging procedures, supports the line of an art work illusion analysis as well as that of a possibility of a power struggle for the so called “truth” or rather the correct, or the only valid interpretation of it.

Ján Šimko

PARALLEL LIVES
A Project by International Theatre
Festival Divadelná Nitra

Vznik inscenácie iniciovala Asociácia Divadelná Nitra v rámci projektu *Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície*.

Česká premiéra 18. a 19. 9. 2013, Národné divadlo,

Praha – Divadlo Kolowrat.

The origin of the production was initiated by the Divadelná Nitra Association within the project *Parallel Lives – 20th Century through the Eyes of the Secret Police*.

The Czech premiere will take place on 18 and 19 September 2013, National Theatre, Prague – The Kolowrat Theatre.



ALEŠ BŘEZINA



PETR ZELENKA

Aleš Březina (1965) študoval muzikológiu na univerzitách v Prahe a Bazileji. Od roku 1994 je riaditeľom Inštitútu Bohuslava Martinú v Prahe. Skomponoval hudbu pre mnoho divadelných inscenácií (napr. *Vec Makropulos*, Národné divadlo Praha, 2010, režia Robert Wilson; *Kráľ Lear*, Národné divadlo Praha, 2011, režia Jan Nebeský; *Figarova svatba*, Národné divadlo Praha, 2012, režia Michal Dočekal) a filmov (napr. *Obsluhovať som anglického kráľa*, 2007, režia Jiří Menzel; *Kawasakiho ruža*, 2010, režia Jan Hřebejk). Skomponoval dokumentárnu operu o politickom procese s Dr. Miladou Horákovou *Zajtra sa bude...* (2008). Inscenácia získala cenu Alfréda Radoka za najlepšiu opernú inscenáciu roka a pár mesiacov po premiére bola uvedená aj na Medzinárodnom festivale Divadelná Nitra.

Aleš Březina (1965) studied musicology at the universities of Prague and Basel. Since 1994 he has been active as the director of the Bohuslav Martinů Institute in Prague. He has composed music for a number of theatre productions (e.g. *The Makropolous Case*, National Theatre, Prague, 2010, directed by Robert Wilson; *King Lear*, National Theatre, Prague, 2011, directed by Jan Nebeský; *The Marriage of Figaro*, National Theatre, Prague, 2012, directed by Michal Dočekal) and films (e.g. *I Served the King of England*, 2007, directed by Jiří Menzel; *Kawasaki's Rose*, 2010, directed by Jan Hřebejk). He composed a documentary opera about the political trial of Dr. Milada Horáková *Tomorrow There Will Be...* (2008). The production was awarded Alfréd Radok's Prize for the Best Opera Production of the Year and was introduced at the International Festival Divadelná Nitra several months following its premiere.

Petr Zelenka (1967) vyštudoval scenáristiku na Filmovej a televíznej fakulte Akadémie múzických umení (FAMU) v Prahe. Je autorom scenárov a režisériom celého radu úspešných filmov, napríklad: *Knoflikáři* (1997), *Rok dábla* (2002), *Příběhy obyčejného šílenství* (2005), *Karamazovci* (2008). Získal za ne množstvo významných ocenení na filmových festivaloch: Karlove Vary, Rotterdam, Thessaloniki, Moskva a iné. Petr Zelenka je aj autorom niekoľkých divadelných hier preložených do mnohých jazykov. Ako režisér sa predstavuje na Divadelnej Nitre po prvý raz.

Petr Zelenka (1967) studied scriptwriting at the Film and TV Faculty of the Academy of Performing Arts in Prague (FAMU). He is the scriptwriter and director of a whole range of successful films, e.g., *The Buttoners* (1997), *The Year of the Devil* (2002), *The Wrong Side Up* (2005), *The Karamazovs* (2008). He has obtained a number of important distinctions for his films at the following film festivals: Karlovy Vary, Rotterdam, Thessaloniki, Moscow and others. Petr Zelenka is also the author of several theatre plays translated into many foreign languages. As a director, he is visiting the Divadelná Nitra Festival for the first time.



SIX

Ľubomír Burgr, Dušan Vicen

VNÚTRO VNÚTRA

THE INSIDE OF THE INSIDE

vetranie v archívoch tajnej polície v dvoch samostatných častiach s prestávkou

ventilation in the secret police archives in two acts with an intermission

Svetová premiéra!
World Premiere!

nedeľa 29. septembra 2013, 15:00 – 16:30, 19:30 – 21:00, Staré Divadlo Karola Spišáka v Nitre – Tatra

Sunday 29 September 2013, 2013, 15:00 – 16:30, 19:30 – 21:00, Karol Spišák Old Theatre in Nitra – Tatra

po 1. predstavení beseda so súborom / talk with the company after the 1st performance

Raňajky s... **Ľubomír Burgr, Dušan Vicen**, pondelok 30. septembra 2013, 10:00, Meeting Point

Breakfast with... **Ľubomír Burgr, Dušan Vicen**, Monday 30 September 2013, 10:00, Meeting Point

Časť prvá / First Part: Vnútro vnútra / Inside of the Inside

koncept, scenár, rézia / concept, script, direction: **Ľubomír Burgr**

účinkujú / cast: **Vít Bednárik, Milan Chalmovský, Dušan Vicen, Vlado Zboroň**

hlas blogerky / voice of the blogger: **Ingrid Hrubaničová**

Časť druhá / Second Part: Paranoia Querulans

O vraždách, samovraždách, rôznom násilí a tiež o únosoch a mučení v ČSSR a aký je v týchto záležitostiach postoj orgánov ministerstva vnútra a prokuratúry / About the murders, suicides, various violence, but also about the kidnapping and torture in Czechoslovakia and what is the stance of the authorities The Ministry of Interior and the Public Prosecution on these matters

koncept, scenár, rézia / concept, script, direction: **Dušan Vicen**

scéna / set design: **Milan Mikula**

masky / masks: **Natalia Kida**

účinkujú / cast: **Vít Bednárik, Ľubomír Burgr, Milan Chalmovský, Vlado Zboroň**

postavy v projekciách / characters in the projections: **František Kovář, Jana Olhová, Robert Roth**

vizuálna spolupráca / visual co-operation: **Boris Vitázek**

zvukový mix / sound mix: **Ľubo Burgr, Dušan Vicen**

technická spolupráca / technical co-operation: **Martin Kokavec**

Smrt' tajne vysväteného knaza vdp. Ing. Přemysla Coufala patrí k najzávažnejším neobjasneným prípadom slovenskej justície, ktorý má mnoho rovin: spája sa v ňom osobná tragédia, boj o ľudskú česť a očistenie mena, je ukázkou bezprecedentných praktík československej ŠtB, zlyhania justície minulého režimu i justície po roku 1989 a v neposlednom rade aj ukázkou moci, ktorú majú bývalí vysokopostavení príslušníci tajnej polície na Slovensku dodnes.

Do života Přemysla Coufala zasiahla ŠtB niekoľkokrát. V šestdesiatych rokoch, po tom, čo získala informácie o jeho aktivitách v podzemnej cirkvi, ho na niekoľko rokov získala do svojich služieb, aby informoval o ekonomickej machinácii svojho podniku. Neskôr využíval početné zahraničné služobné cesty na kontakty a výmenu informácií a materiálov s emigráciou a zahraničnými cirkevnými predstaviteľmi. V roku 1979 je

identifikovaný ako kuriér nástený do spolupráce s ŠtB, ktorú ale odmieta. Dňa 24. februára 1981 je vo svojom byte nájdený mŕtvy so stopami po brutálnej vražde, prípad však vtedajšie vyšetrovacie orgány uzavreli ako samovraždu. Ani vyšetrovanie z roku 1990, po ktorom bol prípad odložený, nedospelo k inému záveru. Výnosom súdu z roku 1992 boli všetky spisy, týkajúce sa prípadu, uzamknuté v trezore archívu SR s dátumom uvoľnenia korešpondujúcim s dátumom premlčania možných trestných činov, súvisiacich s prípadom. Lehota stále trvá... Na očistenie mena Přemysla Coufala, ktorého sa nedozili ani jeho rodičia, vzniklo niekoľko neúspešných iniciatív, pokúšajúcich sa predovšetkým o anulovanie oficiálnej verzie záverov vyšetrovania o samovražde. V súvislosti s Coufalovým prípadom sa hovorí aj o zmiznutí novinára Marcela Samuhela, ktorý o tejto veci informoval počiatkom deväťdesiatych rokov – teda

v období, keď na Slovensku zmizlo niekoľko novinárov, pôsucich o závažných kauzách. Osobný príbeh Přemysla Coufala otvára mnohé etické otázky – v dobe, ktorá zvykne etiku považovať za prázdne slovo a bezbrannosť voči nečitelným mechanizmom moci lieči cynizmom, je ukázkou zodpovednosti, ktorú za zdravé fungovanie spoločnosti nesú nielen statoční jedinci, ale predovšetkým zákonodarné a justice orgány. Je tiež ukázkou, aké dalekosiahle následky majú zložité politické rozhodnutia, napríklad to o „hrubej čiare“ za minulosťou, ktoré urobili politici v Československu po roku 1989. Na jednej strane bolo prikladom morálnej velkodusnosti a dobovo podmieneného optimizmu vtedajšej politickej garnitúry, no zároveň ukázalo jej smrťiaci romantizmus a politickú negramotnosť, ktorej fatalné následky znášame dodnes.

V inscenácii *Vnútro vnútra* autori Ľubomír Burgr a Dušan Vicen mapujú niekoľko období fungovania ŠtB. Groteskná analýza „hodnotení“, ktoré na seba písali členovia ŠtB, ponúka príležitosť nahliadnuť do mechanizmov budovania paralelnej mocenskej štruktúry v rámci ŠtB, umožňujúcej vzájomnú kontrolu jednotlivých zamestnancov a spolupracovníkov na všetkých úrovniach tejto organizácie, do mechanizmov, ktoré môžu fungovať aj po zániku ŠtB. Ďalšou dôležitou líniou inscenácie je príbeh vzostupu a pádu prominentných straníckych funkcionárov, ako napríklad Zdeňka Mlynára, autora strhujúcej knihy *Mráz přichází z Kremlu*. Vďaka tomu nazeráme do živelného vnútra moci, ktorá, ak ostane nespútaná zákonom či morálkou, pohltí nielen všetko naoko, ale – tak ako v archetypálnom obrazu – od chvosta zožerie aj samu seba. Burgr a Vicen sa vo svojej inscenácii zaoberajú nielen príbehmi, do ktorých zasiahla ŠtB v nedávnej minulosťi, ale aj závažnými problémami, ktoré vyplynuli z jej činnosti po páde totalitného režimu. Klúčovým sa tak stáva skúmanie nášho vyrovnanenia sa s od-kazom totalitnej minulosťi.

Ján Šimko

The death of the secretly ordained priest Rev. Ing. Přemysl Coufal is one of the most serious unclarified cases of the Slovak judiciary. It has many levels: it combines a personal tragedy, struggle for human honesty and purgation of one's name and it is also an example of unprecedented practices by the Czechoslovak ŠtB. It also demonstrates the failure of the judiciary system of the past regime as well as that following 1989. Last but not least, it demonstrates the power the former top members of the secret police have had in Slovakia until today.

The ŠtB interfered into Přemysl Coufal's life several times. In the 1960's, having obtained the information about his activities in the underground church, it managed to win him over for its services for several years to provide information about the economic illegal practices of his company. Later he used numerous foreign business trips for establishing contacts and exchange of information and material with the exile and foreign church representatives. In 1979 he was identified as a courier to be forced to collaborate with the ŠtB, which he

refused. On 24 February 1981 he was found dead in his flat showing traces of a brutal murder. The case was concluded by the investigation authorities of the day as a suicide. Neither the investigation of 1990, after which the case had been put aside, reached any other conclusion. By the 1992 court decree all the documents related to the case were locked in the archive safe of the SR with the date of release corresponding with the negative prescription (limitation of time beyond which the possible criminal acts related to the case are no longer enforceable). The time limit is still running.

There have been several unsuccessful initiatives to purge the name of Přemysl Coufal, which neither his parents lived to see, especially trying to achieve the annulment of the official investigation conclusion version classifying it as a suicide. In connection with Coufal's case the disappearance of the journalist Marcel Samuhel is also talked about who had informed about the case in the early 1990's – at a time when several journalists writing about serious issues disappeared in Slovakia. The personal story of Přemysl Coufal opens many ethical issues – at a time when ethics is considered an empty word and helplessness against non-transparent power mechanisms is cured by cynicism – it is a demonstration of responsibility for the sound functioning of society carried not only by brave individuals but mainly the legislative and judiciary bodies. It also shows how far reaching consequences complicated political decisions can have, such as, for example, "the broad line" after the past which Czechoslovak politicians had done following 1989. On the one hand, it was a gesture of moral noble-mindedness and period-conditioned optimism by the political elite of the day, on the other one, it showed its deadly romanticism and political ignorance the fatal consequences of which we are suffering until today.

In the production *The Inside of the Inside* the authors, Ľubomír Burgr and Dušan Vicen, are covering several stages of the ŠtB operation. The grotesque analysis of "evaluations" that the members of ŠtB at all levels were writing on themselves offers an opportunity to look into the mechanisms of building up a parallel power structure within the ŠtB thus enabling mutual inspection of individual members of staff and collaborators at all levels of this organisation, mechanisms that might be operational even after the dissolution of the ŠtB. Another important motif in the production is the story of the ups and downs of prominent party officials, such as Zdeněk Mlynář, author of the thrilling book *Frost comes from Kremlin*. Thanks to this we can look into the unrestrained inside of power which, unless harnessed by law or morality, can engulf everything around it, including itself, as in the archetypal picture where the devouring starts from the tail. In their production Burgr and Vicen are dealing with stories affected by the ŠtB in recent past but also significant issues which resulted from its activities following the fall of the totalitarian regime. What is of key importance, then, is the investigation of our coming to terms with the heritage of the totalitarian past.

Ján Šimko

Vznik inscenácie iniciovala Asociácia Divadelná Nitra v rámci projektu
Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície.

Festival inscenáciu uvádza v slovenskej a svetovej premiére.

The origin of the production was initiated by the Divadelná Nitra Association
within the project Parallel Lives – 20th Century through the Eyes of the Secret Police.
The Slovak and world premiere is held at the festival.

PARALLEL LIVES
A Project by International Theatre
Festival Divadelná Nitra



ĽUBOMÍR BURGR



DUŠAN VICEN

Ľubomír Burgr (1964) vyštudoval hudobnú skladbu na VŠMU v Bratislave. Bol členom orchestra Divadla Jonáša Záborského v Prešove, v roku 1991 vstúpil do divadelného združenia Stoka, kde pôsobil ako hudobník, skladateľ a herec. Je zakladateľom a členom viacerých hudobných zoskupení. V roku 2000 spolu s kolegami založil Združenie pre súčasnú operu, ktoré sa spája s aktivitami divadla SkRAT (založené v r. 2004), v ktorom pôsobí ako autor, režisér, herec a skladateľ. V roku 2003 založil A4 – Asociáciu združení pre súčasnú kultúru. Zložil dve komorné opery, je autorom mnohých hudobných kompozícií pre divadlo a rozhlasové hry.

Ľubomír Burgr (1964) studied music composition at the Academy of Performing Arts (VŠMU) in Bratislava. He was a member of the orchestra at the Jonáš Záborský Theatre in Prešov, in 1991 joined the theatre group Stoka, where he was active as a musician, composer and actor. He is a founder and member of several music bands. Together with his colleagues, he founded the Association for Contemporary Opera in 2000 which is connected with the activities of the SkRAT Theatre (established in 2004), where he works as an author, director, actor and composer. In 2003 he founded the A4 – The Association of Contemporary Culture Unions. He composed two chamber operas and authored many music compositions for the theatre and radio plays.

Dušan Vicen (1966) vyštudoval Pedagogickú fakultu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a neskôr divadelnú réžiu na Vysokej škole múzických umení (VŠMU) v Bratislave. Je zakladateľom divadla Ka v Tvrdošíne, pôsobil v súbore Kde bolo tam bolo v Oravskej Polhole, spolupracoval s trnavským divadlom Disk. V súčasnosti je členom divadla SkRAT, kde pôsobí ako autor a súčasne režisér úspešných divadelných inscenácií. Jedna z posledných v jeho réžii, inscenácia *Napichovača a lizači*, sa v roku 2012 predstavila na festivale Neue Stücke aus Europa vo Wiesbadene. Je dvojnásobným držiteľom ceny Alfréda Radoka za najlepší český a slovenský dramatický text, prieš a rozhlasové hry.

Dušan Vicen (1966) studied at the Teachers' College of Matej Bel University in Banská Bystrica and later theatre direction at the Academy of Performing Arts (VŠMU) in Bratislava. He is the founder of the Ka Theatre in Tvrdošín, was active in the ensemble Once Upon a Time in Oravská Polhora and collaborated with the Trnava Disk Theatre. At the moment he is a member of the SkRAT Theatre where he works as an author and, simultaneously, director of successful drama productions. One of his latest directions, the production *Buggers and Suckers*, was presented at the festival Neue Stücke aus Europa in Wiesbaden in 2012. He is a double Alfréd Radok prize-winner for the best Czech and Slovak drama text. He also writes radio plays.

SK



Dea Loher

MODROFÚZ (NÁDEJ ŽIEN) BLUEBEARD (HOPE OF WOMEN)

nedelja 29. septembra 2013, 17:30 – 19:00, Divadlo Andreja Bagara – Veľká sála

Sunday 29 September 2013, 17:30 – 19:00, Andrej Bagar Theatre – Hall

Raňajky s... **Eduard Kudláč**, pondelok 30. septembra 2013, 10:00, Meeting Point

Breakfast with... **Eduard Kudláč**, Monday 30 September 2013, 10:00, Meeting Point

režia / directed by **Eduard Kudláč**

text: **Dea Loher**

slovenský preklad / Slovak translation: **Peter Lomnický**

autor anglického prekladu / English translation author: **Daniel Brunet**, čiastočne s podporou ceny Národnej nadácie pre umenie / supported in part by an award from the National Endowment for the Arts

dramaturgia / dramaturgy: **Zuzana Palenčíková**

scéna a kostýmy / set design and costumes: **Eva Kudláčová – Rácová**

výber hudby / music selection: **Eduard Kudláč**

osoby a obsadenie / characters and cast: Henrich Modrofúz / Henrich The Bluebeard: **Michal Režný**, Júlia: **Juliána Olhová** a. h.,

Anna: **Ivana Kubáčková**, Judita: **Kristína Sihelská**, Tanja: **Erika Havasiová**, Eva: **Barbora Švidraňová**, Christiana: **Anna Čonková**, Slepá / The Blind: **Iveta Pagáčová**

Variácie na príbeh grófa Bernarda de Montrogaux sa vo svedovej tvorbe objavujú už niekoľko storočí. Asi najznámejšou je rozprávková verzia z pera Charlesa Perraulta či opera Bélu Bartóka *Hrad kniežaťa Modrofúza*. Pátrat po podstate a zmysle vzniku samotnej legendy by nás mohlo zaviesť do slepej uličky, pretože verzia súčasnej nemeckej dramatičky Dey Loher z nej preberá len jednoduchý fakt: „Žil raz jeden plachý muž, ktorý sa za nejasných okolností pričinil o smrť siedmich žien.“

Inscenácia *Modrofúz (nádej žien)* sa v Mestskom divadle Žilina zaradila do série mimoriadne zaujímavých dramaturgických počinov, ktoré sa v tejto inštitúcii objavujú už niekoľko posledných sezón. Cielená programová štruktúra, výrazne zameraná na texty súčasnej svetovej aj slovenskej drámy, je v takej sústreďenej miere naozaj neobvyklá a jednoznačne stojí za pozornosť. Krehká a snová verzia *Modrofúza* od jednej z najuznávanejších nemeckých dramatičiek súčasnosti, ktorej jazyk v tejto hre funguje najmä v rovine čistých metafor, sa z radu vyššie spomínaných spracovaní známej legendy naozaj vymyká. Modrofúz už nie je knieža, ale obyčajný predavač topánok, nevlastní žiadnený zámok, ale jednoducho kráča po ulici, a tam kdeš stretnie lásku svojho života. Čas jej hry je však koncentrovaný, city postáv sú len akýmsi zvláštnym extatickým extraktom. Aj preto táto láska vydrží len pári okamihov, hoci sa v nej odráža večnosť naplneného sna. Táto žena spácha samovraždu, lebo taká je podstata lásky, ktorá bola naplnená – nemôže vytrvať. A každá ďalšia žena, ktorú stretnie, sa musí stať obeťou prázdnia. Nie preto, že by on už nedokázal milovať, ale preto, že bytostný cit

ostatných žien k nemu ho vlastne nijako nezaujíma. Cit je už len ich bolestným križom, nezmyselnou príťažou a on ich oslobozduje – tým, že ich usmrí a tak ich vykúpi z nemožnosti naplnenia tohto citu. Len jedna jediná dokáže napokon pomôcť jemu. Paradoxne práve tá, ktorá ho nevidí, pretože... nevidí. Minimalistický režijný štýl Eduarda Kudláča je v tomto prípade herecky naplnený s presnosťou a citlivosťou, ktorá textu abso-lútne svedčí. Jemná, až meditatívna atmosféra vzdoruje akej-kolvek forme expresívneho kŕča, preto je každý záchvez emócie viditeľný až hmatateľný. Táto krehkosť a blízkosť sú bezpečným východiskom z psychopatológie, ktorá by mohla interpretáciu uškodiť, ak by sa stala vysvetlením akejkolvek motívacie ktorékolvek z postáv. Je zvláštne, že práve ženské portréty sú vo svojom extrakte realisticejšie, než samotný Modrofúz, ktorý celý čas balansuje na hrane. Je slabší než ženy a jeho sila sa materializuje len cez jeho schopnosť ich zabíť. Jeho oči ani dych nie sú hysterické, preto v nás môže vyvoláť nepokoj. Nie nepokoj z chorobnej úchylnosti vrahia, ale nepokoj človeka vyprádzneného od možnosti naplniť svoj cit, a preto odsúdeného stať sa zločincom, aby bol celkom na konci sám usmrtený. Samotná inscenácia osciluje na hrane zvláštneho sna a len blízkosť a otvorenosť nám pomôžu ju naozaj prežiť. Nemal som pocit, že ma niekto zavádzia, skôr len, že ma vedie. Niekom, od kial'sa len ľahko vracia. Do ticha. Do prázdra. Do samoty, ktorá je únikom. Aspoň na okamih...

Peter Pavlac

Variations of Count Bernard de Montrogaux's story have been known in the world literature for several hundred years now. Perhaps the most famous are the fairytale version written by Charles Perrault and the opera by Béla Bartók *Bluebeard's Castle*. To search for the essence and the meaning of the origin of the legend itself could only lead us into a blind alley, because the version by the contemporary German playwright Dea Loher takes just one simple fact out of it: "Once upon a time there lived a shy man who caused, under obscure circumstances, the death of seven women."

The production of the *Bluebeard (Hope of Women)* in the City Theatre in Žilina has ranked among the particularly interesting dramaturgical actions which appeared in this institution in several past seasons. A targeted programme structure, distinctly directed at the texts of contemporary world and Slovak drama is rather unusual in such a concentrated measure and it clearly deserves attention.

The fragile and dreamy version of *Bluebeard* by one of the most recognised German contemporary playwrights, whose language in the play is functioning mainly at the level of pure metaphors, really stands out from the versions of the famous legend mentioned above. Bluebeard is no longer a prince but rather an ordinary salesman of shoes, he does not own a castle but simply walks along the street and somewhere there he meets the love of his life. The time of her play is concentrated, the feelings of the characters are only a sort of a strange ecstatic extract. This is why this love lasts only a few moments, although it reflects the eternity of a fulfilled dream. This woman commits suicide, because such is the essence of love that has been fulfilled – it cannot last. And every other woman he meets must become a victim of emptiness. Not because he is no longer able to love but because the existential feeling of other women for him does not interest him at all. The feeling is only a painful Calvary for them, a meaningless burden and he liberates them – by killing them and thus saving them from the inability to have that feeling fulfilled. There is only one who can, eventually, help him. Paradoxically, the one who doesn't see him, because... she cannot see.

The minimalistic director's style by Eduard Kudláč is, in this case, filled by the actors' precision and sensitivity, which goes very well with the text. A gentle, almost meditative ambience resists any form of expressive convulsion; therefore, every emotional motion is visible, almost tangible. This subtlety and proximity are a safe starting point away from psychopathology

that could have harmed the interpretation, if it had been an explanation for any motivation by any of the characters. What is strange is that particularly the female portraits are, in their extracted form, more realistic than Bluebeard himself who has been balancing on the edge all the time. He is weaker than the women and his strength is materialised only through his ability to kill them. Neither his eyes nor his breath are hysterical, therefore he disturbs us. It is not a disturbance caused by a pathological deviation of a murderer, but a disturbance caused by a man empty of the ability to fulfil his emotion and, therefore, condemned to be a criminal, who is himself killed right at the end.

The production itself oscillates on the border of a strange dream and only the proximity and openness can help us to go through it. I didn't have the feeling that someone was misleading me, only leading me. Towards a place from which it is difficult to return. Towards silence. Towards emptiness. Towards seclusion which means escape. At least for a while.

Peter Pavlac



EDUARD KUDLÁČ

Eduard Kudláč (1972) – dramaturg a režisér, vyštudoval divadelnú réziu na Vysokej škole múzických umení v Bratislave (VŠMU) a Summer Academy for Performing Arts v Sofii. Svoje zameranie na hľadanie nových možností divadla cez pohyb, fragmentarizáciu, neverbálne vyjadrovanie a akciu naplnio rozvinul vo vlastnom združení *phenomenontheatre*, ktoré zaaložil v roku 2000 ako nezávislú platformu pre súčasné divadlo. Od roku 2009 je Eduard Kudláč umeleckým šefom Mestského divadla Žilina, ktoré profiluje ako divadlo s odvážnou dramaturgiou, zameranou na súčasné slovenské a zahraničné texty alebo nekonvenčné interpretácie klasiky. Viaceré oceňované inscenácie režijne naštudoval práve tam (H. Müller: *Opis obrazu / Bildbeschreibung*, 1999), (S. Belbel: *Mobil*, 2008), (R. Schimmelpfennig: *Žena z minulosti* 2009), (P. Handke: *Podzemné blues*, 2010) a v Slovenskom komornom divadle Martin (R. Schimmelpfennig: *Predtým/Potom*). Jeho inscenácie boli uvedené na mnohých medzinárodných festivaloch. Inszenácia *Žena z minulosti* sa zúčastnila aj na Medzinárodnom festivale Divadelná Nitra 2009.

Eduard Kudláč (1972) – dramaturg and director, studied theatre direction at the Academy of Performing Arts in Bratislava (VŠMU) and at the Summer Academy for Performing Arts in Sofia. His focus on the search for new possibilities in the theatre through motion, fragmentation, non-verbal expression and action was fully developed in his own theatre group *phenomenontheatre*, which he founded in 2000 as an independent platform for the present day theatre. Since 2009 Eduard Kudláč has been active as the artistic director of the Municipal Theatre in Žilina, which he has been shaping as a theatre with a daring dramaturgy focusing on contemporary Slovak and foreign texts or unconventional interpretations of classical works. He directed several award winning productions in Žilina (H. Müller: *Description of a Picture*, 1999), (S. Belbel: *Mobile Phone*, 2008), (R. Schimmelpfennig: *Woman from the Past*, 2009), (P. Handke: *Underground Blues*, 2010) and in the Slovak Chamber Theatre in Martin (R. Schimmelpfennig: *Before/Then*). His productions were introduced at many international festivals. The *Woman from the Past* was introduced at the International Festival Divadelná Nitra 2009.



Tomasz Kireńczuk

(NA)SLEDUJ MA FOLLOW ME

Svetová premiéra!
World Premiere!

pondelok 30. septembra 2013, 16:30 – 17:40, 21:00 – 22:10, Staré Divadlo Karola Spišáka v Nitre – Tatra

Monday 30 September 2013, 16:30 – 17:40, 21:00 – 22:10, Karol Spišák Old Theatre in Nitra – Tatra

po 2. predstavení beseda so súborom / talk with the company after the 2nd performance

Raňajky s... **Radek Rychcik**, utorok 1. októbra 2013, 10:00, Meeting Point

Breakfast with... **Radek Rychcik**, Tuesday 1 October 2013, 10:00, Meeting Point

rézia directed by **Radek Rychcik**

autori / authors: **Tomasz Kireńczuk, Radek Rychcik**

hudba / music: **Michał Lis, Piotr Lis**

scéna / set design: **Anna Maria Karczmarska**

svetlá / lighting: **Marek Kutnik**

účinkujú / cast: **Krzysztof Zarzecki, Ada Grudziński**

On, plukovník Józef Schiller, kedysi nevykles činný funkcionár krakovskej tajnej polície SB (Służba Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – Bezpečnostná služba Ministerstva vnútra), ktorý rozpracoval pripady z okruhu katolíckej inteligencie v oblasti Malopoľska. Ona, Ada Grudziński, francúzska židovka poľského pôvodu, dcéra poľského disidenta Mieczysława Grudzińskiego, ktorý po vyhlásení výnimočného stavu v roku 1981 ušiel do Francúzska. Dve skutočné postavy, ktoré sa v reálnom živote nikdy nestretli a pravdepodobne o sebe ani nevedeli, sa stretávajú vo fiktívnom svete divadelnej inscenácie, pričom Ada – herečka hrá samu seba.

On žije v spomienkach, ktoré nemajú s jeho súčasným životom nič spoločné. Ona je moderné dievča, ktoré nepozná vlastnú minulosť a tak nevie, čo čakať od budúcnosti. On a ona vytvárajú spoločný priestor pre príbehy, priestor, v ktorom sa dva veľmi odlišné svety stávajú jedným. Ich stretnutie je niečo medzi výsluchom, nerovným zápasom medzi katom a obetou a romantickou hrou čerstvo zamilovaných. Podobne, ako to vidno v archívoch tajnej polície (SB), kde je skutočnosť zmiešaná s výmyslami, aj v inscenácii sa mieša fikcia s realitou a v skutočnosti zakotvené príbehy miestami ustupujú fantázii alebo predstavám hrdinov na scéne. Takto sa medzi fikciou a skutočnosťou pohybujú aj spomienky a repliky Ady Grudzińskiej – herečky, ktorá v postave Ady hrá „samu seba“, osciluje medzi vlastnými spomienkami a fikciou a svojou hrou znejasňuje hranicu medzi skutočným a umelo stvoreným, medzi re-prezentáciou a tvorbou minulosti v prítomnosti.

Plukovník Józef Schiller urobil v štruktúrach malopoľskej SB oslnivú kariéru. Vynikal v metódach psychického týrania a v ra-

doch svojich podriadených a tajných spolupracovníkov pestoval kult vlastnej osobnosti. Krok za krokom vstupoval do ich životov, stával sa ich súčasťou, viac, než tým, kto dáva prácu, čímsi viac ako priateľom. Hoci býval veľmi aktívny, v novom Poľsku už jeho spoločenské postavenie nikdy nebolo také isté ako v minulosti. Ako môže tento starnúci muž, strácajúci sily, žiť tak, aby sa cítil dôležitý alebo potrebný? Môže sa prostredníctvom prerozprávania minulých zážitkov dopátrať k ich hodnotovým koreňom a pochopiť, čo sa okolo neho zmenilo a prečo nedokáže v novom spoločenskom systéme fungovať tak ako kedysi? Alebo sa útekom do spomienok snaži vyravnáť sa so zradou spoločnosti a aj so zradou tela – s handicapom, následkom ktorého je odkázaný na vozík?

Potrebuje sa dookola prehrabávať svoju minulosťou. Nahlas a v niekoho prítomnosti, pretože zmysel príbehu tkvie v tom, že je rozprávaný. Ona sa stáva súčasťou jeho príbehov – niekedy ako jedna z postáv, ktoré kedysi stretol, niekedy ako poslucháčka. Radek Rychcik a Tomasz Kireńczuk sa vo svojej inscenácii snažia pochopiť, v čom spočíval fenomén Józefa Schillera, prečo bol takým dokonalým manipulátorm. *(Na)sleduj ma* je hra zvádzania, na ktorej sa zúčastňujú herci, postavy, diváci a v ktorej sa príbehy a role menia, aby nastolili otázky o presahu minulosti do súčasnosti, o jestvovaní telesného a duchovného, idey a matérie, o príbehoch, ideológiách, mýtoch, pamätiach a o všetkom minulom, čo nám umožňuje pochopiť budúce.

Ján Šimko

He, colonel Józef Schiller, once an unusually active official of the Cracow secret police SB (Służba Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – Security Service of the Ministry of the Interior), who had been working on cases of Catholic intelligentsia in the area of Lesser Poland. She, Ada Grudziński, a French Jew of Polish origin, daughter of the Polish dissident Mieczysław Grudziński, who had defected to France after the declaration of the 1981 martial law. Two genuine characters, who had never met in real life and most probably did not even know about each other, are now meeting in the fictitious world of the theatre production, while Ada – an actress – plays herself.

He is living in memories that have nothing in common with his present life. She is a modern girl who is not aware of her own past and, therefore, does not know what to expect of the future. He and she create a common space for stories, a space in which two very different worlds merge into one. Their encounter is something between an interrogation, an uneven struggle between the executioner and the victim, on the one hand, and a romance of fresh lovers, on the other one. The fiction and the reality are mixed in the production, similarly as it was in the archives of the secret police (SB) where reality was mixed with fabrications. Stories anchored in reality sometimes give way to fantasy, or a vision of reality that is closer to the expectations of the heroes on the stage. Similarly Ada Grudziński's memories and replies shift between reality and fiction – memories of an actress who in the character of Ada plays "herself", oscillates between her own memories and fiction and with her acting makes the border between the real and the artificially created, between re-launching and creation of the past in the present rather vague.

Colonel Józef Schiller had made a stunning career in the structures of the Lesser Poland SB. He excelled in the methods of psychological torture and nurtured the cult of his own personality in the ranks of his subordinates and secret collaborators. One by one, he penetrated into their lives, became part of them, turning into someone who is more than an employer, more than a friend. Although he had been very

active, in the new Poland his social position was never the same as in the past. How can this man, who is getting old and losing physical and mental strength, live in a way that he still feels needed and important? Can he, through recounting his past experiences, come to an understanding of their value roots and comprehend what has changed around him and why he cannot function in the new social system as he used to? Or, is he trying to come to terms with the betrayal of the society and the betrayal of his own body (a handicap due to which he is ridden to a wheelchair) by escaping into his memories? He needs to browse on his past. Loudly and in someone's presence, because the meaning of a story lies in the fact that it is recounted. She becomes a part of his story – sometimes as one of the characters he had once met, another time as a listener. In their production Radek Rychcik and Tomasz Kireńczuk are trying to grasp the essence of Józef Schiller's phenomenon, why he was such a perfect manipulator. *Follow Me* is a play of seduction with the participation of actors, characters and viewers. The stories and the roles are interchanged in order to ask questions about the overlap of the past into the present, about the existence of the physical and the spiritual, idea and matter, about stories, ideologies, myths, memories and everything past which enables us to comprehend the future.

Ján Šimko

PARALLEL LIVES

A Project by International Theatre Festival Divadelná Nitra

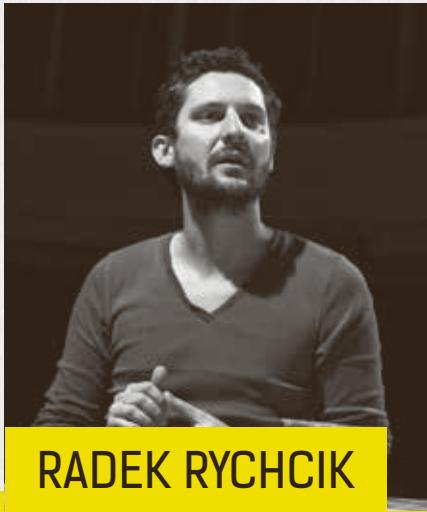
Vznik inscenácie iniciovala Asociácia Divadelná Nitra v rámci projektu *Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície*.

Polštá premiéra sa uskutoční po Divadelnej Nitre 2013.

16. a 17. októbra 2013 v Krakove

The origin of the production was initiated by the Divadelná Nitra Association within the project *Parallel Lives – 20th Century through the Eyes of the Secret Police*.

**The Polish premiere will be held after the Divadelná Nitra Festival 2013 – 16 and 17 October 2013
in CRACOW**



RADEK RYCHCIK

Radek Rychcik (1981) vyštudoval Varšavskú univerzitu a Štátnu vysšiu divadelnú školu v Krakove. Patrí k najmladšej generácii umelcov, ktorí sa podielajú na súčasnom divadelnom diskurze v Poľsku. Svoju kariéru odštartoval ako asistent renomovaného režiséra Krystiana Lupy na inscenácii *Factory 2*, neskôr naštudoval divadelné inscenácie vo viacerých poľských divadlách. Výrazne zaujal inscenáciou hry Bernarda-Marie Koltèsa *V samote bavlníkových polí*, ktorú uviedli na mnohých festivaloch po celom svete (REDCAT v Los Angeles, On the Boards v Seattli, Under the Radar v New Yorku, PuSH Festival vo Vancouveri, festival Santiago a Mil v Chile, PAMS v Soule a inde). Za inscenáciu *Łysek z pokladu Idy* (Lysek z paluby Idy, 2010), získal najprestižnejšie poľské ocenenie za režiu „Laur Konrada“, za *Hamleta* (2011) dostał Velkú cenu 14. ročníka Shakespeareovského festivalu v Gdansku.

Radek Rychcik (1981) studied at Warsaw University and the State Higher Drama School in Cracow. He belongs to the youngest generation of artists who are participating in the contemporary theatre discourse in Poland. He started his career as an assistant of the renowned director Krystian Lupa at the production *Factory 2*, later staged several theatre pieces in a number of Polish theatres. He markedly attracted attention with the production of *In the Solitude of Cotton Fields* by Bernard-Marie Koltès which was performed at many festivals all over the world (REDCAT in Los Angeles, On the Boards in Seattle, Under the Radar in New York, PuSH Festival in Vancouver, Santiago a Mil Festival in Chile, PAMS in Soule and elsewhere). For the production *Łysek of Ida Board* (2010) he received the most prestigious Polish award for direction the “Laur Konrada”, for his *Hamlet* (2011) he got the Grand Prix of the 14th Shakespeare's Festival in Gdansk.



TOMASZ KIREŃCZUK

Tomasz Kireńczuk (1983) získal magisterský titul v odbore divadelná veda na Jagelonkej univerzite a titul doktor filozofie na Ústave európskych štúdií Jagelonskej univerzity. Pôsobí ako dramaturg, divadelný kritik a kurátor umeleckých projektov. V roku 2006 so skupinou priateľov založil Nové divadlo v Krakove, ktoré je vdaka svojmu jasnému spoločensky angažovanému profilu v súčasnosti jednou z najzaujímavejších krakovských scén. Ako dramaturg spolupracoval s divadlami v mestach Krakov, Vroclav a Kielce, kde pripravoval inscenácie na motívy Ibsena, Witkacyho, Jerofejeva.

Tomasz Kireńczuk (1983) obtained his MA degree in theatrology at Jagiellonian University and the degree of Doctor of Philosophy at the Institute for European Studies at Jagiellonian University. He is active as a dramaturgist, theatre critic and curator of art projects. With a group of friends he founded the New Theatre in Cracow in 2006 which, thanks to its clear socially committed profile, is, at present, one of the most interesting Cracow stages. As a dramaturgist he cooperated with theatres in Cracow, Wroclaw and Kielce, where he rehearsed productions on the motifs of Ibsen, Witkacy and Jerofejev.

Obaja tvorcovia sa na Divadelnej Nitre predstavujú po prvý raz.
Both artists are presented at the Divadelná Nitra for the first time.



autorský projekt / author project

25 671

25 671

pondelok 30. septembra 2013, 19:00 – 20:15, Divadlo Andreja Bagara – Veľká sála

Monday 30 September 2013, 19:00 – 20:15, Andrej Bagar Theatre – Hall

Raňajky s... **Oliver Frljić**, utorok 1. októbra 2013, 10:00, Meeting Point

Breakfast with... **Oliver Frljić**, Tuesday 1 October 2013, 10:00, Meeting Point

rézia / directed by **Oliver Frljić**

dramaturgia / dramaturgy: **Marinka Poštrak**

skladateľ / composer: **Irena Popović**

scéna / stage-designer: **Oliver Frljić and Biro Filter Arhitektura**

kostýmy / costume-designer: **Sandra Dekanić**

svetelný dizajn / light-designer: **Bojan Hudernik**

make-up: **Matej Pajntar**

účinkujú / cast: **Vesna Jevnikar, Darja Reichman, Miha Rodman, Vesna Slapar, Aljoša Ternovšek, Borut Veselko,**

Matjaž Višnar, Maja Malnarič, Bojan Stojanov, Tina Vlašič

25 671 ľudí bolo v roku 1992 vymazaných z registra občanov Slovinskej republiky. A hoci v roku 1999 ústavný súd rozhodol, že vymazanie bolo protipravne, dotknutí občania neboli odškodení ani späť zaregistrovaní. Až v roku 2012 Európsky súd pre ľudské práva rozhadol, že slovinská vláda musí pripraviť systém odškodenia vymazaných. Dočkajú sa ho však obete konečne?

To nie je fiktívny príbeh inscenácie z Prešernovho divadla v Kranji, ale realita nedávnej minulosti v Slovinsku. Na podnet dramaturgičky Marinky Poštrak, ktorá oslovia známeho chorvátskeho režiséra Olivera Frljića, vznikla autorská divadelná inscenácia o týchto nie veľmi známych udalostiach, ktoré sa odohrali krátko po vzniku samostatného Slovinska, prenejšie – po skončení prvej etapy občianskej vojny v Juhoslávii.

Inscenácia vychádza z dokumentov, internetových diskusií, priamych svedectiev ľudí, ktorých sa vymazanie z registra týka, aj z osobných skúseností hercov či režiséra, ktorý čosi podobné zažil v Chorvátsku. Konflikt v Juhoslávii mal aj takéto podoby, o nich sa však hovorilo málo a zväčša zavádzajúco.

Inscenácia má poukázať na obrovskú nespravidlivosť voči vymazaným a pripomenúť tento, len málo diskutovaný neslavny čin samostatného Slovinska. Vo vojnou zmietanej Juhoslávii sa diali strašné činy proti ľudskosti. Na pozadí genocídu a vrážd sa teda môže zdať „akési“ zbavenie občianstva nepodstatné – ale predstavte si, aké je to ťať bez zdravotného a sociálneho poistenia, bez občanského či vodičského preukazu, bez pasu, bez práv, aké majú susedia vo vašom dome.

Vo vtedajšej politickej situácii mohol byť tento čin Slovincov aj akousi pomstou za to, že ich napadla Juhoslovanská armáda.

Ale aj keby všetci vymazaní boli príslušníkmi juhoslovanskej armády, ako sa o vymazaní zavádzajúco informovalo, bol by tento čin neospravedlniteľný. Mnohé rodiny, ktoré boli touto udalosťou osudovo postihnuté, dodnes trpia.

Oliver Frljić, ktorý často robí autorské politické divadlo, sa v inscenácii sústredil na mnohovrstevnosť, prostredníctvom ktorej spolu s hercami chce hovoriť o tejto politickej udalosti. Ukazuje nám ju z viacerých strán: zo strany obetí, zo strany bežných slovinských obyvateľov, ktorých anonymné a často aj nacionalistické hlasy sa ozývajú v internetových diskusiah, i zo strany samotných hercov, ktorí spomínajú, aký bol vtedy ich postoj k udalosti. Frljić spolu s hercami objasňuje nielen politický, ale aj divadelný kontext, pretože divadelnosť sa po celý čas inscenácie priznáva a my sa pozeráme na autentickú a veľmi úprimnú koláž divadelne stvárnených materiálov, ktoré sa vedľa seba citlivо kladú, aby ukázali na večný kolobej krvidy, nenávisti a pomstychtivosti. Za dramatickou, hoci divadelne skôr jednoduchou inscenáciou, sa otvárajú večné otázky o spravidlivosťi, vine a svedomí. Inscenácia, ktorá je v repertoári od marca 2013, vyvoláva rozličné reakcie. Je to prirodzené – chce totiž otvárať oči, vzbudzovať diskusie, sputovať svedomie. Občania štátu sa nemôžu nečinne prizerať politickým rozhodnutiam, ktoré popierajú ľudské práva. Inscenácia 25 671 je dôležitým príspevkom k debate o morálnej zodpovednosti individua a spoločnosti a priponíma, aká potrebná je spoločenská pamäť.

Martina Vannayová

„Dielo, ktoré vzbudilo horúcu diskusiu, demonštratívne odchody zo sály, nadšené prijatie aj nahnevané odmietnutie. Angažovaná, surovo priama a provokatívna inscenácia rázne otvorila problematiku vymazaných, do divadla nekompromisne priniesla „pravdivosť života“ a zatriasla „módnymi teóriami“ o otopenosti súčasného diváka. Tí bezradní a zbabelí, bez názoru, namiesto komentovania obsahu radšej tárajú o „už videnom režisérskom princípe“. Desivé scénické zobrazenie (netransparentnej) problematiky vymazaných niektorým poskytlo základný, dlhotrvajúci, a najmä intímny pohľad na vlastné morálno-etické názory.“

Zala Dobovšek, 28. 6. 2013, *Delo*

„Priestor divadla je ako zrkadlo, v ktorom máme vidieť pravdu – tu sa nachádza v krajinom bode a ešte ďalej. Nekonfrontujeme sa s pravdou, sme do nej vtlačení, máme sa za ňu vysloviť, angažovať, či chceme, alebo nie. Inscenácia 25 671 posúva hranice niekom, kde sme ešte neboli. Tadeja Krečič, Radio Slovenija 1

In the year 1992, 25 671 people were deleted from the register of citizens of the Republic of Slovenia. And although in 1999 the constitutional court made a decision that this had been illegal, the affected citizens had not been registered again, neither paid any compensation. As late as 2012 the European Court for Human Rights decided that the Slovene government must draft a system of compensation for the deleted citizens. Will the victims live to see it eventually?

This is not a fictitious story from the production by the Prešeren Theatre in Kranj, but a reality of the recent past in Slovenia. On the initiative of the dramaturgist Marinka Poštrak, who had addressed the famous Croatian director Oliver Frlić, an author drama production appeared describing these not very well known events which had happened shortly after the establishment of independent Slovenia, or to be more precise, following the end of the first stage of the civil war in Yugoslavia. The production is based on the documents, internet discussions, and direct evidence of people affected by the register deletion, as well as personal experiences of actors and the director who has had to go through something similar in Croatia. The conflict in Yugoslavia had such likeness, too. However, it was little talked about and if so, it was mostly done in a misleading way.

The production is trying to point out the tremendous injustice perpetrated on the deleted and remind people of this undignified deed of independent Slovenia that has hardly been discussed. Yugoslavia, torn apart by war, had seen horrendous acts against humanity. Against the background of genocides and murders “a kind of” citizenship deprivation might look dismissible. But just imagine how it would feel to live without health and social insurance, an identity card or a driving licence, a passport and generally the rights your neighbours in the house are enjoying.

In the political situation of the day this act might have even

been be looked upon as a sort of revenge by the Slovenians for the attack by the Yugoslav army. But even if all the deleted had been members of the Yugoslav army, as was often wrongly said, this act would have been inexcusable anyway. Many families which were fatally affected by this event are suffering up to this day.

Oliver Frlić, who often does author political theatre, concentrated on the multi-layer structure in the production, by which he and his actors want to open a discussion about this political event. He is presenting it from different angles: from the point of view of the victims, or everyday Slovenian citizens, whose anonymous and often nationalistic voice echoes in internet discussions, or the actors themselves who remember their attitude to the event at the time. Frlić and his actors highlight the political and also the theatrical context, because the theatricality is being admitted throughout the production. We are viewing an authentic and a very sincere collage of theatrically expressed materials placed next to each other very sensitively, in order to point out the eternal circle of wrongdoings, hatred and revengefulness. The dramatic, although theatrically rather simple production opens the perennial issues of justice, guilt and conscience. The show which has been on since March 2013 has provoked different reactions. Obviously, as it strives to open the eyes, provoke a discussion and search one's own conscience. Citizens of a country cannot just watch political decisions denying human rights and do nothing. The production 25 671 is an important contribution to the debate about the moral responsibility of an individual and society and urges us to remember how necessary a nation's memory is.

Martina Vannayová

“A work of art that has provoked hot discussion, demonstrative departures from the auditorium, enthusiastic acceptance but also angry rejection. A committed, drastically direct and provocative production has opened the issue of the deleted and has rigorously introduced ‘the truthfulness of life’ into the theatre. It has shaken the “trendy theories” about the stupor of the present day viewer. The baffled and chicken-hearted, those without a view, prefer to babble about the “already seen director’s principle” rather than comment on its content. The awesome stage depiction of the (non-transparent) issue of the deleted has provided some with the essential, lasting but mainly intimate view on their own moral and ethical views.”

Zala Dobovšek, 28 June 2013, *Delo*

“The space of a theatre resembles a mirror in which we are supposed to see the truth. In this case it goes to the extreme and even further. We are not confronted with the truth but rather pushed into it, expected to declare for it, embark upon it, whether we want it or not. The production of 25 671 is shifting the limits somewhere where we have not been yet.”

Tadeja Krečič, Radio Slovenija 1



OLIVER FRLIĆ

Oliver Frljić (1976) – získal titul v odbore filozofia a náboženská kultúra a v odbore zvuková tvorba na Akadémii múzických umení Univerzity v Záhrebe. Okrem práce pre mnohé renomované divadlá spolupracoval prakticky so všetkými zoskupeniami na záhrebskej nezávislej scéne (BADco., Montažstroj, OOUR, Sodaberg, kombinirane operacie, Studio – Contemporary Dance Company atď.). Je členom Centra pre divadelné umenie v Záhrebe. Centrum spoločne s Akadémiou múzických umení Univerzity v Záhrebe vydáva časopis *Frakcija*, v ktorom Frljić pôsobí ako redaktor, ďalším projektom Centra je edukačný program *Highways of Knowledge*, ktorého je Oliver Frljić riaditeľom.

Inscenácie Olivera Frljića boli uvedené na viacerých festivaloch: Wiener Festwochen (Viedeň), Perforation Festival (New York), Gavella's Evenings (Záhreb), The Split Summer (Split), APAF (Salzburg), International Children's Festival Šibenik (Šibenik), Sterijino Pozorje (Novi Sad) a iné. Oliver Frljić získal viacero ocenení, napr. Grand Prix na Medzinárodnom festivale komorného divadla Zlatý Lev v Umagu za inscenáciu *Turbofolk*, dve Ceny Borštník v Maribore za hru *Bud' prekliaty, zradca svojej vlasti!*, za autorský projekt *Zbabelosť* 3 ceny na festivale Sterijino Pozorje 2011 – Cena za najlepšiu inscenáciu, Cena za najlepšiu režiu a Cena kritiky a iné. Oliver Frljić sa na Divadelnej Nitre predstavuje po prvý raz.

Oliver Frljić (1976) – obtained his academic degree in philosophy, religious culture and sound creation at the Academy of Performing Arts at Zagreb University. In addition to his work for many renowned theatres, he cooperated with almost all groups on the Zagreb independent scene (BADco., Montažstroj, OOUR, Sodaberg, kombinirane operacie, Studio – Contemporary Dance Company, etc.). He is a member of the Centre for Theatre Art in Zagreb. Jointly with the Academy of Performing Arts at Zagreb University the Centre publishes the journal *Frakcija*, in which Frljić works as an editor. Another Centre project is the educational programme *Highways of Knowledge*, in which Oliver Frljić is the director.

Oliver Frljić's productions have been presented at several festivals: Wiener Festwochen (Vienna), Perforation Festival (New York), Gavella's Evenings (Zagreb), The Split Summer (Split), APAF (Salzburg), International Children's Festival Šibenik (Šibenik), Sterijino Pozorje (Novi Sad) and others. Oliver Frljić has obtained several awards, e.g. the Grand Prix at the International Festival of Chamber Theatre Golden Lion in Umag for the production of *Turbofolk*, two Borštník Prizes in Maribor for the play *Damned Be the Traitor of His Homeland!*, 3 prizes at the festival Sterijino Pozorje 2011 for the author's project *Cowardice* – Prize for the Best Production, Prize for the Best Direction, Critics' Prize. Oliver Frljić presents himself at the Divadelná Nitra for the first time.

DoHu

Clemens Bechtel

MÔJ SPIS A JA MY FILE AND I

Medzinárodná premiéra!
International Premiere!

pondelok 30. septembra 2013, 21:00 – 22:45; utorok 1. októbra 2013, 16:30 – 18:15, Divadlo Andreja Bagara – Štúdio

Monday 30 September 2013, 21:00 – 22:45; Tuesday 1 October 2013, 16:30 – 18:15, Andrej Bagar Theatre – Studio

po 1. predstavení beseda so súborom / talk with the company after 1st performance

Raňajky s... **Clemens Bechtel**, pondelok 30. septembra 2013, 10:00, Meeting Point

Breakfast with... **Clemens Bechtel**, Monday 30 September 2013, 10:00, Meeting Point

autor a rézia / author and directed by **Clemens Bechtel**

hudba / music: **Sven Kaiser**

dramaturgia / dramaturgy: **Julia Weinreich**

scéna a kostýmy / set and costume designer: **Matthias Schaller**

obsadenie / cast: **Eveline Ledig, Catharina Laube, Ilona Raue, Gottfried Dutschke, Max Fischer,**

Jürgen Gottschalck, Michael Schlosser, Andreas Warschau, Peter Wachs

Deväť ľudí – nehercov, deväť autentických príbehov. Dá sa v diadle zobráziť skutočná minulosť? Ako verejne hovoriť o tom, čo sa stalo, priblížiť dobu a život sledujúcich a sledovaných, väznielov a väznených? Dajú sa podľa spisov v archíve zrekonštruovať dejiny?

Clemens Bechtel, nemecký režisér, ktorý sa systematicky zaoberá dokumentárnym divadlom, privádza na scénu deväť nehercov. Spoločne a zároveň každý zvlášť sa bolestivo ponárajú do minulosti, aby nám – divákom – prerozprávali svoje životné osudy, tragicky poznámené komunistickým režimom: prenásledovanie, väznenie, týranie, manipulácia, život v neustálom strachu. Ich autentické spovede sú odvážne – nie je ľahké nahlás rozprávať o vlastných traumách, najmä nie pred spoluobčanmi a susedmi. A navyše, téma komunistickej minulosti a činnosti tajných polícií je stále tabuizovaná. Deviatí aktéri odvážne vystupujú na scénu – tvoria ju regály z archívov spisov štátnej bezpečnosti a dlhý drevnený stôl – a v chronologickej postupnosti rozprávajú príbehy o tom, ako ich životy poznámenala Stasi – východonemecká štátна bezpečnosť, tajná služba bývalého režimu. Príbehy, vďaka ktorým si skladáme mozaiku obľudného systému, ktorý potreboval chrániť sám seba premyšlenou stratégijou zastrašovania, udávania, sledovania vlastných občanov. Bývalá študentka teológie, presvedčený socialist, učiteľ, ktorý odmietol spolupracovať so Stasi, muž, ktorý musel ísť do väzenia, pretože neadal svojich priateľov, pripravujúcich sa na útek... Medzi deviatimi aktérimi je aj neoficiálny spolupracovník Stasi, ktorý s touto organizáciou spolupracoval dvadsať päť rokov. Táto konštelácia – jeden vinník a osem obeť – vytvára dramatické napätie a svedectvo o dobe je tak ešte komplexnejšie. Ale nie je vlastne aj „vinník“ obeťou?

Clemens Bechtel spolu s aktérimi vytvorili formálne jednoduché, ale obsahom neľahké divadlo, ktorému by bolo možné dať aj prílastok *politické*. Na pozadí osobných príbehov môžeme uvidieť odraz komplikovanej doby plnej rozporov, doby, v ktorej bola politika v živote bežných ľudí prítomná iným spôsobom, ako je to teraz. Pripomienieme si neslobodu a teror, mašinériu systému, ktorý manipuluje ľudským životom, aby nad ním získal moc.

Forma monologického divadla neprináša dramatický konflikt priamo v akcii, ale v jednotlivých príbehoch, a navyše aj vo vytvorení priestoru, v ktorom sa obete režimu stretávajú s ľuďom tomuto režimu poplatným. Režisér Clemens Bechtel tým účinne stvárnil rozvary minulej i súčasnej doby. Podarilo sa mu, aby sa jeho inscenácia emocionálne silným spôsobom pýtala na vinu, trest a odpustenie, čiže na všetky veľké témy ľudského života a spoločnosti. Napriek opakovaniu rozprávaniu svojich príbehov počas jednotlivých repríz inscenácie aktéri ostávajú veľmi civilní a úprimní, v ich prítomnosti na javisku nie je nič umelé. Akoby každý raz nanovo predstupovali pred pomyselný tribunál divákov. A práve v tom tkvie mimoriadnosť tejto inscenácie – v autenticite a otvorenosti jednotlivých spovedí. A je na samotnom divákovi, čo si z predstavenia odnesie a či sám sebe začne klásiť otázky, ktoré táto dokumentárna inscenácia prináša.

Martina Vannayová

„Hoci každý z hercov zostáva sám sebou, čím sa rozsah abstrakcie udržuje v rámci limitu, inscenácia *Môj spis a ja* patrí medzi najšokujúcejšie diela, ktoré dráždanské divadlo Bürgerbühne uviedlo za posledné 4 roky. Máme tu do činenia s divadlom, ktoré ponúka viac životných pravd a varovaní než skutočná dráma.“

Dresdner Neueste Nachrichten, 30. apríla 2013

„Nemecko sa opäť musí vyrovnáť s jednou tmavou etapou svojej história a nebojí sa tejto konfrontácie. *Môj spis a ja* dopĺňa ďalekosiahle hodnotenia histórie jednej krajiny, ktorá bez ohľadu na vývoj počas komunistického obdobia presahuje ešte hlbšie, do nacistickej minulosti.“

El País, 30. apríla 2013

„V tom je práve sila tohto večera: ponúka veľmi ľudské divadlo.“
Deutschlandfunk

Nine people – amateur actors, nine authentic stories. Can the real past be depicted in the theatre? How can one publicly talk about things that have happened, illustrate the times and the life of the pursued and the pursuers, the imprisoned and the prison guards? Can history be reconstructed according to archive files?

Clemens Bechtel, a German theatre director who has been systematically dealing with the documentary theatre brings 9 amateur actors on the stage. Together, and at the same time, each of them individually, they are painfully penetrating into the past, in order to recount their life experience tragically marked by the communist regime to us – the viewers: pursuit, imprisonment, torture, manipulation, living in permanent fear. Their authentic confessions are brave – it is not easy to talk publicly about one's own traumas, in particular in front of one's own fellow-citizens and neighbours. And moreover, the topic of the communist past and the activity of the secret police is still a taboo. Nine actors bravely get on the stage – created by the shelves from the state security archive of files and a long timber table – and in chronological order recount their stories how Stasi, the East German state security, the secret service of the past regime, had marked their lives. Stories which enable us to put together a mosaic of a monstrous system which had to protect itself by an elaborated strategy of intimidation, denunciation and pursuit of one's own citizens. A former student of theology, a convinced socialist, a teacher who had refused to collaborate with Stasi, a man who had to go to prison because he had not denounced his friends as they were preparing for the defection. Among the nine actors there is also an unofficial collaborator of Stasi, who had collaborated with this organisation for 25 years. This company – a culprit and eight victims – creates a dramatic tension and the evidence on the period thus becomes even more complex. But, isn't the "culprit" a victim as well, in fact?

Clemens Bechtel and his actors have created a formally simple but not a light theatre as far as the content is concerned, which could be also described by the attribute *political*. Against the background of personal stories we can see a reflection of a complicated era, full of contradictions, an era in which politics was present in the lives of ordinary people in a different way than it is today. Let us remember the lack of freedom and the terror, the machinery of the system which manipulated people's lives in order to gain power over them.

The form of a monologue theatre does not bring a dramatic conflict directly in action but rather in individual stories and also in the creation of a space in which the victims of the regime meet a person who had been serving it. By doing it, the director Clemens Bechtel effectively highlighted the contradictions of the past and the present times. What he has achieved is that his production puts questions, in an emotionally powerful way, about guilt, punishment and forgiveness, in other words, all big topics of human life and society. Despite repeated recounts of their stories during individual re-runs of the production, the actors remain very civil and sincere. There is nothing superficial in their presence on the stage. As if they appeared in front of the fictive viewers' tribunal each time anew. And this is exactly what is special about this production – the authenticity and frankness of individual confessions. It is up to the spectator himself what he will take home from the performance. Whether he will start asking himself the questions that this documentary production has described.

Martina Vannayová

“Although each actor remains himself, whereby the extent of abstraction is held within close limits, the staging of *My File and I* belongs to the most disturbing works the Dresden Bürgerbühne has done in the past 4 years. What is happening here is theatre which offers more life wisdoms and warnings than real dramas.”

Dresdner Neueste Nachrichten, 30 April 2013

“Once again, Germany is coming to terms with a dark stage of its history and is not afraid to confront it. *My File and I* supplements the far reaching evaluation of the history of a country, which, regardless of the development in the communist stage, penetrates still deeper into its Nazi past.”

El País, 30 April 2013

“This is exactly the strength of this evening: it offers a very human theatre.”

Deutschlandfunk

Vznik inscenácie iniciovala Asociácia Divadelná Nitra v rámci projektu *Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície*.

Nemecká premiéra sa uskutočnila 28. 4. 2013

The origin of the production was initiated by the Divadelná Nitra Association within the project *Parallel Lives – 20th Century through the Eyes of the Secret Police*.

German premiere was held on 28th April 2013.



CLEMENS BECHTEL

Clemens Bechtel (1964) študoval aplikovanú divadelnú vedu na Univerzite v Giessene, Nemecko. Vyše dvadsať rokov pracuje ako nezávislý divadelný autor a režisér v Nemecku, Švajčiarsku, Maďarsku, Holandsku, Rumunsku, Mali a Malawi. Ústrednou tému jeho divadelnej tvorby sú historické a politické javy. Bechtel sa vo svojich dielach zameriava predovšetkým na témy ako migrácia, čierny obchod (*Le pays où en fabrique l'argent*, Bamako, Mali 2008; *Dansk Design*, Aalborg, Holandsko 2010) a medzinárodné konflikty (*Potsdam-Kunduz*, Potsdam, Nemecko 2011; *The Prisoner's Dilemma*, Tübingen, Nemecko 2007; *Siebenbürgen, Süsser Heimat/Tu Ardeal*, Sibiu, Rumunsko 2007). Väčšina jeho inscenácií sa pokladá za príklady nového nemeckého politického dokumentárneho divadla. Clemens Bechtel sa na Divadelnej Nitre predstavuje po prvý raz.

Clemens Bechtel (1964) studied applied theatrology at the University of Giessen in Germany. For more than 20 years now, he has been working as an independent theatre author and director in Germany, Switzerland, Hungary, the Netherlands, Romania, Mali and Malawi. The focus of his theatrical production is on historical and political phenomena. In his work, Bechtel focuses mainly on topics such as migration, black market, etc., (*Le pays où en fabrique l'argent*, Bamako, Mali, 2008; *Dansk Design*, Aalborg, the Netherlands, 2010) and international conflicts (*Potsdam-Kunduz*, Potsdam, Germany, 2011; *The Prisoner's Dilemma*, Tübingen, Germany, 2007; *Siebenbürgen, Süsser Heimat/Tu Ardeal*, Sibiu, Romania, 2007). The majority of his productions is considered to be an example of a new German political documentary theatre. Clemens Bechtel is being introduced at the Divadelná Nitra for the first time.



HUMAN

Péter Závada

REFLEX (ODMÄK) REFLEX (MELTDOWN)

Svetová premiéra!
World Premiere!

utorok 1. októbra 2013, 16:30 – 18:00, 21:00 – 22:30, Staré Divadlo Karola Spišáka v Nitre – Tatra

Tuesday 1 October 2013, 16:30 – 18:00, 21:00 – 22:30, Karol Spišák Old Theatre in Nitra – Tatra

po 2. predstavení beseda / talk after the 2nd performance

Raňajky s... Dániel D. Kovács, streda 2. október 2013, 10:00, Meeting Point

Breakfast with... Dániel D. Kovács, Wednesday 2 October 2013, 10:00, Meeting Point

rézia / directed by **Dániel D. Kovács**

choreografia / choreography: **Máté Hegymegi**

dramaturg / dramaturgy: **Péter Závada**

dramaturgická spolupráca / dramaturgy consultant: **Tamás Turai**

produkcia / head of production: **Ildikó Ságodi**

asistent / assistant: **Andrea Pass**

scéna a kostýmy / set and costume design: **Julia Balazs**

hudba a zvuk / music and sound: **Gábor Keresztes**

účinkujú / cast: **Miklós Béres, Gábor Fábián, Károly Hajduk, Péter Jankovics, Pál Kárpáti, Dániel Király, Lőte**

Koblicska, Niké Kurta, Kata Pető, Nóra Rainer Micsinyei, Zoltán Szabó

Existuje v súvislosti s otázkami týkajúcimi sa minulosti obektívna pravda? Má štátne systém tú moc, aby určoval, kto je duševne zdravý a kto už nie? Ako štátne moc kontroluje svojich občanov a prečo to robí? To je len niekoľko otázok, ktoré si klade maďarský tím projektu Paralelné životy vo svojej inscenácii *Reflex*. Hoci centrálnym je príbeh psychiatričky perzekvovanej komunistickým režimom, otázky, ktoré si tvorcovia kladú, sú nanajvýš aktuálne.

Pre mladých tvorcov Dániela D. Kovácsa a Pétra Závadu je aktuálnosť dôležitou súčasťou celého príbehu – aby sme lepšie pochopili súčasnosť, potrebujeme sa zaoberať minulosťou. I to je jedna z premíš, ktoré stáli na začiatku ich tvorby pre projekt Paralelné životy. A v ich inscenácii ide doslova o paralelný život – život istej psychiatričky, ktorá zníciila komunistická moc. Hlavná dejová línia zachytáva osud R. Z., psychiatričky, ktorá sa stane pacientkou v ústave pre duševne chorých. Diagnostikujú jej schizofréniu, ona však tvrdí, že sa proti nej sprisahala štátnej bezpečnosti, aby ju odstavili. Začne preto písť správy o svojich „väzniteľoch“, zatial čo službukanajúci lekári píšu hlásenia o nej. Priam až desivo kafkovský príbeh chce ukázať mašinériu a teror komunistického režimu, ktorému padlo za obeť mnoho nevinných ľudí. Avšak mladí maďarskí tvorcovia nemoralizujú, práve naopak – ukazujú rozporuplnosť a nejednoznačnosť celého príbehu použitím sebe vlastnej ironie a nadhľadu, ktorý tak svedčí groteske.

Je psychiatrička R. Z. skutočne chorá? Alebo je za chorú po-važuje len štátna moc, lebo tým sleduje svoje zámery a chce sa takto zbaviť nepohodlného človeka? A hoci sa nedozvieme skutočnú pravdu o R. Z., dôležité je, že inscenácia je metaforou fungovania moci voči individu, moci, ktorá vytvára mechanizmy na kontrolu myslenia a konania jednotlivca. A nielen táto foucaultovská myšlienka zaujíma maďarských tvorcov, ale aj skúmanie diskurzívnej praxe danej doby, teda, aké boli myšlienkové štruktúry doby, ktoré takéto tragické ľudské príbehy „umožnila“, a čo to znamená pre dnešok.

Dániel D. Kovács patrí k najmladšej generácii maďarských režisérov, ktorá nadväzuje na svojich o niečo starších a známejších kolegov, ako sú Viktor Bodó či Kornél Mundruczó. Spolu so svojím generačným kolegom, básnikom a autorom Pétrom Závadom, sú príslubom pre nezávislé a myšlienkovovo i formálne provokatívne divadlo. Pre projekt Paralelné životy je prínosom, že sa k téme nedávnej minulosti a komunistického režimu vyjadrujú mladí tvorcovia, ktorí s ním nemajú priamu skúsenosť. O to zaujímatejšie je sledovať, aký pohľad na minulosť svojej krajiny nám sprostredkujú.

Martina Vannayová

Is there an objective truth in connection with issues related to the past? Has the state system power to determine who is mentally sound and who is not? How does the state power control its citizens and why is it doing it? These are just a few questions put by the Hungarian team of the project Parallel Lives in their production of *Reflex*. Although the story of a psychiatrist pursued by the communist regime is focal, the questions put by the authors are highly topical.

For the young authors Dániel D. Kovács and Péter Závada topicality is an important part of the whole story – in order to better understand the present, we have to study the past. It is one of the premises that were at the beginning of their work for the project Parallel Lives. Their production is literally about a parallel life. Life of a certain psychiatrist, which has been torn to pieces by the communist power.

The main subject of the story captures the fate of R. Z., a psychiatrist who ends up as a patient in the hospital for the mentally disturbed. She is diagnosed as a schizophrenic, but she claims that the state security has conspired against her to eliminate her. Therefore she starts writing reports about her "gaolers", while the doctors on duty write reports about her. An almost kafkaesque, dreadful story has the ambition to show the machinery and the terror of the communist regime which has many innocent victims on its records. However, the young Hungarian authors are not moralising. On the contrary, they are pointing out the incongruity and ambiguity of the whole story by applying irony and overview, which is so typical of them and suits the grotesque.

Is the psychiatrist R. Z. really ill? Or is she just thought to be ill by the state power, because it is playing its own game and needs to get rid of a cumbersome person? And although we never learn the real truth about R. Z., what is important is the fact that the production provides a metaphor of power functioning towards an individual, power which creates mechanisms to control the thinking and the conduct of an individual. And it was not only this Foucault idea that has attracted the Hungarian authors, but also the study of the discursive practice of the period, i.e., what were the ideological structures of the period which „enabled“ such tragic human stories and what it means for today.

Dániel D. Kovács belongs to the youngest generation of Hungarian directors which continues in the footsteps of their slightly older and more famous colleagues, such as Viktor Bodó and Kornél Mundruczó. Together with their peer, poet and author Péter Závada, they are a promise for an independent, ideologically and formally provocative theatre. It is an asset to the project Parallel Lives that young authors make statements about the recent past and the communist regime, although they themselves have had no direct experience of it. The more interesting it is to watch what view of their country's past they present to us.

Martina Vannayová

PARALLEL LIVES

A Project by International Theatre Festival Divadelná Nitra

Vznik inscenácie iniciovala Asociácia Divadelná Nitra v rámci projektu *Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície*.

Maďarská premiéra: 28. 10. 2013

The origin of the production was initiated by the Divadelná Nitra Association within the project *Parallel Lives – 20th Century through the Eyes of the Secret Police*.

Hungarian premiere: 28 October 2013



DÁNIEL D. KOVÁCS



PÉTER ZÁVADA

Dániel D. Kovács (1986) študuje réžiu pod vedením Gábora Székelyho a Viktora Bodó na Univerzite divadelného a filmového umenia v Budapešti. Od roku 2007 je členom Divadla Radical Freetime a od roku 2009 členom Fantommajmok. Zúčastnil sa na viacerých workshopoch a ako divadelný režisér zaujal už počas štúdia predstaveniami v rámci seminárov režisériov Sándora Zsótéra, Viktora Bodó a Gábora Székelyho.

Dániel D. Kovács (1986) is studying direction under the guidance of Gábor Székely and Viktor Bodó at the University of Theatre and Film Arts in Budapest. Since 2007 he has been a member of the Radical Freetime Theatre and since 2009 a member of Fantommajmok. He has participated in many workshops and, as a theatre director, attracted the attention of such directors as Sándor Zsótér, Viktor Bodó and Gábor Székely with his shows presented at the seminars even during his studies.

Obaja tvorcovia sa predstavujú na Divadelnej Nitre po prvý raz.
Both artists are being introduced at the Divadelná Nitra for the first time.

Péter Závada (1982) získal vysokoškolský diplom z anglického a talianskeho jazyka na Univerzite Loránda Eötvösa (ELTE). Niekoľko mesiacov žil v Kalifornii, Ríme a v Paríži. Pôsobil ako lektor cudzích jazykov a textárov. Ako dramaturg a scenárista sa podieľal na tvorbe významných divadelných diel. V roku 2010 spolupracoval s budapeštianskou alternatívnu divadelnou skupinou Spidron. Jeho prvým spoločným projektom s režisérom Dánielom D. Kováčom bola parafráza Molièrovej *Versailleskej improvizácie*, ktorú naštudovali na Univerzite divadelného a filmového umenia (SZFE) v rámci semestrálnych skúšok a ktorá bola v recenziách vynikajúco pripojená. Od roku 2009 Závada publikuje básne v uznávaných maďarských literárnych časopisoch, v roku 2012 mu vyšla jeho prvá zbierka poézie.

Péter Závada (1982) obtained his university diploma from English and Italian languages at the Loránd Eötvös University (ELTE). For several months he lived in California, Rome and Paris and was active as a lecturer of foreign languages and a text writer. As a dramaturgist and scriptwriter he participated in the production of several important theatre productions. In 2010 he co-operated with the Budapest alternative theatre group Spidron. His first joint project with the director Dániel D. Kovács was the paraphrase of Molière's *L'Impromptu de Versailles*, which they produced at the University of Theatre and Film Arts (SZFE) as part of their semester examinations and which was excellently received by reviewers. Since 2009 Závada has been publishing poems in recognised Hungarian literary journals. His first collection of poems was published in 2012.



SK

Elfriede Jelinek

RECHNITZ – ANJEL SKAZY

RECHNITZ – THE ANGEL OF DEATH

utorok 1. októbra 2013, 19:00 – 20:20, Divadlo Andreja Bagara – Veľká sála

Tuesday 1 October 2013, 19:00 – 20:20, Andrej Bagar Theatre – Hall

Raňajky s... **David Jařab**, streda 2. októbra 2013, 10:00, Meeting Point

Breakfast with... **David Jařab**, Wednesday 2 October 2013, 10:00, Meeting Point

rézia / directed by **David Jařab**

preklad / translation: **Peter Lomnický**

dramaturgia / dramaturgy: **Martin Kubran**

dramaturgická spolupráca / dramaturgic co-operation: **Gabriel Tóth**

scéna set / design: **David Jařab**

kostýmy / costumes: **Sylva Zimula Hanáková**

hudba / music: **Petr Haas**

hudobné naštudovanie / musical preparation: **Vladislav Šarišský**

účinkujú / cast: **Emília Vásáryová, Szidi Tobias, Zuzana Porubjaková, Richard Stanke, Gabriel Tóth, Peter Brajerčík, Ivana Kuxová, František Kovár, Alexandra Palatinusová, Daniel Herich, Ján Vajčovec, Miroslav Vilhan, Peter Žaškovský**

Inscenácia hry držiteľky Nobelovej ceny Elfriede Jelinek výrazne vystupuje z radu akéhokoľvek uspokojivo tlmeného priemeru slovenskej divadelnej tvorby. V jednom z rozhovorov o tejto hre autorka spomína niekoľko zdrojov inšpirácie, ale najmä motivácie, ktorá akoby už sama v sebe prechádzala istým procesom. Na jednej strane fascinácia historickou udalosťou – obľudný masaker z konca druhej svetovej vojny (stretla sa s ním v dokumente Margarethy Heinrich a Eduarda Erneho a neskôr v knihe o známej rodine Thyssen – jeden z jej členov bol v tomto masakri zaangažovaný), snaha vypovedať o tejto udalosti a dopátrať sa ku koreňom zla v človeku. Na strane druhej zvláštna apatia a rezignácia vo vzťahu k možnosti túto podstatu v človeku zmeniť. Podstatu, ktorá z hlboko „subjektívneho“ démona presakuje až do záležitostí politiky a uplatňovania moci prostredníctvom štátu, čím ho posúva do roviny absolútnej beztrestnosti.

David Jařab, výrazná osobnosť českej divadelnej rézie profilujúca jedno z najprogresívnejších českých divadiel posledných rokov – Divadlo Komedie Praha, určil inscenáciu podobu, ktorá na jednej strane plne rešpektuje dramatickú neuchopiteľnosť samotného textu, zároveň v duchu jednej z ďalších inšpirácií Elfriede Jelinek (film L. Buñuela – *Anjel skazy*) stavia na jaskivo paralelný svet, ktorý orgiastickú atmosféru zvrhlého večierku končiaceho smrťou sto osemdesiatich Židov dokonale zhmotní. Napätie medzi týmito dvoma „večierkami“ vytvára nečakané spojenia a prekvapujúce kontrasty na hranici emocinej

únosnosti. Je to však spôsob, akým dosahuje jednoznačný účinok, necháva pôsobiť podstatu samotnej hrôzy a obľudnosti spáchaného zločinu. Odkaz na film Luisa Buñuela nie je nijako náhodný, avšak provokácia autorky (a inscenátorov) je namierená hlbšie, než len do spoločenskej kritiky pokrytectva a zvrhlej morálky ľudí z vyšších spoločenských vrstiev. Nacistické bakchanálie na zámku grófky Batthyány sa tak stávajú metaforou hraničných možností činov kohokoľvek z nás. Mat' moc rozhodovať o živote a smrti sa tak z roviny politiky dostáva do úrovne, kde už smrť iného prestáva byť previnením. Až tak ďaleko sme naozaj schopní dokráčať a v momente precitnutia sa nekajáme. Ved'aby sme sa očistili a zbavili sa viny, nám stačí pozabijať všetkých svedkov nášho zločinu.

David Jařab obsadil do svojej verzie hry popredných hercov Činohry SND a tisíckoukrát sa pokorou kráčajú po nevyhodenom chodníčku hrôzy, s ľahkostou, ktorá mrazí. A mrazí práve preto, lebo najdesivejšie na takom otriasnom zločinе je, ak sa ani na okamih neobjaví pocit viny. Naopak, vina sa zosmiešňuje, bagateliazuje, stáva sa z nej len slovo bez hodnoty, určené do učebníc dejepisu. Spochybnením podstaty previnenia sa totiž samotné slovo vina vyprázdní.

Inscenácia Činohry SND provokuje démonov, ktorých v sebe nosíme, a napriek tomu, že sa zaoberá vinou materializovanou v podobe predstaviteľov nacistického režimu, týmto faktom nás nijak zvlášť neoslobodzuje, akokoľvek by sme si to pár prvých minút predstavenia mohli myslieť. Veľmi skoro sa totiž

dostaví pocit oveľa intenzívnejší. Bol by som naozaj schopný nekonáť tak, ako oni, ak by som mal zaručenú moc a beztrestnosť v akejkoľvek forme jej použitia? Ved' v menšom meradle sme aj dnes svedkami podobných činov, dokonca v našom najbližom okolí. Bezostyšná beztrestnosť. A arrogantrý úsmev na perách tých vinných.

Peter Pavlac

„Jelinek neponúka klasickú hru, skôr báseň v próze. Nositelka Nobelovej ceny nemá rada realistické scény a vlastne ani postavy. Inscenátori si teda musia všetko vyložiť po svojom, čo režisérovi Davidovi Jařabovi absolútne vyhovovalo.

Až Národné divadlo v spolupráci s hostujúcimi českými umelcami preukázalo dostatočne silný tvorivý potenciál na to, aby vzniklo dielo, ktoré by sa mohlo pokojne konfrontovať aj v medzinárodnom kontexte. Ide o jednu z najsilnejších produkcií, aká vznikla v končiacej sa sezóne.“

Zuzana Uličianska, SME, 10. 6. 2013

„Inscenácia Rechnitz – Anjel skazy patrí k tomu najzaujímavejšiemu a zároveň najkomplikovanejšiemu, čo aktuálny repertoár SND ponúka. Na divákov čaká znepokojivý zážitok, ktorý otvorí mnohé otázky a neponúkne žiadnu radu, odpoved' ani ospravedlnenie. Tie sa však neušli ani obetiam rechnitzského masakru.“

Soňa Smolková, PRAVDA, 12. 6. 2013

The production of the play by Elfriede Jelinek, a Nobel Prize winner, significantly stands out from the average Slovak theatrical production, however satisfyingly dampered. In one of the interviews about this play the playwright mentioned several sources of inspiration but, in particular, motivation which intrinsically anticipates certain processes. On the one hand, there is fascination with a historical event – a monstrous mass murder from the end of the second world war (she got acquainted with it in the document by Margaretha Heinrich and Eduard Erne and later in the book about the well-known family of the Thyssens – one of its members had been involved in this massacre), an effort to report on this event and search for the roots of evil in man. On the other one, there is a strange apathy and resignation when considering the possibility to change this basic characteristic in man. A characteristic which from the deeply "subjective" demon penetrates up to the matters of politics and the use of power by the state, whereby it is moved into the area of absolute impunity.

David Jařab, a distinctive personality of the Czech theatre direction, shaping one of the most avant-garde Czech theatre houses of recent years – The Comedy Theatre Prague, has determined the form of the production, which, on one side, fully respects the inability of dramatical grasping of the text itself, on the other side, and, at the same time in the spirit of one of Elfriede Jelinek' further inspirations (L. Buñuel's film – *The Exterminating Angel*), brings a parallel world onto the stage which perfectly materialises the orgiastic ambience of

a perverse party ending up with the death of one hundred eighty Jews. The tension between these two "parties" creates unexpected links and surprising contrasts on the border of the emotional carrying capacity. However, it is a way how to achieve an unambiguous effect. He lets the essence of the horror itself and the monstrosity of the committed crime work. The reference to the film by Luis Buñuel is not, in any way, accidental. However, the author's (and the production team's) provocation is aimed deeper than just the social criticism of hypocrisy and perverse morality of people from the top social classes. The Nazi Bacchanalias at Countess Baththyány chateau are thus transformed into a metaphor of extreme possibilities of deeds by anyone of us. To have the power to decide life and death is transported from the level of politics to the level where someone else's death ceases to be an offence. Indeed, so far are we able to go and at the moment of awakening do not even repent. Indeed, to purge ourselves and get rid of the feeling of guilt, it suffices to kill all witnesses of our crime.

David Jařab cast prominent actors of the Drama Theatre of the Slovak National Theatre into his version of the play and they humbly walk the untreaden trail of horror, with a lightness that makes one shiver. It makes one shiver just because what is so frightening with such a shocking crime is that there seems to be no feeling of guilt, not even for a moment. On the contrary, the guilt is ridiculed, played down, turned into just a word without any value, assigned for history textbooks. By casting doubts on the essence of the guilt, the word "guilt" itself is being emptied.

The production by the Drama Theatre of the Slovak National Theatre provokes demons within us. Although it deals with guilt materialised in the representatives of the Nazi regime, it does not make us free by this fact in any way, however much it might have looked in the first couple of minutes of the show. Very soon a more intensive feeling comes. Would I, indeed, be able not to act like them; if I possessed guaranteed power and impunity in any form of its implementation? Mind you, on a smaller scale, we are witnessing similar deeds even today, even in our closest environment. Shameless impunity. And an arrogant smile on the lips of the guilty.

Peter Pavlac

"Jelinek is not offering a classical play; it is rather a poem in prose. The Nobel prize-winner is not very keen on realistic scenes or, in fact, characters. Then the staging team has to explain everything itself in its own way, which was something that absolutely suited the director David Jařab.

One had to wait for the National Theatre, in cooperation with the visiting Czech artists, to show a sufficiently powerful creative potential and create a drama piece which can easily be confronted also in the international context. It is one of the most powerful productions which appeared in the outgoing season."

Zuzana Uličianska, SME, 10 June 2013

"The production of *Rechnitz – the Angel of Death* belongs to the most interesting but, at the same time, the most complicated that the present repertoire of the Slovak National Theatre offers. The viewers are in for a disturbing experience opening many questions and offering no advice, answer or apology. Mind you, neither the Rechnitz mass murder victims received them."

Soňa Smolková, PRAVDA, 12 June 2013

DAVID JAŘAB



David Jařab (1971) absolvoval Divadelnú réžiu na Divadelnej fakulte Janáčkovej akademie múzických umení v Brne u profeso- rora Arnošta Goldflama, po absolutoriu získal umelecké štipendium na Akademie Schloss Solitude v Stuttgartre.

V rokoch 1993 až 1998 pôsobil ako režisér, neskôr ako člen kolektívneho vedenia a umelecký šef známeho nezávislého HaDivadla v Brne. Výraznú stopu na českej divadelnej mape zanechal ako umelecký šef, autor, režisér a scénograf Pražského komorného divadla, pôsobiaceho v rokoch 2002 – 2012 v Di- vadle Komedie. Spolu s Dušanom Davidom Pařízkom sa im za desať rokov podarilo z Divadla Komedie vytvoriť rešpektovanú značku a vyprofilovať divadlo s originálnou poetikou, progresívnu dramaturgiou a ansámblom silných hereckých osobnos- tí. Venuje sa aj filmovej tvorbe a pedagogickej práci. Za svoju tvorbu získal niekolko významných ocenení a jeho inscenácie pravidelne hostovali na festivale Divadelná Nitra.

David Jařab (1971) graduated from theatre direction at the Drama Faculty of Janáček's Academy of Performing Arts in Brno with Professor Arnošt Goldflam. Having graduated he obtained a stipend to study arts at Akademie Schloss Solitude in Stuttgart.

Between 1993 and 1998 he was active as a director, later as a member of the management team and the artistic director of the well known independent HaTheatre in Brno. He has left a distinctive trace on the Czech theatre map as an artistic director, author, director and stage designer of the Prague Chamber Theatre which performed in the Comedy Theatre in the years 2002 – 2012. Together with Dušan David Pařízek he managed to create a respected trade mark from the Comedy Theatre within the period of ten years. They created a theatre with original poetics, progressive dramaturgy and an ensemble of strong actors' personalities. He is also active in film and teaching. For his work he has obtained several important awards and his productions are regularly performed at the festival Divadelná Nitra.



SK

Blaho Uhlár a kol. / and comp.

NEISTÝ GRUNT (VNÚTRODRUHOVÁ AGRESIA)

UNCERTAIN GROUND (INNATE SPECIES AGGRESSION)

streda 2. októbra 2013, 16:30 – 17:30, Staré Divadlo Karola Spišáka v Nitre – Tatra

Wednesday 2 October 2013, 16:30 – 17:30, Karol Spišák Old Theatre in Nitra – Tatra

Raňajky s... **Blaho Uhlár**, streda 2. októbra 2013, 10:00, Meeting Point

The Breakfast with... **Blaho Uhlár**, Wednesday 2 October 2013, 10:00, Meeting Point

régia / directed by Blaho Uhlár

scénár / script: Braňo Mosný, Peter Tilajčík, Blaho Uhlár

použité texty autorov / applied texts by: Jack London, Czesław Miłosz, László Jávor

scéna a kostýmy / stage and costume design: Miriam Struhárová

účinkujú / cast: Braňo Mosný, Peter Tilajčík

Len ďaľko možno oddeliť inscenácie tohto zoskupenia od osoby režiséra, autora, legendy, guru – Blaha Uhlára. Samozrejme, nebolo by spravodlivé tvrdiť, že Stoka, to je len Blaho Uhlár, avšak – pre menej pozorných – inscenácia *Neistý grunt* je produkciou združenia S.T.O.K.A. Päť bodiek, ktoré nás oddelia od legendy a vyvolajú veľa otázok. A to je úžasné.

Blaho Uhlár je osobnosť, aká v našom kontexte nemá celkom obdoby, a to treba uviesť bez snahy akokoľvek tento fakt hodnotiť. Výraznosť jeho postojov a prepojenie životného štýlu či skôr štýlu existencie s podstatou vlastnej umeleckej tvorby je nezvyčajná, extrémna a pre mnohé slabšie povahy len ďaľko akceptovateľná. Blaho Uhlár je „mýtus“, ktorý, keby to povedal sám o sebe, nevyhne sa sarkastickému úškrnu, naturalistickému sebabičovaniu, len aby upozornil na dno, od ktorého sa už roky snaží odlepiť. Či je to iba dôsledok jeho extrémnych postojov, je úplne irelevantné. Jeho vklad do alternatívnej kultúry postavený na demonštrovanom odmietaní všetkého oficiálneho je neprehliadnutelný a ak sa na okamih odosobníme od svojej mentálnej malosti, musí to vyvolať nás absolútny obdiv. Povedal by som „objektívny“ obdiv.

Projekt *Neistý grunt* (ktorý zámerne nenazvem inscenáciou – akosi mi tento teatrologický slovník nejde sklbiť s ničím, čo s Blahom Uhlárom súvisí) pomerne jednoznačne odkazuje na jeho zvláštnu martyrskej video-inscenáciu s názvom *Pokus* (2012), ktorá vzbudila explóziu protichodných reakcií. Vzdávam sa ďalšieho kliše a NE-napišem, že práve to je dokladom podstatnosti inscenácie, najmä keď tomu sám neverím. To,

čoho sa ale nevzdám, je pocit, že Blaho Uhlár nachádza novú cestu, má na ňu chuť a najmä našiel nových spolupracovníkov – profesionálov. V *Pokus* ich ešte môže zosmiešniť, bagatelizovať ich snahu o hereckú profesionalitu – vedľú to len študenti bábkoherectva. V *Neistom grunte* im však odrazu dáva priestor. Už nie sebe samému, ale im. Očistil sa od nutnosti bytosťne prepájať seba samého so snahou o výpoved' a objavuje opäť spôsob, ako vypovedať cez iných. Vkladá sa do rúk novej kvalite, ktorá ho presahuje, a tak sa výpoved' dvoch mladých s ich vlastnými tématami môže prepojiť s výpovedou „uhlárovskou“, kde sa samovražedné konotácie (Jack London, maďarská „samovražedná“ pieseň Szomorú vasárnap) groteskne vyskladajú v kontraste k všedným „študentským“ banalitám. Uhlár tak objavuje formu, predĺženie, ktoré celkom prirodzené dovadza jeho celoživotný umelecký koncept do úplne novej kvality. Už to nie je vyextrahovaný civilizmus v krutej, nemilosrdnej a vecnej pravde naplútly do tváre našich konformizmov, ale nová estetická kvalita, ktorá sa možno ešte iba rodí.

Agresivita osobného útoku voči mŕtvolnej oficiálnosti sa tak stáva umeleckým gestom, aktom odovzdania formy a myšlienky do rúk niekomu inému. Už TO je celkom jednoznačný znak, že za zdanlivou rezignáciou sa skrýva ešte stále veľa nevypočítaného či skôr množstvo nesformovanej kvality, ktorá čaká na dôveru a respekt celkom inej generácie. Tej, ktorá už nie je postihnutá sentimentom ani voči minulosti tejto krajiny ani voči všetkému, čo predstavuje „aura“ Blaha Uhlára.

Cez Neistý grunt sa pre mňa zrodil režisér, ktorému možno bude svedčať aj celkom iné javisko, hoci samotná inscenácia je akýmsi priznaním nového hľadania, prirodzeným vyústenním tej bytosnej nevyhnutnosti tvoriť, ktorá sa v skutočnosti nedá zlomiť žiadnym systémom. A Blaho Uhlár to dokazuje zas a znova.

Peter Pavlac

„Podtitul *Chudobné divadelné orgie na pomedzí estrády a avant-gardy* je celkom výstižnou žánrovou definíciou inscenácie. O chudobnosti nie sú pochyby, scénické prvky Uhlár minimalizoval a v Grotowského duchu sme vskutku videli čisto herecké divadlo. Režisér dokonca rezignoval aj na hudbu (ak nepočítame skromné živé vstupy na ukulele); herci rozohrávali absurdné situácie v úplnom tichu, v ktorom sa ozývalo každé šuchnutie a pohyb.“

Tatiana Brederová, IS Theatre.sk, 31. 12. 2012

„Režisér pracuje na takmer prázdnej scéne s dvoma hercami – mladými mužmi, ktorí rozohrávajú scény tak, ako sme v prípade divadla Stoka zvyknutí. Vezmú nápad, zrealizujú ho mlčky, pohybom alebo ho rozvinú do dialógu, pričom využijú reč tiel. Postupne navodia magicko-naturalistickú, často absurdnú situáciu.“

„Chlapci naskočili na jeho zmysel pre humor s istotou. V niektorých chvíľach sa v ich postavách skutočne blysla režisérova tvár, jeho grimasa či gesto, dokonca občas sa scény akoby obtreli o typické herecké spôsoby niektorých bývalých „stokárov“.

Eva Andrejčáková, SME, 4. 11. 2012

One could hardly detach the productions of this kind from the person of the director, author, legend and guru – Blaho Uhlár. Of course, it would not be just to claim that Stoka equals Blaho Uhlár only, but – for the benefit of the less informed – the staging of *Uncertain Ground* is a production of the S.T.O.K.A. Association. Five full stops that separate us from the legend and provoke many questions. This is something amazing.

Blaho Uhlár is a personality like no other in our context and that is something one must mention without any effort to make any judgements of this fact. The significance of his attitudes and the link between his life style, or rather a style of existence, with the essence of his own artistic work is exceptional, extreme and for many less bold people difficult to accept. Blaho Uhlár is a "myth" who, if he had to judge himself, would not avoid a sarcastic sneer and naturalistic flagellation, just to point out the bottom that, for many years now, he has been trying to lift himself from. Whether it is an outcome of his extreme attitudes is quite irrelevant. His input into alternative culture based on the demonstrative refusal of everything official cannot be overlooked. If we, for a while, forget our

mental pettiness, it must procure our absolute admiration. I would even say "objective" admiration.

The project *Uncertain Ground*, (which I intentionally won't call staging – somehow this theatrological vocabulary cannot be equalled with anything associated with Blaho Uhlár) relatively clearly refers to his strange martyr's video staging entitled *Attempt* (2012), which provoked an explosion of contradictory responses. I am also going to give up another cliché and WON'T say that this is exactly the evidence of the staging's significance, especially, because I, myself, don't believe it. What I won't give up, however, is the feeling that Blaho Uhlár is about to find a new way, he whets his appetite for it and has identified new colleagues – professionals. In the *Attempt* he could still ridicule them, play down their attempt for actor's professionalism – they were only students of puppet acting. In *Uncertain Ground* he suddenly gives them space. Them, not only himself. He has purged himself from the existential necessity to link himself with the effort for a statement and re-invents a way how to make a statement through other people. He puts himself into the hands of a new quality that is exceeding him and thus the statement by two young people with their own topics can be linked with an "Uhlár" statement where suicidal connotations (Jack London, the Hungarian "suicidal" song Szomorú vasárnap) are grotesquely put together in contrast to commonplace "students" trivialities. Thus Uhlár invents a form, an extension that quite naturally brings his all-life artistic concept to a completely new quality. It is no longer an extracted civilism disguised in cruel, merciless and concrete truth spit onto the face of our conformism, but rather a new aesthetic quality which is probably just being born.

The aggression of a personal attack against deadly officiality thus becomes an artistic gesture, an act of handing the form and the idea over into someone else's hands. THIS exactly is quite a clear sign of the fact that the seeming resignation still hides a lot of unspoken and unshaped quality waiting for the trust and respect of quite a different generation. Such that is not sentimentally affected either by the past of this country or everything the "aura" of Blaho Uhlár represents.

The *Uncertain Ground* has born a director for me who might also do better on quite a different stage, although the production itself is a kind of admittance of searching for new ways, a natural outcome of the existential necessity to create which, in fact, cannot be stopped by any system. And Blaho Uhlár is proving it again and again.

Peter Pavlac

"The subtitle *Poor theatre orgies bordering on a cheap show and avant-garde* are a rather fitting genre definition of the production. There is no doubt about the poverty. Uhlár had minimalised the stage elements and what we saw was, indeed, a pure actors' theatre in the Grotowski's spirit. The director has even given up on the music (unless we count the modest live entries on ukulele); the actors were playing out absurd situations in complete silence in which each rustle and motion echoed."

Tatiana Brederová, IS Theatre.sk, 31 December 2012

"The director is working on an almost empty stage with two actors – young men who are playing out the scenes in a way typical of the Stoka Theatre. They take a motif and implement it in silence, or by a motion, or develop it into a dialogue while using the body language. Slowly they create a magical, naturalistic and, often, absurd situation."

...

"The guys have jumped on his sense of humour with certainty. Occasionally their characters really reflected the director's face, his distorted features or gestures. Now and then, it seemed that the scenes slightly touched on the manner of acting typical of some former 'Stoka' people."

Eva Andrejčáková, SME, 4 November 2012



BLAHOSLAV UHLÁR

Blahoslav Uhlár (1951), absolvent divadelnej rézie na VŠMU a enfant terrible slovenského divadla. Začínał v Divadle pre deti a mládež v Trnave, neskôr režíroval aj v Ukrajinskom národnom divadle v Prešove. Od roku 1988 sa venuje takmer výhradne autorskej tvorbe, keď sa scenár inscenácie rodí počas skúšok v interakcii s hercom, resp. inými spolutvorcami bez akýchkoľvek vopred stanovených tém alebo námetov. V roku 1991 založil s výtvarníkom Milošom Karáskom divadelný súbor Stoka, fenomén slovenského avantgardného divadla, ktorý sa stal legendou. Uhlár ako režisér v ňom provokoval, ale aj kultivoval improvizáciu a prinášal zásadné občianske výpovede. Po odňatí hradieho priestoru v dôsledku výstavby nového obchodného centra Divadlo Stoka zaniklo. V súčasnosti pôsobí Blaho Uhlár v Bratislave, kde realizuje nezávislé divadelné projekty pod hlavičkou nového súboru s názvom S.T.O.K.A., spolupracuje tiež s ochotníckym divadelným súborom DISK Trnava. Získal množstvo najvýznamnejších divadelných ocenení a jeho inscenácie účinkovali na mnohých festivaloch doma aj v zahraničí: Grand Prix festivalu Nová dráma / New Drama 2012 za video inscenáciu *Pokus*; Dosky'98 – Divadelná Nitra '98 – Cena za najlepšiu réžiu sezóny – inscenácia *Tváre*; Mimos'93 Périgueux Francúzsko – Cena kritiky za inscenáciu *Impasse* a iné.

Blahoslav Uhlár (1951), graduate of theatre direction at the Academy of Performing Arts in Bratislava (VŠMU) and an *enfant terrible* of the Slovak theatre. He started his theatrical career at the Theatre for Children and Youth in Trnava and later worked as a director in the Ukrainian National Theatre in Prešov. Since 1988 he has been active, almost exclusively, as an author, with the script of the staging being born during the rehearsals, in the interaction with the actor and, respectively, other co-authors, without any topics or motifs agreed in advance. In 1991 he founded, together with the visual artist Miloš Karásek, the legendary theatre company Stoka, a phenomenon of the Slovak avant-garde theatre. As a director, Uhlár provoked, but also cultivated, improvisation in the theatre offering principal civic statements. Having lost the acting space, due to the construction of a new shopping centre, the Stoka Theatre perished. At present Blaho Uhlár is active in Bratislava where he runs independent theatre projects under the title of a new company entitled S.T.O.K.A. and also cooperates with the amateur theatre group DISK Trnava. He has obtained a range of the most significant theatre distinctions and his productions have been introduced at many festivals at home and abroad, e.g., Grand Prix at the New Drama 2012 Festival for the video staging *Attempt*; Boards '98 – Divadelná Nitra '98 – Prize for the Best Direction of the Season – the staging of *Faces*; Mimos '93, Périgueux, France, – Critics' Prize for the staging of *Impasse*, and others.



Viliam Klimáček

HOLOKAUST HOLOCAUST

streda 2. októbra 2013, 18:30 – 21:20, Divadlo Andreja Bagara v Nitre – Veľká sála

Wednesday 2 October 2013, 18:30 – 21:20, Andreja Bagar Theatre in Nitra – Hall

Raňajky s... **Rastislav Ballek**, streda 2. októbra 2013, 10:00, Meeting Point

Breakfast with... **Rastislav Ballek**, Wednesday 2 October 2013, Meeting Point

rézia / directed by **Rastislav Ballek**

dramaturgia / dramaturgy: **Martin Kubran, Zuzana Šajgalíková**

scéna a kostýmy / stage and costume design: **Katarína Holková**

svetelný dizajn / light design: **Robert Polák**

hudobná spolupráca / music co-operation: **Juraj Bielik a Adrian Rajter**

podklady pre video projekciu / material for video projection: **Eva Janovská**

osoby a obsadenie / characters and cast: Ester Rozenfeldová: **Zuzana Porubjaková**, Róza Rozenfeldová: **Dana Košická**,

Lili Weissová: **Rebeka Poláková**, Jakob Weiss: **Braňo Deák**, Ambráz Králik: **Milan Ondrik**, Anna Králiková: **Kristína**

Greppelová, Kristína Majerová: **Edita Borsová**, Hana Kostolníková: **Petra Vajdová**, Jano Pujdes: **Gregor**

Hološka, Rádio: **Martin Hronský**

na husliach hrá / violin player: **Jana Černá**

hlas v nahrávke / voice in the recording: **Hilda Hrabovecká**

Dejiny našej dobe akosi nesvedčia. Ved' načo sa zaoberať tým, čo sa nás už netýka, načo otvárať staré rany, spôsobovať si bolesť, nebodať akceptovať viny našich predkov a snažiť sa ich odčinit? História je čosi mimoriadne nemoderné, najmä v časoch, keď sa budúcnosť natolko priblížila, že začala splývať s prítomnosťou. Tam minulosť miesto nemá. Všeobecné presvedčenie, všeobecná lenivosť, všeobecná apatia, s ktorou sa veľmi rád NE-stotožní.

Divadlo Aréna už niekoľko rokov pomerne systematicky pracuje s angažovanou dramaturgiou, ktorá nie je v tejto podobe a v kontexte súčasného slovenského divadla až tak obvyklá. Až systematická a dlhodobá práca na „konkrétnosti“ tohto typu sa naozaj môže stať viditeľnou. Občiansky cyklus (inscenácie *Tiso, Husák, Komunizmus, Kukura*) je zaujímavou ukážkou, ako sa tak môže stať. Neprislúcha mi hodnotiť rôznu kvalitu jednotlivých inscenácií, napokon, každá hraničná tvorivá činnosť na báze aktuálnej autorskej (režijnej či dramatickej) tvorby si doslova vynucuje neistoty, akokolvek sa ich tvorca snaží vopred eliminovať. Písat o odvahе mi pripadá ako klišé, pretože cesta, na ktorú sa týmto akákolvek inštítúcia v dnešnej dobe vydáva, už je skôr nutnosťou. Nutnosťou nebezpečnou. Môže stať inštítúciu „život“, ale zároveň jej prinavracia podstatnosť, cez ktorú obhajuje zmysluplnosť samotného divadla.

Inscenácia hry Viliama Klimáčka *Holokaust* je tematickým vyvrcholením celého dramaturgického cyklu, a nielen preto, že je poslednou. Kým inscenácie *Tiso, Husák, Komunizmus* a *Kukura* sa zaoberali „len“ istou časťou našej histórie (a jej súčasťou je prirodzene aj prítomnosť, v ktorej žijeme), *Holokaust* v jednoduchom nápade vytvára rámcový oblúk presahujúci „obdobie“ svojho primárneho historického záujmu (polovica 20. storočia). Mladá žena si príde uplatňovať reštitučné nároky na kaviareň svojich rodičov, ktorá im bola po vojne „odobraná“. Situácia má však háčik: kaviareň, ktorú rodičom „odobrali“, oni sami počas druhej svetovej vojny arizovali, čo reštitučné nároky dedičky problematizuje. Možno však oveľa menej na úrovni právej, než na úrovni morálnej.

Tento jediný fakt robí z nás, prizerajúcich sa, odrazu ľudí zangažovaných oveľa hlbšie. Vynoria sa otázky: čo robili moji rodičia, starí rodičia počas vojny, ako sa zachovali v čase, keď prišlo o obľudným zločinom páchaným na Židoch (ale nie len na nich), o čo sa vlastne oprieť v sebe, ak vám niekto zrúti nejakú historickú istotu vo vzťahu k svojim súčasným postojom? Nie je napokon ten neskutočný deficit morálky dneška len prirodzeným pokračovaním zlyhaní našich predkov? Nie je potom uprednostnenie vlastnej spoločenskej výhody pred utrpením, ktoré nám spôsobuje uplatňovanie morálnych

zásad, nejakým zvláštnym predurčením? Ale čo vlastne môžeme urobiť, aby sme túto skoro antickú predispozíciu našej malej slovenskej mentality konečne nabúrali?

Inscenácia *Holokaust* v rézii Rastislava Balleka odpovede na tieto otázky nedáva. Ale už len fakt, že vo zvolenom obliku s jasným a vedomým presahom do našej prítomnosti vystavuje na pranier osoby, akou je napríklad Ambróz Králik, a nechá ich dokonca obhajovať svoje previnenia stojac na svojom hrobe, pričom nás všetkých s ironickým úsmevom zaťahuje do argumentácií plných výhovoriek bagatelizujúcich akúkolvek mieru previnenia, už to je gesto, ktorého výpovedná sila ďaleko presahuje múry divadelnej inštitúcie. Touto nemilosrdnou snahou všetkých nás zaangažovať sa tak inscenácia stáva očistným zážitkom tak pre intelekt, ako i pre emócie diváka. Znepokojuje, otvára oči, podrýva sebaklamy, ironizuje malosť a spochybňuje akúkolvek bagatelizáciu previnení predkov. NAŠICH predkov!

Peter Pavlac

„Inscenácia *Holokaust* je veľkým gestom, ktoré presahuje hranice divadla, ale zároveň zostáva autentickým umeleckým dielom.“

Zuzana Uličianska, SME, 13. 12. 2012

„Inscenácia poslednej hry Viliama Klimáčka *Holokaust* sa v aktuálnosti témy v ničom nelíši od predchádzajúcich hier jeho či iných dramatikov, ktorých diela boli v Divadle Aréna v Bratislave uvedené v rámci tzv. Občianskeho cyklu. Hoci väčšina z nich sa vzťahuje na obdobie druhej svetovej vojny a komunizmu (*Tiso*, Dr. Gustáv Husák, *Komunizmus*) a sú teda historickými/dokumentárnymi hrami, ich opodstatnenosť nespočíva často iba v prvom divadelnom naštudovaní zvolených tém u nás, ale z veľkej miery aj v súčasnosti divadelného jazyka.“

Dagmar Inštitorišová, PRAVDA, 16. 12. 2012

Somehow history does not suit our times. Why bother with something which is not touching us directly, why open old wounds and cause oneself pain, or even accept our ancestors' offences and try to remedy them? History is something extremely out of date, especially at the time when future has approached us so closely that it almost merges with the present. The past has no place here. General belief, general idleness, general languor which I would very much like to oppose.

The Aréna Theatre has been rather systematically working with the committed dramaturgy for several years. Something which is not so obvious in this form and in the context of contemporary Slovak theatre. Only systematic and long-term work on the "concreteness" of this type can bring anything visible. The civic series (productions of *Tiso*, *Husák*, *Communism*, *Kukura*) is an interesting example how to achieve it. It isn't up to me to judge the different quality of individual productions.

In any case, each extreme creative activity based on topical author's creation (direction or dramaturgy) literally asks for uncertainties, however well their author tries to eliminate them in advance. To write about courage would seem to me a cliché, because the journey any institution would thereby set on at the present time is rather a necessity. A dangerous necessity. The institution can pay with its own life for it, but, on the other hand, it gets back what is essential what is essential, something which justifies the meaningfulness of the theatre itself.

The staging of the play by Viliam Klimáček *Holocaust* is a thematic culmination of a whole dramaturgical series, not only because it is the latest one. While the productions of *Tiso*, *Husák*, *Communism* and *Kukura* dealt with "just" a part of our history (which, of course, includes also our present we are living today), *Holocaust*, in a simple notion, creates a framing arch overlapping the "period" of its primary historical interest (mid-20th century). A young woman arrives to claim restitution of her parents' café which was "taken" from them after the war. However, there is a snag in the situation: the café which was "taken" from her parents, had been Aryaned by them during the Second World War, which rather complicates the heiress's restitutive claim. But, maybe, much less at the legal level than the moral one.

This only fact itself suddenly turns us, the on-lookers, into people much more deeply interested in the matter. The following questions appear: what were my parents and grandparents doing during the war, what attitude did they have when the time of monstrous crimes committed on the Jews came (but not only them), what can one intrinsically hold onto when some historical certainty related to one's present attitudes falls down. Isn't the present unbelievable moral deficit only a natural continuation of our ancestors' failure, in fact? Isn't, then, the preference of one's own social advantage over the pain caused by moral principles application a kind of special predetermination? But then, what can we do to finally break this almost classical predisposition of our small Slovak mentality?

The production of *Holocaust* directed by Rastislav Ballek does not answer these questions. But the fact itself that he, in a chosen arch with a clear and conscious overlap into our present, exposes people like Ambróz Králik to public scorn and even lets them defend their offenses standing at their own grave (while involving us all, with an ironical smile, into argumentations full of excuses downplaying any extent of guilt), is a gesture the statement power of which goes far beyond the walls of a theatrical institution. With this merciless effort to involve us all, the production becomes a cathartic experience for the intellect as well as the emotions of the viewers. It disturbs, opens the eyes, undermines self-deceit, ridicules pettiness and casts doubts on any downplaying of ancestors' offences. OUR ancestors!

Peter Pavlac

"The production of *Holocaust* is a big gesture surpassing the limits of the theatre but, at the same time, remaining an authentic work of art."

Zuzana Uličianska, SME, 13 December 2012

"As far as the topicality is concerned, the staging of the latest play by Viliam Klimáček *Holocaust* is not different from his previous plays, or those by other playwrights whose works have been introduced in the Arena Theatre in Bratislava in the so-called civic series. Although the majority of them are related to the period of World War II and communism (*Tiso*, *Dr. Gustáv Husák*, *Communism*) and are, thus, historical/documentary plays, their significance is often not in the first theatrical staging of chosen topics in our country but, to a large extent, also in the topicality of the theatrical language."

Dagmar Inštitorisorová, PRAVDA, 16 December 2012



RASTISLAV BALLEK

Rastislav Ballek (1971) študoval filozofiu a sociológiu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, neskôr divadelnú réžiu na VŠMU. Už počas štúdia sa s dramaturgom Martinom Kubranom podieľal na sérii divadelných inscenácií „zabudnutých“ a marginalizovaných diel slovenskej literatúry. Spolupracoval s mnohými divadlami na Slovensku (Prešov, Martin, Žilina, Zvolen, Bratislava), v Čechách s divadlom Rokoko v Prahe a Národným divadlom v Brne. Jeho inscenácie boli ocenené viacerými cenami: *Atómy boha* (Dosky 1998), *Tiso* (štýri Dosky 2005), *HOLLYROTH* (dve Dosky 2010), *Kukura* (tri nominácie na Dosky 2011). Inszenácie a divadelné projekty Rastislava Balleka pravidelne hostujú na festivale Divadelná Nitra a reprezentujú slovenské divadelné umenie na festivaloch a pohostinských vystúpeniach doma i v zahraničí. V súčasnosti pôsobí Rastislav Ballek na poste dramaturga Slovenského národného divadla.

Rastislav Ballek (1971) studied philosophy and sociology at the Philosophical Faculty of Comenius University in Bratislava, later theatre direction at the Academy of Performing Arts (VŠMU). Already during his studies he and the dramaturgist Martin Kubran participated in a series of drama productions of "forgotten" and marginalised works of Slovak literature. He cooperated with many theatres in Slovakia (Prešov, Martin, Žilina, Zvolen, Bratislava), and the Czech Republic (The Rococo Theatre in Prague, The National Theatre in Brno). His productions received a number of awards: *God's Atoms* (Boards 1998), *Tiso* (four Boards 2005), *HOLLYROTH* (two Boards 2010), *Kukura* (three nominations for Boards 2011). Rastislav Ballek's productions and theatre projects regularly attend the festival Divadelná Nitra and represent Slovak theatre art at festivals and touring shows at home and abroad. Rastislav Ballek is currently active as the dramaturg of the Slovak National Theatre.

BYŤ OSOBNÝM!

Ked' som akceptoval ponuku stať sa kurátorom výberu slovenských inscenácií, úprimne, netušil som, do akej zvláštnej rieky vstúpim, a najmä, aký nejednoznačný záver mi poskytne uvidenie tých niekolkých desiatok aktuálnych divadelných produkcií. Nejednoznačnosť však nevnímam ako aspekt negatívny, skôr ako výzvu pre iných, aby boli opatrní, ak by chceli byť až príliš „jednoznační“. Jednoznační pri vynášaní ľažkých súdov, pri lámaní palice nad tým, čo sa tu deje, jednoznační v zalamovaní rukami či v rôznych ďalších prejavoch nevôle nad „stavom slovenského divadla“.

Už roky, celkom aktívne sa pohybujúc na tomto poli, naražam na pomerne veľké množstvo apriórnych tvrdení a názorov plných zdrvujúcich klišé či predsudkov, ktoré v dobe nevypočítateľného vplyvu informácie na verejnú mienku deformujú reálny obraz o tom, čo sa tu naozaj deje. Aj preto v tomto krátkom teste nechcem objavovať žiadne zásadné zovšeobecnenia, nebodaj vyvodzovať závery, ktoré by otvárali oči, pretože to, čo otvorilo oči mne, bola možnosť v priebehu troch mesiacov vidieť 64 inscenácií viac než tridsiatich divadelných zoskupení na Slovensku. Som presvedčený, že vidieť „to“ je jediná šanca naozaj začať rozumieť.

Za podstatnú však považujem možnosť pomenovať niektoré z týchto klišé ako príklad neproduktívneho diskusného poľa a postaviť aktuálne tendencie slovenského divadla možno trochu do iného svetla. Zovšeobecňujúci názor má totiž vzdy koreň v názore konkrétneho človeka, ktorý ho vyprodukuje. Subjektívny pohľad sa tak nenápadne objektivizuje a stáva sa pochybnou normou, ktorá určuje falošný filter pohľadu na inscenáciu. Vnímam to ako pomerne zásadný problém reflexie i tvorby samotnej.

Jedným z klišé, s ktorým sa neviem dlhé roky zmierit, je „výkrik“, že slovenské divadlo dostatočne nereflektuje súčasnú realitu. Aj klasický kvalitne inscenovaný dramatický text v dobe vypovedá za istých okolností možno viac, než „ambiciozny filozofujúci pokus o hľbkovú analýzu povrchnosti“. To všetci vieme. Ironizujem zámerne. Skôr než by som totiž vyslovil vetu o slabej reflexii súčasnej reality, spomeniem si na inscenácie ako *Holokaust* (Divadlo Áreňa), *Diagnóza: Slovo* (Bábkové divadlo na Rázcestí, Banská Bystrica), *Stoličky* (Divadlo v záhrade), *Staviteľia budúcnosti* (Divadlo Jána Palárika, Trnava), www.narodnycintorin.sk (Slovenské komorné divadlo, Martin), *Marat-Sade* (Thália, Košice), *Neistý grunt* (S.T.O.K.A.), *Kolísky-battlezones* (Debris Company) a množstvo ďalších. Je to málo alebo dosť? Mohlo by byť viac? Samozrejme, že nie je možné postihnúť všetky aspekty súčasnej doby, najmä však všetky požiadavky na rôzne uhly pohľadu na to, čo ju reprezentuje. Obávam sa, že ide skôr o zahrávanie sa s obsahmi pojmov, ktoré každý vnímame inak. Pre niekoho „súčasné“ a „kontroverzne“ môže byť pohrávanie sa s témami na hranici sociálnej

drámy, pre iných reflexia zvrátenosti dnešnej elity, pre ďalších zasa kritika apatie a popierania morálnych zlyhaní v našej minulosti. Tak čo je potom súčasné?

Ďalším takýmto klišé by mohol byť dlhodobo formovaný názor, vnímaný zrkadlovo z každej strany barikády. Z pohľadu divadelnej alternatívy sú produkcie oficiálnych scén brané vo všeobecnosti ako nedostatočne angažované (a málo ambiciozne), z pohľadu oficiálnych scén je zasa alternatíva dlhodobo paušálne podceňovaná. Už samotné delenie na scény oficiálne a alternatívne (profesionálne/amatérské a pod.) je prežitkom z dôb minulých a pretože poznám súčasný filozoficko-sociologický kontext, dovolím si tvrdiť, že je zavádzajúce a prináša neproduktívne napätie. Práve toto napätie oslabuje možnosti jednotlivých zoskupení nielen v hľadaní silných umeleckých výpovedí, ale aj v rovine argumentov, ktoré legitimizujú ich existenciu voči tým, čo divadlo dotujú a udržujú pri živote jeho bežný chod (napr. „Kauza A4-ky“).

Dalo by sa pokračovať, nejde mi však o kompleksnosť.

Ak som sa teda počas spomínanej „kurátorskej cesty“ od niečoho celkom vedome *ocíšťoval*, boli to práve rôzne formy klišé „filtru“ (je ich, samozrejme, nepomerne viac), ktoré sa v ostatných rokoch výrazne posilnili. V rovine reflexie sú obmedzujúce, na úrovni tvorby neproduktívne až deštruktívne.

A čo bolo celkom na konci tohto *ocíšťovania sa*? Stalo sa ním **Čakanie na zážitok**. Čistý, silný (emocionálny, rovnako intelektuálny), **zážitok z presvedčenia, zážitok z profesinality**, najmä zážitok z faktu, že tvorca je **OSOBNÝ (osobný vo vzťahu k téme a jej spracovaniu)**, a tento fakt nielenže neskrýva, ale ho sebavedome dáva najavo.

Som presvedčený, že v dnešnej dobe je nevyhnutné byť osobný a plne tým preberať zodpovednosť za svoje dielo.

Som presvedčený, že v dnešnej dobe je nevyhnutné hľadať cestu s čo najmenším počtom kompromisov, pretože až vtedy môže tvorca naozaj naplno preberať zodpovednosť za svoje dielo. (Ako tvorcovi sa mi nie raz stalo, že som bol dotlačený k zodpovednosti za zlyhanie práve preto, že cesta k výsledku sa stala prehratým bojom s kompromismi.)

Kompromis v umení je do veľkej miery cesta k priemernosti. Bohužiaľ, nezanedbatelná časť divadelnej produkcie, ktorú som mal možnosť ako kurátor vidieť, niesla znaky priemernosti, pretože bola výsledkom kompromisu. Ten je „vrahom“ toho, čo som nazval „**byť OSOBNÝ**“. Vo svojom diele len ľažko môžem byť dôsledne osobný, ak začнем prijímať kompromisy. Kompromis je cesta ku konformizmu, ktorý môže byť uspokojujúcim pre toho, kto divadlo finančuje. Ale môže uspokojiť tvorca?

Byť osobný neznamená byť nevyhnutne rebelom, hoci... čo ak vlastne áno? Práve dnes!

Tlačiť tvorcov ku kompromisom, to je produkt našej doby. Dá sa s tým ale uspokojiť? Dá sa divadlám pomôcť v tom, aby im problém s financovaním neuberal výpovedné sebavedomie? Aby potreba masovosti (ako argumentu pre zriaďovateľa) neoberala tvorcov o potrebu vypovedať na inej než bazálnej úrovni? Môžeme sa prispôsobiť televíznej banalite, ale nemusíme. Určite nemusíme.

Ak niekde „fungovalo“ to, o čom píšem vyššie, boli to produkcie komorné, tam, kde sa užík okruh tvorcov dokázal sústrediť na predmet svojho záujmu, tam, kde sa motivácia definuje podstatne jednoduchšie, kde úloha „divadla“ nie je definovaná ani zákonom, ani deformovaným očakávaním zriaďovateľa (či iného „investora“), ale tou základnou potrebou tvorcu **vypo-vedať**. A nemuselo ísť nevyhnutne o združenia či zoskupenia, ktoré sú v zásade komorné (S.T.O.K.A., SkRAT, P.A.T., Debris Company, elledanse, Prešporské divadlo, Non Garde, či Divadlo z Pasáže), ale aj inscenácie v oficiálnych inštitúciách, ktoré akoby si tento okruh intimacy udržali práve z dôvodu výjasnejšej motívacie tvorcov pracovať s konkrétnou látkou (*Modrofúz, Beat, či Expand* v Mestskom divadle Žilina, *Diagnóza: Slovo* v Bábkovom divadle na Rázcestí, *Svet podľa Urbana* v Divadle Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene či *Stavitelia budúcnosti* v Divadle Jána Paláriká).

Zaujímavým zistením pre mňa bolo a je, že na veľkej ploche akoby sa v našich podmienkach výraznosť a osobitosť rozpúšťala, že témy na „veľkých javiskách“ sa banalizujú a stávajú sa skôr tézami alebo okázalými klamstvami predstierajúcimi hlbockú spoločenskú angažovanosť. Ak niekde veľká plocha nepohliila tému, podarilo sa to v Aréne, v niektorých inscenáciach SKD Martin (Záveje, www.narodnycintorin.sk) alebo v inscenáciach *Zločin a tresť* v Štátom divadle Košice či *Parazit* v Divadle Andreja Bagara v Nitre. Ako slepú uličku vnímam (a nemusíte so mnou súhlasit) napríklad recykláciu klasických próz (povedzme Dostojevského románov), ktoré s ambíciou monštrúoznej tematickej všeobsažnosti môžu skĺznuť do elitárskej snahy vypovedať o všetkom a napokon nevypovedať o ničom, vzhľadom na neprítomnosť ľasky, ktorá by z „veľkého“ spravila „podstatné“ (toto sa napríklad netýka Krobotovho *Idiota* v Astorke, čo ma upokojilo vzhľadom na nečakanú a neplánovanú infláciu inscenácií práve spomínaného svetového prozaika v ostatných troch/štyroch sezónach). To len na margo.

Nad „väčšími“ (a nemyslím len veľkosť fyzickú) slovenskými javiskami sa tak pre mňa odrazu ocitol ten najväčší otáznik.

Vrátim sa ale k **zážitku**. Zážitok mi prinášalo to, čo bolo osobné. Veľmi intenzívne som cítil, ako sa mnohí tvorcovia radšej ukryjú za formu, za napĺňanie očakávaní, prestávajú byť osobní, akoby spúšťali obranné mechanizmy pred možnosťou

zranenia na akejkoľvek úrovni (popularita, financie a pod.). Smerovanie k zážitku je cesta k očisteniu sa od nezmyslov, od klišé „filtrov“ reflexie, od chybne formulovanej spoločenskej objednávky.

Byť OSOBNÝ... naozaj to stačí? Som presvedčený, že tam sa to niekde začína. Ten, kto sa snaží byť osobný, musí byť vnímatvý. Vnímatvý tvorca, ktorý sa vyberie cestou profesionálnej vytrvalosti, jednoducho nemôže nereflektovať svet, v ktorom žije. Byť osobný, byť vnímatvý, to všetko teda celkom prirodzené viedie k aktívnej reflexii súčasnosti, k posadnutosti hľadaním a objavovaním témy, k hľadaniu a objavovaniu neštandardných foriem pre jej spracovanie (vnímatvý tvorca určite vie, aké jednoduché je dnes inšpirovať sa divadelnými formami akejkoľvek kultúry). Miera talentu je samozrejme individuálna, ale skôr než o talent ide v tomto prípade o akúsi obrodu tvorcov vo vzťahu k divadlu, vymenie sa spod tlaku falosnej exkluzivity a hľadanie autenticity toho, čo je len a len subjektívne. To „objektívne“ sa potom vyjaví samé (už nie ako pochybná norma) a realita sama dá odpovedať, či šlo o správnu cestu, alebo nie. Podstatné je byť dôsledný a svoje sebavedomie si budovať nie na „kávičkovom feedbacku“, ale na profesionalite mimo očakávaných mantinelov plných klišé názorov na divadlo a práznej forme elitárskych pohľadov. V mierke Slovenska sú naozaj smiešne.

Každá z inscenácií, ktoré sa napokon dostali do výberu, sa mi javila ako mimoriadne osobná. A každá pre mňa bola silným zážitkom. Celkom iným a osobitým.

Stačí to? Pre začiatok jednoznačne áno. A potom... budem veriť, že to bude zjavne zo samotných inscenácií.

Avšak! Pripravený vzdať sa klišé vo vnímaní (ktoré napríklad prináša už samotný fakt výberu inscenácie na významný festival), musí byť aj divák. Mal by sa od nich očistiť. Skúsi to aspoň?

Budem tomu veriť.

Peter Pavlac
kurátor slovenskej časti
hlavného programu

TO BE PERSONAL!

Quite frankly, having accepted the offer to act as a curator for the selection of Slovak productions, I had no idea what special river I would be entering in and, especially, how ambiguous the conclusion would be after seeing several tens of topical theatrical productions. I don't consider the ambiguity a negative aspect, however, but rather as a challenge for others to take care, if they, by any chance, wanted to be too "unambiguous". Unambiguous – when making difficult judgements, damning everything that is going on here, lamenting or showing any other signs of discontent with the "state of the Slovak theatre".

Being active in this field for a number of years now, I have often come across a rather large set of *a priori* statements and attitudes full of devastating clichés and prejudices which, at the time of incalculable impact of information on public opinion, distort the genuine picture of what is really going on here. It is one of the reasons why I don't wish to discover any principal generalisations, or even make eye-opening conclusions in this short text, because the fact which has opened my eyes was the opportunity to view 64 productions by more than thirty Slovak theatre groups in the course of three months. I am convinced that to see "it" is the only chance to start really understanding.

What I consider essential, however, is the possibility to name some of the clichés as an example of an unproductive discussion field and, maybe, cast a slightly different light on current trends in the Slovak theatre. A generalising attitude often has its roots in the view of a concrete person who has produced it. A subjective view is thus inconspicuously objectivised and turned into a doubtful standard that puts a false filter on the view of a particular staging. For me, this is a rather basic issue of reflection as well as production itself.

One of the clichés I have not been able to come to terms with for a number of years now is the "cry" that the Slovak theatre has not been reflecting sufficiently the current reality. Even a classical, well staged dramatical text about the present is probably more outspoken in certain circumstances than the "ambitious, philosophising attempt at a profound analysis of superficiality." This is a well-known fact. I am deliberately ironic. Rather than saying a sentence about the insufficient reflection of the present reality, I remember the productions such as *Holocaust* (Arena Theatre), *Diagnosis: Word* (Puppet Theatre at the Crossroads, Banská Bystrica), *Chairs* (Theatre in the Garden), *Builders of Future* (Ján Palárik Theatre, Trnava), www.narodnycintorin.sk – www.nationalcemetery.sk (Slovak Chamber Theatre, Martin), *Marat-Sade* (Thália, Košice), *Uncertain Ground* (S.T.O.K.A.), *Cradles-Battlezones* (Debris Company) and many others. Is it a little or enough? Could there be more? Obviously, it is not possible to cover all aspects of the present times, in particular, all the demands on different points of view of the present times representation. I would guess, that

it is rather playing games with the content of notions that each of us perceives differently. Some people may understand "the present" and "the controversial" as a play with topics bordering on social drama, for others it is the reflection of today's elite perversity, for others the criticism of apathy and denial of moral failures in our past. What, then, can be labelled as the present?

Another cliché of this kind could be a view that has been around for a long time, perceived from each side of the barricade as if in a mirror reflection. From the point of view of the theatre alternative, productions of official stages are generally thought of as insufficiently committed (and insufficiently ambitious), from the point of view of official stages, the alternative has long been generally underestimated. The divisions itself into official and alternative stages (professional and amateur, etc.) is a relic of the past. As I am quite aware of the present philosophical and sociological context, I can claim that it is misleading and brings about unproductive tension. It is just the tension which undermines the possibilities of individual groups not only in their search for powerful artistic statements but also at the level of argumentation legitimising their existence *vis-a-vis* those who subsidise theatres and keep them alive in their everyday existence (e.g. "The A4 Cause").

I could go on like this, but I am not in for complexity.

Thus, if I wished to *purge* myself quite intentionally of something on the above mentioned "curator's journey", it would definitely be the various forms of clichés of "filters" (there are, of course, more of them), which have recently been clearly gaining strength. At the level of reflection they are limiting, at the level of production unproductive, even destructive.

And what could one find at the very end of this *purgation*? It was **Waiting for an Experience**. A pure, powerful (emotional as well as intellectual) **experience showing conviction, experience showing profesionality**, but mainly showing the fact that the author is **PERSONAL (personal in his relationship to the topic and its handling)** and that he is not hiding this fact, but rather makes it known with sufficient self-confidence.

I am convinced that it is a necessity at present to be personal and, thereby, take full responsibility for one's work.

I am convinced that it is a necessity at present to search for a way with the smallest possible number of compromises, because only then can the author fully take the responsibility for his work, in fact. (It often happened to me, as an author, that I was forced to take responsibility for a failure just because the path towards the outcome had turned into a lost battle with compromises.)

A compromise in art means, to a large extent, a path to mediocrity. Unfortunately, a substantial part of theatrical

production that I had the opportunity to see as a curator, had signs of mediocrity, because it was a result of a compromise. It "kills" what I have called "**to be PERSONAL**". If I start making compromises, I can hardly be consistently personal in my work. Compromise is a way towards conformism which can be satisfactory for those who finance the theatre. But can it satisfy the author?

To be personal, does not necessarily mean to be a rebel, although... why not, in fact? Exactly now!

To force authors towards compromises is a product of our times. Can one, however, be happy with it? Can we help the theatres in such way that the financial problems do not harm their self-confidence when making a statement? So that the need of mass production (administrator's argument) does not strip the authors of the need to make statements on other than just basic levels? We can get used to TV triviality, but don't have to. Quite certainly don't have to.

If I had ever come across successful "functioning" of the above mentioned, it was small-scale productions, where a more narrow circle of authors managed to concentrate on the object of their interest, where it is considerably easier to define the motivation, where the role of the "theatre" is not defined by law, or a distorted expectation of the administrator (or other "investor") but the author's essential need to **make statements**. They were not necessarily groups or associations that are, in principle, small scale (S.T.O.K.A., SKRAT, P.A.T., Debris Company, elledanse, Presporok Theatre, Non Garde, or Theatre from the Passage). It also included productions in official institutions which seemed to have kept the intimate circle just because of a clear motivation by the authors to work with a concrete matter (*Bluebeard*, *Beat*, or *Expand* in the City Theatre in Žilina, *Diagnosis: Word* in the Puppet Theatre on the Crossroads, *World according to Urban* in Jozef Gregor Tajovský Theatre in Zvolen or *Builders of Future* in Ján Palárik Theatre).

For me, the fact that a large area, in our conditions, seems to diffuse the distinct and the special has been an interesting detection. The topics on a "large stage" are trivialised and become more of a premise, or a pompous lie pretending profound social commitment. Exceptionally, it was in Arena, some productions in the Slovak Chamber Theatre, Martin (*Snowdrifts*, www.narodnycintorin.sk – www.nationalcemetery.sk, and the productions of *Crime and Punishment* in the State Theatre in Košice or *Parasite* in Andrej Bagar Theatre in Nitra, when the large area did not swallow the topic. You don't have to agree with me, but I consider the re-running of classical prose (e.g. Dostoyevski's novels) a blind alley, which, with its ambition of monstrous thematic inclusiveness can slip into an elitist effort to make a statement about everything and, eventually, nothing, in view of the absence of a sparkle that would turn the "big" into the "essential". (By the way, this is not the case of Krobot's *Idiot*

in Astorka, which I was rather pleased about, considering the unexpected and unplanned inflation of productions by this particular international writer in the past three or four seasons.) This is just on the margin.

Suddenly, the biggest questionmark, for me, lurked above the "larger" stages (by which I don't mean just the physical size).

But let me come back to the **experience**. I had an experience from the personal. I had a very intensive feeling that many authors prefer to hide behind the form, fulfilment of expectations and cease to be personal, as if triggering off some defence mechanisms against the possibility of being harmed at any level (popularity, finance, etc.) The route to experience is a route to purgation from non-sense, cliché "filters" of reflection, an ill-formulated social order.

To be PERSONAL... is it really sufficient? I believe that it begins somewhere there. If someone tries to be personal, he or she must be able to perceive. A perceptive author, who sets out on the way of professional endurance, simply cannot fail to reflect the world he lives in. To be personal and perceptive quite naturally leads to an active reflection of the present, an obsessive search for and a discovery of a topic, search and identification of non-standard forms of its handling (a perceptive author surely knows how easy it is today to let oneself be inspired by theatrical forms of any culture). The measure of talent is, of course, individual, but rather than the talent, it is, in this case, a kind of revival by authors in their relationship to the theatre, emancipation from the pressure of false exclusiveness and search for the authentic and highly subjective. The "objective" is then disclosed automatically, (but not as a doubtful standard any more) and the reality itself will give an answer, whether it was the right way or not. What is essential is to be consistent and build up one's own confidence on professionalism rather than "coffee feedback" (professionality free of expected barriers full of cliché attitudes to the theatre and the empty form of elitists views). In the context of Slovakia they are really ridiculous.

Each of the productions that had been, eventually, included in the selection seemed to me exceptionally personal. And each of them was a powerful experience to me. Quite a different one and special.

Is it sufficient? For a start, definitely so. And later... I would like to believe that the productions will speak for themselves.

A word of warning! The viewer, too, must be ready to give up cliché in the perception (caused, for example, by the simple fact of selecting productions for an important festival). He, too, should *purge* himself from them. Will he, at least, try it?

I would like to believe it.

Peter Pavlac

DIVADELNÉ OCENENIA SEZÓNY SLOVAK THEATRE AWARDS OF THE SEASON **DOSKY 2013** **BOARDS 2013**

18. ročník / 18th edition

Anketu Divadelné ocenenia sezóny – DOSKY vyhlasuje Asociácia súčasného divadla a Asociácia Divadelná Nitra. DOSKY sa od založenia v roku 1996 stali najznámejšou cenou odovzdávanou na Slovensku v oblasti divadla. O nomináciách v aktuálnom 18. ročníku ankety rozhodlo v ôsmich kategóriach 26 divadelných kritikov, teoretikov a publicistov.

Ceny v podobe drevenej dosky so strieborným štítkom môžu byť udelené produkciám a výkonom všetkých žánrov, ktoré mali premiéru v minulej sezóne v oblasti profesionálneho divadla na Slovensku, a to v druhoch: činoherné divadlo, opera, muzikál, bábkové divadlo, balet i súčasný tanec. DOSKY sa udeľujú bez ohľadu na štátnu príslušnosť tvorcov za umelecký výkon, ktorý mal premiéru v dividlách na území Slovenska v prechádzajúcej sezóne.

The polls Theatre Awards of the Season – the Boards is announced by the Association of Contemporary Theatre and Association Divadelná Nitra. Since its establishment in 1996 the BOARDS have become the best known award given in Slovakia in the field of theatre. The nominations for the current 18th year of the polls have been judged by 26 theatre critics, theoreticians and publicists in 8 categories.

The awards in the form of a wooden board with a silver shield can be given to productions and achievements in all genres that were premiered in the past season in the field of professional theatre in Slovakia in the following groups: drama, opera, musical, puppet theatre, ballet and contemporary dance. The BOARDS are awarded, regardless of the authors' nationality, for artistic achievements premiered in Slovak theatres in the past season.

vyhlasovatelia ankety / polls announcers: **Asociácia súčasného divadla a Asociácia Divadelná Nitra**
Contemporary Theatre Association and Divadelná Nitra Association

spoluorganizátor / co-organiser: **Divadlo Andreja Bagara v Nitre / Andrej Bagar Theatre in Nitra**

autori projektu DOSKY / BOARDS project authors:

Silvia Hroncová, René Parák, Zuzana Uličianska

autor návrhu ceny / award design: **Aleš Votava**

autor realizácie ceny / award made by:

akad. arch. **Tomáš Lupták**

Ceremoniál DOSKY 2013

Ceremonial Boards 2013

režia / directed by **Dodo Gombár**

scénár / script: **Dodo Gombár, Zuzana Uličianska**

scéna / set design: **Marek Holly**

produkcia / produced by **Zuzana Uličianska**

grafický dizajn / graphic design: **Andrea Labudová**

manažment / management: **Adriana Balázsová**

Ceremoniál sa uskutočňuje s finančným prispením

The Ceremony takes place with the financial support of:



Esterházy 



Mediálni partneri / Media Partners:



NOMINÁCIE DOSKY ZA SEZÓNU 2012 / 2013

NAJLEPŠIA INSCENÁCIA

Viliam Klimáček: *Holokaust*, režia: Rastislav Ballek,
Divadlo Aréna, Bratislava
Sláva Daubnerová: *Untitled*, koncept, režia,
performerka: Sláva Daubnerová,
Divadlo P.A.T., Bratislava
Francis Poulenc: *Dialógy karmelitánok*,
režia: Linda Keprtová, Štátne divadlo Košice

NAJLEPŠIA RÉŽIA

Rastislav Ballek za inscenáciu *Holokaust*,
Divadlo Aréna, Bratislava
Sláva Daubnerová za inscenáciu *Untitled*,
Divadlo P. A.T., Bratislava
Linda Keprtová za operu *Dialógy Karmelitánok*,
Štátne divadlo Košice

NAJLEPŠÍ MUŽSKÝ HERECKÝ VÝKON

Robert Roth za postavu Oresta v inscenácii *Oresteia*,
Činohra Slovenského národného divadla, Bratislava
Milan Ondrik za postavu Priatelia v inscenácii
Malomeštiakova svadba, Činohra Slovenského národného
divadla, Bratislava
Daniel Heriban za postavu Janka Kráľa v inscenácii
www.narodnycintorin.sk, Slovenské komorné divadlo, Martin

NAJLEPŠÍ ŽENSKÝ HERECKÝ VÝKON

Anna Javorková za postavu Klytaimestry v inscenácii
Oresteia, Činohra Slovenského národného divadla, Bratislava
Sláva Daubnerová za projekt *Untitled*, Divadlo P.A.T., Bratislava
Dominika Kavaschová za postavu Máše v inscenácii
Fajčiarke a spasitelky, Divadelná fakulta VŠMU, Bratislava

NAJLEPŠIA SCÉNOGRAFIA

Pavel Borák za scénu v inscenácii *Bratia Karamazovovci*,
Činohra Slovenského národného divadla, Bratislava
David Jařab za scénu v inscenácii *Rechnitz – Anjel skazy*,
Činohra Slovenského národného divadla, Bratislava
Tom Ciller za scénu v inscenácii *Matkina Guráž*, Činohra
Slovenského národného divadla, Bratislava

NAJLEPŠÍ KOSTÝM

Marija Havran za kostýmy v inscenácii *Plešatá speváčka*,
Divadlo Andreja Bagara v Nitre
Peter Čanecký za kostýmy v inscenácii *Bratia Karamazovovci*,
Činohra Slovenského národného divadla, Bratislava
Katarína Holková za kostýmy v inscenácii *Holokaust*,
Divadlo Aréna, Bratislava

NAJLEPŠIA SCÉNICKÁ HUDA

Róbert Mankovecký, Daniel Heriban, Marek Geišberg
za hudbu k inscenácii www.narodnycintorin.sk, Slovenské
komorné divadlo, Martin
Vladislav Šarišský za hudbu k inscenácii *Malomeštiakova
svadba*, Činohra Slovenského národného divadla, Bratislava
Jozef Vlk a David Kollár za hudbu k inscenácii *Epic*,
Debris Company, Bratislava

OBJAV SEZÓNY

Dominika Kavaschová za postavu Máše v inscenácii
Fajčiarke a spasitelky, Divadelná fakulta VŠMU, Bratislava
Linda Keprtová za dramaturgiu a réžiu opery *Dialógy
Karmelitánok*, Štátne divadlo Košice
Silvia Vollmannová za text a réžiu inscenácie *Hola, Madrid!*,
Divadelná fakulta VŠMU, Bratislava

NOMINATIONS OF THE SEASON 2012 / 2013

FOR THE BEST PRODUCTION

Viliam Klimáček: *Holocaust*, directed by Rastislav Ballek,
Aréna Theatre, Bratislava
Sláva Daubnerová: *Untitled*, concept, director,
performer: Sláva Daubnerová, P.A.T. Theatre, Bratislava
Francis Poulenc: *Dialogues of the Carmelites*, directed by
Linda Keprtová, State Theatre Košice

FOR THE BEST DIRECTOR

Rastislav Ballek for the production *Holocaust*,
Aréna Theatre, Bratislava
Sláva Daubnerová for the production *Untitled*,
P.A.T. Theatre, Bratislava
Linda Keprtová for the opera *Dialogues of the Carmelites*,
State Theatre Košice

FOR THE BEST ACTOR

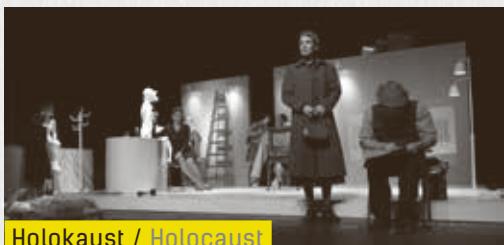
Robert Roth for the character of Orestes in the production
Oresteia, Slovak National Theatre – Drama, Bratislava
Milan Ondrik for the character of Friend in the production
A Respectable Wedding,
Slovak National Theatre – Drama, Bratislava
Daniel Heriban for the character of Janko Kráľ in the
production www.narodnycintorin.sk,
Slovak Chamber Theatre, Martin



Dialógy karmelitánok
Dialogues of the Carmelites



Hola, Madrid!



Holokaust / Holocaust



www.narodnycintorin.sk



Oresteia



Untitled

FOR THE BEST ACTRESS

Anna Javorková for the character of Clytaemnestra in the production *Oresteia*, Slovak National Theatre – Drama, Bratislava

Sláva Daubnerová for the project of *Untitled*, P.A.T. Theatre, Bratislava

Dominika Kavaschová for the character of Masha in the production *Smokers and Saviours*, Theatre Faculty of the Academy of Performing Arts, Bratislava

FOR THE BEST STAGE DESIGN

Pavel Borák for the stage design of the production *The Brothers Karamazov*, Slovak National Theatre – Drama, Bratislava

David Jařáb for the stage design of the production *Rechnitz – The Angel of Death*, Slovak National Theatre – Drama, Bratislava

Tom Ciller for the stage design of the production *Mother Courage*, Slovak National Theatre – Drama, Bratislava

FOR THE BEST COSTUME DESIGN

Marija Havran for the costume design of the production *The Bald Soprano*, Andrej Bagar Theatre in Nitra

Peter Čanecký for the costume design of the production *The Brothers Karamazov*, Slovak National Theatre – Drama, Bratislava

Katarína Holková for the costume design of the production *Holocaust*, Aréna Theatre, Bratislava

FOR THE BEST SCENIC MUSIC

Róbert Mankovecký, Daniel Heriban, Marek Geišberg for the scenic music of the production www.narodnycintorin.sk, Slovak Chamber Theatre, Martin

Vladislav Šarišský for the scenic music of the production *A Respectable Wedding*, Slovak National Theatre – Drama, Bratislava

Jozef Vlk a David Kollár for the scenic music of the production *Epic*, Debris Company, Bratislava

THE NEWCOMER OF THE SEASON

Dominika Kavaschová for the character of Masha in the production *Smokers and Saviours*, Theatre Faculty of the Academy of Performing Arts, Bratislava

Linda Keprtová for the dramaturgy and direction of the production of the opera *Dialogues of the Carmelites*, State Theatre Košice

Silvia Vollmannová for the text and direction of the production *Hola, Madrid!*, Theatre Faculty of the Academy of Performing Arts, Bratislava

PARALLEL LIVES

A Project by International Theatre Festival Divadelná Nitra

20. storočie sa vzdáluje, stále rýchlejšie. Aj so svojimi spoločenskými traumami, osobnými tragédiami a otvorenými kauzami. Svedkov a účastníkov udalostí je čoraz menej. Je načasťe zachytiť posledné svedectvá. Je načasťe vyrovnať sa s minulosťou. Jednou z najtemnejších kapitol dejín je činnosť tajných polícii za bývalého socializmu, ale najmä jej dosah na konanie, morálku a životy ľudí. Špehovať vlastných spolupracovníkov, susedov, rodinu, udávať ich políciu, stavať sa chrbotom k tým, ktorí sú označení za podozrivých, nechať sa vydierať, zapriť pravdu i presvedčenie, stratíť čest i život. A zabúdať – na obete, ale najmä na vinníkov. Čoho všetkého je ľovek schopný pod tlakom moci? A ako dlho trvá spoločnosť, než sa s takýmito bolestnými etapami vyrovna? Ako by sme sa v takých situáciách správali my dnes?

Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície.

Viacročný projekt iniciovaný Medzinárodným festivalom Divadelná Nitra. Časť hlavného programu festivalu 2013 tvorí **6 medzinárodných premiér inscenácií** z Českej republiky, Maďarska, Nemecka, Poľska, Rumunska a Slovenska, ktoré vznikli na základe výskumu v archívoch tajných polícii. Insenácie sa po Divadelnej Nitre budú hrávať aj v domovských divadlach a v rámci projektu sa v roku 2014 v šiestich zúčastnených krajinách uskutoční minifestival PLL. **Reader PLL** uviedejú v dvoch častiach 30 príbehov paralelných životov, z každej krajiny po 5 príbehov, ktoré sa zjavujú aj v inscenáciách. Sprievodný program **Parallel PLUS** uvedie dokumentárne i hrané filmy v sekcii *Kino PLUS*, odposluchy rozhlasových hier, diskusie s tvorcami, happeningy, reinštalácie výstav partner-ských pamäťových inštitúcií, program *Parallel PLUS pre školy*, ako aj verejnú debatu s odborníkmi s názvom *Načo pamäť?*.

Pamäť a tajomstvo nejdú dokopy. Na to, aby sa uchovalo tajomstvo, treba potláčať pamäť. Na to, aby sa obnovila pamäť, treba zverejniť tajomstvo. No nielen o časoch minulých bude vypovedať projekt Paralelné životy. Spracovanie témy zo strany tvorcov inscenácií ako aj súčasti projektu prezentované na festivale prinášajú prepojenie so súčasnosťou. Nielen v podobe otázok v rôznych doteraz nevyriešených kauzách, ale aj poukázaním na súčasné metódy zhromažďovania a zneužívania tajných informácií vrátane infiltrovania bývalých príslušníkov tajných polícii do súčasnej politiky a biznisu (a čo súdnicstvo?). Predovšetkým však nás tvorcovia nabádajú na úvahy v rovine morálnych imperatívov, ktoré stavajú proti fenoménu ako je zrada, udavačstvo, vydieranie, obchodovanie s informáciami. Žijeme v dobe globálneho sledovania. Nezaškodí priopomenúť príbehy, ktoré sú spojené so sledovaním minulým. A odhaliť časť tajomstva.

Darina Kárová

Tvorcovia projektu

Ján Šimko – kurátor

Martina Vannayová – dramaturg

Katarína Dudáková – manažér

Darina Kárová – garant

PARALLEL LIVES

A Project by International Theatre
Festival Divadelná Nitra

The 20th century is increasingly drawing apart. Together with its social traumas, personal tragedies and unclarified issues. But the number of witnesses and participants of the events keeps decreasing. It's high time to record the last evidence. It's high time to settle the bill with the past. One of the darkest chapters in the history is the activity of secret police in former socialism and mainly its impact on people's conduct, morality and lives. To spy on one's own colleagues, neighbours, family and denounce them to the police. To turn one's back on those who have been labelled as suspicious. To let oneself be blackmailed, deny the truth and one's conviction. To loose one's honour and even life. And forget – the victims but mainly the culprits. How far can man go when he is oppressed by power? And how long will it take for the society to come to terms with such painful stages? How would we today behave in such situations?

Parallel Lives – 20th Century through the Eyes of Secret Police

A long-term project initiated by the International Theatre Festival Divadelná Nitra. Part of the main programme at the festival in 2013 is made of **6 international first night productions** from the Czech Republic, Hungary, Germany, Poland, Romania and Slovakia that appeared as a result of the research of secret police archives. Following the festival Divadelná Nitra they will be staged in their home theatre houses. In addition, there will be a PLL mini-festival in six participating countries in 2014 as part of the project. In its two parts, the **PLL Reader** will publish 30 stories of parallel lives, five from each country, which appear in the productions. The accompanying programme **Parallel PLUS** will introduce documentary and feature films in the section *Kino PLUS (Movie PLUS)*, listening to radio plays, discussions with the artists, happenings, re-launched exhibitions of partners' Memory Institutes, *Parallel PLUS programme for schools* and a public debate with experts entitled *Why Memory?*

Memory and secret don't match. In order to keep a secret one must suppress memory. In order to revive memory one must disclose a secret. However, the Parallel Lives project will bring statements not only about the past times. The handling of the topics by the authors of the productions, as well as parts of the project presented at the festival, will highlight also a link to the present. In the form of questions about various hitherto unresolved causes as well as by pointing out the present methods of gathering and abusing classified information such as, e.g., the infiltration by former secret police staff into present day politics and business (how about judiciary?). But, in the first place, the authors make us consider the level of moral imperatives, which they juxtapose with phenomena such as betrayal, denunciation and trade with information. We live at a time of global watching. It can cause no harm to remind ourselves of the stories associated with the past watching. And disclose a part of the secret.

Darina Kárová

Project authors

Ján Šimko – curator

Martina Vannayová – dramaturgist

Katarína Dudáková – manager

Darina Kárová – guarantor

NA OKRAJ PROJEKTU PARALELNÉ ŽIVOTY

Ako vznikla idea projektu Paralelné životy?

Idea projektu Paralelné životy pravdepodobne pochádza a je živená prinajmenšom z troch prameňov. Tým prvým je zvýšený výskyt rôznych forem dokumentárneho divadla v stredo a východoeurópskych krajinách, ktorí naznamenávame v posledných rokoch. Mnoho z takýchto projektov sme hostili na našom festivale. Tým druhým sú rozličné spôsoby vyrovnania sa s minulosťou, ktoré sme v našich krajinách zažívali po roku 1989 a napokon – tým tretím bola naša predstava o dramaturgii Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra a rozvíjaniu prestížnej línie vlastných produkcií.

Možno je to krízu narácie, nedôverou v klasické pribehy a ich podanie na divadle alebo vyprádznenosťou niektorých narratívnych štruktur, používaných drámu, ktoré nastalo v posledných rokoch, odkedy tieto štruktúry nadužíva televízia a iné médiá. Alebo je to snaha o znovunachádzanie autenticity, nová verzia divadelného realizmu, s ktorou súvisí zvýšený záujem divadelníkov aj divákov o prácu s dokumentárnymi a autentickými materiálmi. Osobne si myslím, že divadlo vo východoeurópskych krajinách znovunachádzza a rekonštruuje svoje spoločenské postavenie. Čiastočne v tom možno vidieť nadvážnosť na prácu malých autorských divadiel z dvoch – troch dekád pred rokom 1989, ktoré, pretože neboli celkom oficiálne, resp. zriadené štátom, sa ocitli trochu mimo dosah cenzúry a v okruhu svojich divákov dokázali reflektovať aktuálne spoločenské problémy. Tieto divadlá občas, samozrejme inou formou, s takýmito materiálmi pracovali.

Naše takzvané vyrovnanie sa s pamäťou je skutočnou komédiou, niekedy veľmi čiernom. Od roku 1989 prebiehajú na rôznych úrovniach spoločnosti pokusy vysporiadať sa s minulosťou. Už to slovo vysporiadať sa – raz a navždy, aby to bolo už za nami, najlepšie urobiť hrubú čiaru. To ale celkom dobre nejde, takže každý pokus o takzvané vysporiadanie sa s minulosťou prináša nové a nové problémy. Naša totalitná minulosť už bola väčšinou – omylem, traumou, zlatými časmi, niečim, za čo sa treba ospravedlňať, niečim, čo sa nás netýka, zdrojom sentimentu, dobrým dôvodom pre naše dnešné zlyhania, predmetom obchodu, politiky. Nechcem byť cynický, pretože zločinecký režim, v ktorom sme žili, pripravil o život mnohých neviných ľudí a mnohým umožnil ešte dodnes ťažiť z bývalých mocenských pozícii a žiť na úkor ostatných. Na mnohých úrovniach – od dokumentov a aktov, konstituujúcich nás štát, legislatívu, kultúrnu politiku, historický diskurz, vzdelenie – zlyhávame v takzvanej otázkovej vysporiadania sa s minulosťou. Touto komédiou spôsobujeme utrpenie mnohým, ktorí neboli a možno už nikdy nebudú rehabilitovaní či odškodení a ktorí neuvidia svojich tyranov či vrahov svojich blízkych alebo zlodejov svojho majetku potrestaných. A táto komédia má devastačný účinok aj na ostatnú spoločnosť, na tých, ktorí boli nezáinteresovaní alebo vtedy ešte nežili. Nemáme nijaké spasiteľské ambície a vieme, že nás projekt situáciu nevyrieši, ale v tomto „dialektickom zápase jedinca a spoločnosti“ môže svojim spôsobom pomôcť aj divadlo. Dôležitý sa nám zdal tiež fakt, že dvadsať štyri rokov po páde režimov sa do verejného diskurzu dostávajú názory ďalšej generácie, ľudí, ktorí rok 1989 zažili ako deti, prípadne vôbec nezažili a tí, keďže netrpia sentimentom pamätníkov, sa na mnohé javy z toho obdobia dokážu pozrieť inak, obvykle veľmi kriticky a nás zaujíma nielen danie pred rokom

1989 ale aj (a možno predovšetkým) to, ako sa s odkazom minulosťi vysporadávame dnes. Také tu na jednej strane ešte stále máme čulých pamätníkov a priamych aktérov udalostí pred rokom 1989 a „revolúciu“ alebo zmien a na strane druhej novú, kritickú generáciu, z čoho vzniká zaujímavé napätie.

A konečne naša predstava o dramaturgii. Festival Divadelná Nitra už niekoľko rokov pracuje na tematickej báze. Priebežne sledujeme tvorbu rozličných divadiel v Európe – od veľkých renomovaných divadelných domov až po nezávislých tvorcov – a pokúšame sa každoročne zostaviť program okolo témy, rezonujúcej v dielach, ktoré v danom období považujeme za závažné a komunikatívne aj v našom kultúrnom priestore. Taká je ideálna ambícia. S projektom Paralelné životy sa pre nás situácia zásadne mení – nevyberáme z jestvujúcich produkcií, ktoré nás zaujali, ale oslovujeme tvorcov, o ktorých vieme, že by mohli pre projekt Paralelné životy vytvoriť zmysluplnú inscenáciu. Je v tom veľké riziko, pretože výsledok je neistý. Až do okamihu premiéry, stretnutia s divákmi nebudeme vedieť, či sa nás zámer naplní. Tento prístup ale prináša aj o trochu viac pokory voči divákom – keď diváčovi ponúkate niečo neoverené, cítite sa možno trochu neistejšie, ale zároveň je to vaše, záleží vám na tom o niečo viac a to divák vníma. Cítim tiež viac vzájomného rešpektu vnútri tímu – nemôžeme sa spoľahlásiť na nikoho iného, iba sami na seba – v tomto prípade je zaujímavé, že tím je medzinárodný a pomerne veľký, keďže ide o šesť inscenácií. A v neposlednom rade si pred každou premiérou človek vždy uvedomí, že nad svetom rozhodne nemá racionalnú kontrolu a pripráti existenciu náhody a rôznych iných metafyzických „schválností“.

Mohol by si nejakо stručne predstaviť projekt Paralelné životy?

Projekt Paralelné životy zahŕňa šesť divadelných inscenácií, ktoré vznikli na základe výskumov v archívoch politických polícií, fungujúcich počas komunistických totalitných režimov. Insenácie sú rôzne nielen obsahom, ale aj formou, škálou a zázemím. Formálne sa inscenácie pohybujú sa v rozpári od dokumentárnej opery až po divadlo s autentickými ľuďmi na scéne. Pochopiteľne, každý z tvorivých tímov má osobitú poetiku. Východiskové materiály navýše svojou povahou nabádajú k hľadaniu inej teatrálity. Insenácie sa rôznia aj početnosťou tímu, ktorý ich pripravuje – umeleckého ale i technického. Pod zázemím chápeme prostredie, v ktorom inscenácia vzniká – v projekte sa stretli veľké prevádzkové divadlá ako Staatschauspiel Dresden či Opera pražského Národného divadla na jednej strane a na strane druhej nezávislé divadlá bez vlastného priestoru a pravidelnej dotácie. To bolo pre nás nesmierne dôležité – dať dohromady nielen rôzne poetiky, ale aj rôzne „velkosti“, spôsoby „výroby“ divadelného diela a jeho „prevádzky“ – teda kontaktu s divákmi. V rozličných zázemiah funguje tento kontakt inak, je inak definovaný a organizovaný. Diváci prevádzkových divadiel sú zväčša celkom iná skupina ľudí ako diváci od inštitúcií nezávisle vznikajúcich divadelných diel, obrovský rozdiel je aj v objeme financií, s ktorým tieto dva „protipóly“ pracujú. Spôsob, akým „zázemie“ uvažuje o divadelnom diele, ako ho vyrába a prevádzka výrazne ovplyvňuje aj premýšľanie tvorcov. My sme v projekte chceli mať zastúpené rôzne prístupy. V divadelnom svete to nebýva časté, zväčša fungujú projekty „rovnocenných“ partnerov, ale vo výtvarnom umení sa takýto prístup osvedčil. Vo výsledku tie rozdiely možno nebudú až také badateľné – všetky inscenácie projektu Paralelné životy sú skôr komorného charakteru a diváci ich uvidia v dvoch hracích priestoroch. Projekt sme stavali tak, aby každá z inscenácií mala svojho koproducenta, ktorý garantuje, že inscenácia bude

žiť dlhodobo aj mimo rámec projektu. Inscenácie nie sú „jednorazové“ a ich život sa nekončí s týmto ročníkom festivalu Divadelná Nitra. Každá z inscenácií je vďaka koproducentom „samostojná“ – funguje na repertoári či programe svojho domovského divadla alebo produkčného domu.

Akých tvorcov ste prizvali do projektu Paralelné životy a prečo práve tento výber?

Oslobili sme tvorcov, ktorí dlhodobo pracujú s politickými a sociálnymi tématami. Mnohí z nich dokonca opakovane tvoria inscenácie na základe archívnych materiálov. Priamo s týmito témami už v minulosti pracovali Aleš Březina, Clemens Bechtel, Gianina Čárnbunariu. Ostatní tvorcovia vo svojich inscenáciách pravidelne spracúvajú politicke témy. Paralelné životy vnímame nielen ako súbor inscenácií, ale aj ako platformu, ktorá prezentuje rozličné spôsoby práce s dokumentárnym a autentickým materiálom, pritomné v stredo- alebo východoeuropskom priestore. Dôležité pre nás bolo, aby v tejto skladáčke boli zastúpené rôzne poetiky a žánre. Myslíme, že je viac dobrých dôvodov pre zhliadnutie všetkých šiestich inscenácií – jednak sa divák môže oboznámiť so situáciou súvisiacou s témami projektu (minulou a súčasnos) vo viacerých krajinách, jednak uvidí rôzne metódy práce s „rovnakým zadáním“. V ideálnom prípade si popri silných pribehoch a vhlade do špecifík situácie v jednotlivých krajinách odnesie z divadla aj zážitok zo šiestich rôznych narratívnych stratégii, akými divadlo pracuje. Potenciál projektu vidíme práve v tejto mnohosti.

Aké spektrum pribehov sa predstaví v projekte? Je toto spektrum nejako reprezentatívne s ohľadom na príbehy ľudí, o ktorých sa zaujímali politické polície?

V jednotlivých inscenáciách uvidíme príbehy z rôznych období činnosti totalitných tajných služieb – z päťdesiatych rokov je príbeh umučeného knáza Toufara a číhoštákskeho zázraku, budapeštianskej psychiatricky R. Z., či vzájomné udania vysokopostavených príslušníkov ŠTB pôsobiacich na Slovensku. Z rokov sedemdesiatych a osiemdesiatych sú príbehy Mugura Calinescu, pătnáctročného chlapca, ktorý jednej noci popísal budovy v rumunskom meste Botosani niekolkými desiatkami „protištátnych hesiel“, príbeh Józefa Schillera, vysokopostaveného dôstojníka SB a Ady Grudzińskiej, dcéry polského disidenta v emigrácii či dodnes nevyšetrená brutálna vražda Přemysla Coufala, zavraždeného najpravdepodobnejšie príslušníkmi ŠTB v jeho bratislavskom byte. Ale aj príbeh Michaela Schlossera, ktorý si zostrojil lietadlo, aby preletele do západného Berlína, príbeh spolupracovníka Stasi Petra Wachsa, umelca Jürgena Gottschalka a niekolkých ďalších, ktorí svoj príbeh rozprávajú z javiska v inscenácii Môj spis a ja. Neviem, ako sa dá v umeleckom projekte naplniť akési kritérium reprezentatívnosti, verím, že výpovede sú dostatočne plastické a silné, aby diváka oboznámili aj so širším kontextom, resp. ponúkli mu taký vhlad do témy, ktorý tvorcovia považovali za dôležitý. V jednotlivých inscenáciách sú príbehy súčasťou výpovedí o rozličných aspektoch činnosti politických polícií, fungovania komunistických ideológií a toho, ako zasahujú do našich životov dnes. Napríklad pre Divadlo SKRAT sa stala klúčovou otázkou, prečo je vražda Coufala dodnes nevyšetrená a aké sú celopločenské konzékvencie tohto justičného zlyhania. Niektorí z tvorcov analyzujú funkcie jazyka mocenských zložiek a archívnych záznamov,

povahu a (ne)komplexnosť archívnych materiálov, viacerých zaujíma, ako môže tieto témy oživiť vo verejnom diskurze divadla.

Čo zloženie podľa krajín? Považuješ ho za reprezentatívne? Nechýba tam napríklad Rusko?

V prípravnom tíme projektu sme viedli dlhé diskusie o „zastúpených krajinách“, pretože sme chceli ponúknut „medzinárodný“ pohľad, zdalo sa nám, že túto tému väčšinou vnímame ako „vlastnú minulosť“ a preto bolo zaujímavé nabúrať alebo obohatiť tento stereotyp. Najlogickejšie nám pripadalo začať úvahou o tom, ktorí tvorcovia sú v tejto oblasti divadla výrazní. Téma je veľmi široká a postihuje veľký počet ľudí, má miestne aj kultúrne špecifické dopady, prístupy politických polícií sa odlišujú v závislosti na legislatívach (bývalých aj súčasných) jednotlivých štátov. Pokušali sme sa tému zúžiť tak, aby sa naša mozaika „nerozpadla“. Preto sme sa zamerali na krajiny Strednej Európy. Situáciu krajín bývalej Juhoslávie sme považovali za príliš špecifickú, hoci práve v týchto krajinách je hned niekoľko umelcov, ktorími by sme mohli v projekte spolupracovať. Takisto sme vylúčili krajinu bývalého Sovietskeho zväzu. Prišli sme tým o reflexiu fungovania „matky“ všetkých politických polícií v regióne, ale v Rusku jednak nie sú prístupné archívy totalitných polícií a podobne ako v prípade krajín bývalej Juhoslávie sa nám aj tu zdala situácia natoliko špecifická, že by vyžadovala prinajmenšom niekoľko inscenácií a v našej kompozícii by pôsobili rušivo alebo exoticky a to by bolo na škodu.

Aké sú ďalšie výstupy projektu Paralelné životy?

Projekt Paralelné životy je predovšetkým súborom šiestich divadelných inscenácií. Popri ňom vydávame „reader“ z pribehov, ktoré v archívoch zaujali našich tvorcov a v roku 2014 v spolupráci s vydavateľstvom Theater der Zeit teoretickú publikáciu reflektujúcu prácu a metódy jednotlivých tvorcov ako aj historický a teatrologický kontext. S režisérom Adamom Hanuljakom, Dog Docs a Mandala Pictures pripravujeme cyklus šiestich krátkych dokumentárnych filmov, na ktorých participujú RTVS a iné televízie. A v neposlednom rade tiež vzdělávací program pre študentov stredných škôl.

S kurátorom projektu Paralelné životy sa zhováral Ján Šimko

ON THE MARGIN OF THE PARALLEL LIVES PROJECT

How did the idea of the Parallel Lives project come to being?

The idea of the Parallel Lives project probably comes, and is nurtured, from at least three sources. The first one is the increased incidence of various forms of documentary theatre in Central and East European countries that has been recorded in recent years. We have hosted a number of such projects at our festival. The second are the different ways of coming to terms with the past that we have experienced in our countries since 1989 and, last but not least, our idea of the

dramaturgy of the International Festival Divadelná Nitra and the development of a prestigious line of our own productions.

Maybe it is caused by the crisis of narration, mistrust of classical stories and their presentation in the theatre, or the emptying of some narrative structures applied by the drama which we have been witnessing in recent years, since their recent overuse by TV and other media. Or, maybe, it is an effort to re-invent authenticity, a new version of theatrical realism, which is associated with the increased interest by theatre staff and viewers in working with documentary and authentic materials. I, personally, believe that the theatre in East European countries is re-inventing and restructuring its social position. It is, partially, in this area that one can see the association with the work of small author theatres from two or three decades prior to 1989, which, as they were not quite official, or, better to say, not administered by the state, ended up slightly outside the reach of the censorship and within the circle of their viewers were able to reflect topical social issues. These theatres occasionally worked with such materials, of course, in a different form.

Our so-called coming to terms with the memory is a real comedy, sometimes a very black one. Since 1989 a number of efforts to come to terms with the past have been going on at different levels of society. The word "come to terms with" itself, once and for all, put it behind us, preferably draw a bold line. It does not quite work, so that each effort of the so-called coming to terms with the past brings new problems again and again. Our totalitarian past has had all kinds of labels – mistake, trauma, golden times, something to apologise for, something that does not affect us, a source of sentiment, a good reason for our present failures, an object of trade and politics. I don't wish to be cynical, because the criminal regime, in which we had lived, cost many innocent people lives and has enabled many others to exploit their former power positions until now and live at the expense of others. We permanently fail in the so-called issue of coming to terms with the past at many levels – starting from documents and acts constituting our state up to legislation, cultural policy, historical discourse and education. With this comedy we cause suffering to many who have never been (and maybe never will be) rehabilitated or compensated, who will never see their torturers and murderers, or those of their loved ones, as well as thieves of their property punished. And this comedy has also had a devastating effect on the rest of the society, on those, who were not involved in it or had not lived yet. We don't pretend to have some "saviour" ambitions and know that our project will not resolve the situation but in this "dialectical struggle of an individual and the society" even the theatre can help in his own way. What seemed important to us was also the fact that, 24 years after the fall of the regimes, the views of the next generation, people who were children in 1989, (or, respectively, did not even experience it), get into the public debate. As they do not suffer from any sentiments like those who remember it, they can look at many phenomena of those times differently, usually very critically. What we are interested in is not only what happened prior to 1989 but also (and maybe even more) how we are coming to terms with the heritage of the past today. Thus we have, on the one hand, a still active group of those who remember also direct agents of pre-1989 events and "revolutions" or changes and, on the other one, a new, critical generation which creates an interesting tension.

And finally our vision of dramaturgy. The Festival Divadelná Nitra has been working on a thematic basis for a number of years now. We continuously follow the work in different theatre houses in Europe, from big, renowned houses to independent authors, and each year try to draft a programme around a topic echoing in works that we consider significant at a given time and easy to communicate in our cultural space. This is the ideal ambition. With the Parallel Lives project the situation is considerably different – we do not choose from existing productions that would have attracted our attention but contact authors who we know could create a meaningful staging for the project Parallel Lives. There is a big risk in it, because the result is uncertain. Until the moment of the first night, the meeting with the viewers, we won't be able to know whether our intention has been fulfilled. This approach, however, brings a little more humbleness vis-a-vis the viewer. If you offer something that has not been tried before, you feel a little more uncertain, but at the same time, it is your baby, you care a little more about it and the viewer feels it. I also feel more mutual respect within the team – we cannot rely on anyone else just us – in this case it is even more interesting because the team is international and rather big, since we have 6 productions. Lastly, before each premiere one is fully aware that, in no way, one can have a rational control of the world and must admit the existence of an occurrence and various other metaphysical "mishaps".

Could you briefly introduce the project Parallel Lives?

The project Parallel Lives involves 6 theatre productions that have appeared as a result of research in the archives of political police corps operating during communist totalitarian regimes. They are very different as for their content but also the form, range and background. As far as the form is concerned, the productions range from a documentary opera to a theatre with authentic people on the stage. Naturally, each of the creative teams has its own special poetics. Moreover, the character of the materials, on which the productions are based, makes people search for a different kind theatricality. The productions are also different in the size of the team, which has rehearsed them, including both artists and technicians. When mentioning the background, we mean the environment in which the production appeared. Our project provided a meeting place for big operation theatre houses such as Staatschauspiel Dresden or the Opera House of the Prague National Theatre on the one hand, and independent theatres without their own space and regular grants on the other one. This was something immensely important to us – to bring together not only different kinds of poetics but also different "sizes" ways of "production" of a theatre piece and its "operation" – in other words, different ways of approaching the viewer. In different backgrounds the contact with the viewer works differently, it is defined and structured differently. The viewers of operation theatre houses are, largely, quite a different group than those of institutions with independently created theatre pieces. A huge difference is also in the volume of finances, with which these two counterpoles work. The way in which the "background" sees a theatre piece, how it is made and presented, significantly affects also the thinking of the authors. In our project we wanted to have a representation of different approaches. It does not often happen in the theatre world. In the majority of cases, there are projects of "equal" partners. However,

this approach has proved to be successful in visual art. The differences may not be so visible in the outcome, because all productions in the Parallel Lives project are of a rather chamber character and the viewers will see them in two acting spaces. The project was shaped in such a way that each production has its own co-producer who will guarantee that it will live long-term also outside the project. There are no "one-off" productions and their lives will not end with this year's festival Divadelná Nitra. Each production is "self-sufficient" thanks to the existence of co-producers – it lives on in the repertoire or programme of its home theatre or production house.

plastic and powerful for the viewer to get acquainted with the wider context, or be offered such an insight into the topic that the authors considered important. In individual productions the stories are part of statements about different aspects of political police operations, the functioning of communist ideologies and their impact on our present day lives. For example, for the Skrat Theatre it was of key importance why Coufal's murder has not been clarified until today and what are the overall social consequences of this judicial failure. Some authors analyse the language functions of power structures and archive recordings and the nature and the complexity (or lack of it) of archive materials. Several authors are interested to know how these topics can be revived by the theatre in a public debate.

What sort of authors did you invite to participate in the project Parallel Lives and why exactly this choice?

We addressed authors who had been working with political and social issues long-term. Many of them even repeatedly create productions based on archive materials. It is mainly Aleš Březina, Clemens Bechtel, Gianina Cărbunariu who directly worked with these topics in the past. The remaining authors regularly work out political topics in their productions. We perceive Parallel Lives not only as a set of productions but also as a platform presenting different ways of working with documentary and authentic materials which are present in the Central and East European space. What was important for us was that this jigsaw puzzle represents different kinds of poetics and genres. I believe there are many good reasons why to see all 6 productions – one, the viewer can get acquainted with the situation associated with project topics (past and present) in a number of countries, second, he can see different methods of working with the "same layout". Ideally, the viewer will, in addition to powerful stories and an insight into the specific features of the situation in individual countries, take home from the theatre also an experience of six different narrative strategies with which the theatre is working. I see the project potential exactly in such a multitude.

What spectrum of stories will be presented in the project? Is this spectrum somewhat representative with regard to the stories of people who had been a target of political police corps?

In individual productions we will see stories from different periods of totalitarian secret service operations – the story of the priest Toufar, tortured to death, and the Číhošť miracle dates back to the 1950's, as well as the story of the Budapest psychiatrist R. Z., or mutual denunciations by top members of the ŠtB (Secret Police) in Slovakia. From the 1970's and the 1980's we have the stories of Mugur Calinescu, a 15 year old boy who sprayed the buildings in the Romanian town of Botosani with several tens of "anti-state slogans" one night, the story of Józef Schiller, a top SB colonel and Ada Grudzińska, daughter of a Polish dissident in exile, or the hitherto unclarified brutal murder of Přemysl Coufal, most probably murdered by the members of the ŠtB in his Bratislava flat. But also the story of Michael Schlosser, who had constructed a plane in order to fly to west Berlin, the stories of Peter Wachs, a Stasi collaborator, and that of the artist Jürgen Gottschalk, and several others who will be recounting their stories from the stage in the production My File and I. I don't know how some criteria of representativeness can be met in an artistic project. I guess that the statements are sufficiently

How about the composition according to countries? Do you think it is representative? Isn't, e.g., Russia missing in it?

In the preparatory project team we had long discussions about the "participating countries" because we wanted to offer an "international" view. It seemed to us that we mostly perceive this topic as our "own past" and, therefore, it seemed, it might be interesting to break or enrich this stereotype. The most logical thing to do seemed to start with a deliberation of which authors in this area of theatre are the most distinctive. The topic is very wide and affects a large number of people; it has local as well culturally specific impacts. The approach of political police corps is different in relation to legislature (past and present) of individual countries. We have tried to narrow the topic so that our mosaic "doesn't break up". Therefore, we have focused on countries of Central Europe. The situation in the countries of former Yugoslavia seemed too specific to us, although, exactly in these countries there are a few artists we could cooperate with in the project. Similarly, we excluded the countries of the former Soviet Union, whereby we have lost the reflection of how the "mother" of all political police corps in the region functioned. But, first, in Russia the archives of totalitarian police corps are not accessible and, second, similarly, as in the case of the countries of former Yugoslavia the situation seemed so specific to us that it would need at least several productions and that would affect our composition adversely or exotically and would, generally be harmful.

What are further outputs of the Parallel Lives project?

The Parallel Lives project is mainly a set of 6 theatre productions. In addition, we will publish a "reader" of stories which attracted our authors in the archives and in 2014 publish, in cooperation with the Theater der Zeit publishing house, a theoretical publication reflecting on the work and methods of individual authors as well as the historical and theatrical context. With the director Adam Hanuljak, Dog Docs and Mandala Pictures we are drafting a series of 6 short documentary films in which the Radio and TV of Slovakia and other TVs will be participating as well. And, finally, there will also be an educational programme for secondary school pupils.

Ján Šimko talked to the curator of the Parallel Lives project.

PARALELNÉ ŽIVOTY

„Je teda možné žiť takmer bez spomienok, dokonca žiť šťastne, ako ukazuje príklad zvierat. Je ale celkom nemožné žiť bez zabúdania alebo – aby som sa o svojej téme vyjadril ďalej jednoduchšie: existuje určitý stupeň nespavosti, prežívania, zmyslu pre história, pri ktorom všetko živé prichádza k ujme a napokon zaniká, či je to človek, národ alebo kultúra.“

Friedrich Nietzsche

Vo svojej poviedke *Funes, muž so zázračnou pamäťou* popisuje Jorge Luis Borgés nezvyčajnú schopnosť Irena Funesa, ku ktorej prišiel po nehode – po páde z koňa ostal chromý, ale zato získal neomylnú schopnosť vnímania a nezlyhávajúcu pamäť: „My jedným pohľadom obsiahneme tri poháre na stole. Funes obsiahol všetky výhonky, strapce a bobule na drevenej mreži, obrastenej vinnou révou. Pamätať si podobu všetkých mrakov na oblohe na svitaní tridsiateho apríla roku tisíc osiemsto osemdesiat dva a mohol ju v spomienkach porovnať so žilkami na koženej väzbe knihy, ktorú videl iba raz, i s pruhmi peny, ktorú na hladine rieky Rio Negro zanechalo veslo v predvečer bitky pri Quebrachu. Pritom nešlo o jednoduché spomienky. Každý jeho zrakový vnem bol spojený so svalovými a tepelnými pocitmi atď. Mohol si znova vybaviť všetky sny i obrazy z polospánku. Dvakrát alebo trikrát rekonštruoval priebeh celého dňa. Nikdy pritom nemal najmenšie pochybnosti, ale každá taká rekonštrukcia si vyžiadala celý deň. Povedal mi: ‚Ja sám si pamätam viac, než si asi pamäťali všetci ľudia od doby, čo je svet svetom.‘ A povedal tiež: ‚Ked'a sa mi v spánku niečo sníva, je to ako keď'vy ostatní bdiete.‘ Už skoro na svitaní povedal tiež: ‚Moja pamäť, pane, je ako veľké smetisko.‘“

Spomínanie a zabúdanie sú zakladajúce kultúrne mechanizmy. Vytvárame pamäťové obrazy a rozprávame príbehy, pretože chceme predísť amnézii, ktorá znamená rozpad sveta. Príbehy a obrazy ako nosiče pamäti, ktoré nám umožňujú kedykoľvek znova vyvolať nepritomné. Tieto nosiče sú nevyhnutné aj preto, že kultúrnu skúsenosť nemožno geneticky zdedit, ukladanie do pamäti je teda nevyhnutnou stratégiou prežitia kultúry.

Pamäť nám ponúka jediný spôsob, akým dokážeme nadväzovať spojenie so svojimi predkami aj so sebou – nič iné než spomienka nespája batola a dospelého človeka a nerobí ho autentickým v detstve aj dospelosti. Pamäť obvykle vnímame ako klenotnicu, poklad „thesaurus“ pozostávajúci z toho najväčnejšieho, čo konštituuje naše životy. Funesovi po nehode pripadol dar pamäti, vďaka ktorému sa mu svet vo svojej nekonečnej členitosti stal zjavením.

Nevzdelený výrobcu košíkov Funes prežije vďaka nehode „conversio“, opustí stav driemoty, povnesie sa do stavu mnemonickej milosti. Stane sa obdarovaným, pripomína nadčloveka, ako píše Borgés, ale svoju neúprosnú pamäť napriek tomu popisuje ako chaos. Funesovi sa tezaurus premenil na smetisko, z pamäte sveta sa stal sklad harenburdia, z knihy sveta archív rozpadu – preto, že Funes si sice dokázal pamätať viac ako ktorokolvek z ľudí, nedokázal však svoju pamäť zdieľať s ostatnými, nedokázal jej obsahy komunikovať. Funes nie je schopný abstrahovať a vnímať slová ako všeobecné pojmy – nedokáže pochopiť, ako sa pes, ktorý bežal po ulici o tretej popoludni, môže volať

rovnaako ako ten istý pes, sediaci pred domom svojho pána o šiestej podvečer, preto vymýšla vlastný jazyk, v ktorom dá meno každej jednotlivej veci v každom stave. Ako píše Borgés, „myslieť znamená zabudnúť na rozdiely, generalizovať, abstrahovať. Vo Funesovom naustenom svete existovali len detaily, takmer bezprostredné detaily.“ Naša dnešná situácia miestami pripomína tú Funesovu – vďaka pamäťovým médiám a sietiam máme na svojom pracovnom stole k dispozícii všetky informácie sveta, ale užívá ich sa pre nás stáva čoraz tažším. Pretože informácie nezískavame v živej výmene (komunikácií), cítime neistotu, nedokážeme odhadnúť mieru ich dôveryhodnosti, závažnosť, strácame schopnosť rozprávať príbehy vlastnej kultúry. Vnemy človeka, zaťaženého množstvom informácií a vytrhnutého z komunikácie, aj asociácie, vyvolávané týmito vnemami, odnímajú javom ich identitu, vyprázdnújú ich a premenúvajú, stávajú sa spomienkami na budúcu minulosť: minulosť rozkladu a hniloby. Samota presýtená informáciami má podobný účinok ako amnézia. Pohyb, čas a priestor sa prepadajú do nekonečného radu diferenciálov, nastáva jadrové štiepenie vecí, rozpad reality na niekoľko paralelných. Divadlo je jedinečným komunikačným médiom, ktoré dokáže spomienku, teda slovo, stiesniť, analyzovať spôsoby vytvárania pamäti, ukázať na rozpor medzi telom a slovom. Dokáže znova vyvolať nejestvujúce v spoločnej prítomnosti a iba vďaka nej.

Budovať spoločenstvo znamená spoločne užívať pamäť. Pre užívanie pamäte je nevyhnutné predovšetkým nájsť spôsob, ako obsah pamäte rozprávať či vtelíť, ako vytvoriť taký príbeh alebo obraz, ktorý dokáže byť minulým v prítomnom, nadviazať spojenie s predkami a sebou samým, eliminovať existenciu paralelných životov. Šesť divadelných inscenácií v projekte Paralelné životy analyzuje šesť spôsobov, akými je divadlo schopné vytvárať „pamäťové nosiče“, teda rozprávať a konkrétnie príbehy. Príbehy, ukryté v archívoch tajných polícií, ktoré mali byť rozprávané inak, aby potvrdili vtedy jestvujúci veľký ideologický príbeh. Príbehy, za ktorými nenachádzame nadľudí ako Funes, ale obyčajné ľudské životy. V rámci projektu vznikli pôvodné inscenácie umelcov, ktorí sa zaoberajú tvorbou príbehov marginalizovaných či vyláčaných, aby ich vrátili do našej prítomnosti a budúcnosti, či umožnili nechať minulosť tie, ktoré majú odísť do zabudnutia, no vďaka tomu, že ostávajú bez mena, nemôžu. Ak tieto príbehy ostanú nepoznané, zapadnuté niekde v chaoze smetisk archívov, môžu sa, v iných kulisách, kedykoľvek opakovať. Tak, ako sa naše životy kedykoľvek môžu rozpadnúť na paralelné.

Ján Šimko, kurátor projektu *Paralelné životy* –
20. storočie očami tajnej polície

PARALLEL LIVES

„It is, therefore, possible to live without almost any memories, even be happy, as is shown on the example of animals. But it is quite impossible to live without forgetting or – to put this topic even more simply: *there is a certain degree of insomnia, chewing the cud, sense of history in which everything live gets harmed and eventually dies out, whether man, nation or culture.*“

Friedrich Nietzsche
(free translation)

In his short story *Funes, the Memorious* Jorge Luis Borgés describes the unusual ability of Ireneo Funes which he had obtained after an accident – after a fall from a horse he became lame, but obtained an infallible ability to perceive and an impeccable memory: „We can cover three glasses on a table with one glance. Funes covered all offshoots, bunches and berries on the wooden lattice overgrown with vine. He remembered the shape of all clouds in the sky on 30 April 1882 at the dawn and could compare it, in his memories, with the fibres in the leather binding of a book he had seen just once, or streams of foam left by the paddle on the surface of Rio Negro on the eve of the battle of Quebrach. Mind you, these were not simple memories. Each of his sight perceptions was associated with feelings in his muscles or a feeling of warmth, etc. He was able to recollect all dreams and images he had when still half asleep. He reconstructed the course of the whole day twice or thrice. He had no doubts about it, whatsoever, but each of these reconstructions required a whole day. He told me: „I, myself, probably remember more than all the people that have ever lived since the beginning of the world“. And he also said: „When I am dreaming of something in my dreams, it is the same as when the rest of you are awake“. Almost at dawn he also said: „My memory, Sir, is like a big rubbish heap“.

Remembering and forgetting are basic cultural mechanisms. We create pictorial images and recount stories to avoid amnesia which would mean the world decay. Stories and images, as memory supports, enabling us to recollect the absent again at any time. Another reason why these supports are inevitable is that cultural experience cannot be genetically inherited. Storing it in memory is thus an inevitable strategy of cultural survival.

Memory offers the only method how to establish links with our ancestors and even ourselves – it is nothing else but a memory which creates a link between a toddler and an adult and makes him or her authentic in childhood as well as in adulthood. We often think of memory as a treasury, a treasure, a „thesaurus“ made of the most precious matter constituting our lives. Following the accident, Funes was given the gift of memory, due to which the world, in its boundless segmentation, became a revelation to him.

Funes, an uneducated basket maker, survives thanks to the accident „conversio“, he leaves the sleepy world and is elevated to the state of mnemonic mercy. He is a beneficiary and reminds us of a superman, but, as Borgés writes, despite everything, he describes his relentless memory as chaos. Funes's thesaurus has been turned into a rubbish heap. The world memory has become a storage of junk. The world

annals have become an archive of decay because, although Funes could remember more than any other person, he could not share his memory with others and could not communicate its contents. Funes is not able to abstract and perceive words as general notions – he cannot understand why a dog that was running along the street at 3 p.m. can have the same name as the same dog sitting in front of his master's house at 6 p.m. and, therefore, invents his own language in which he gives a name to each individual matter in each state. In Borgés's words, „to think means to forget the differences, how to make generalisations and abstractions. In Funes's overcrowded world there were just details, almost first-hand details.“

Occasionally, our present situation recalls that of Funes. Thanks to memory media and networks we have all the world information at our disposal on our desk, but to make use of it is becoming increasingly more difficult. As we do not receive the information in live exchange (communication), we feel insecure, we cannot estimate the degree of its trustworthiness and significance and lose the ability to relate stories from our own culture. Perceptions of a man who is burdened with a host of information and taken out of communication (and also associations generated by them) strip the phenomena of their identity, make them hollow and change their names. They are turned into memories of future past: the past of decay and rot. Isolation saturated with information has a similar effect as amnesia. The motion, the time and the space are swallowed by the endless set of gears. We are in for a nuclear fission of matters, disintegration of reality into several parallel ones. The theatre is a unique communication medium that can embody a memory, i.e., a word, analyze the methods of memories creation and point out the discrepancy between the body and the word. In our common presence it can recall the non-existent again. In fact, only thanks to our common presence.

To build up a community means a common use of memory. To use the memory, one must, inevitably, find a way, how to recount its content, or embody it, or create a story or an image that can represent the past in the present, establish a contact with ancestors and oneself, eliminate the existence of parallel lives. Six drama stagings in the Parallel Lives project analyse six ways of theatre ability to create „memory supports“, in other words, speak and narrate concrete stories. Stories that have been hiding in the archives of secret police, stories that were to be recounted differently, in order to confirm the existence of a big ideological story of the day. Stories covering ordinary human lives rather than supermen such as Funes. The project has given rise to original stagings by artists who have made it their job to create stories of the marginalised and the excluded, just to return them to the present and the future. Or enable stories that should be forgotten disappear into the past, but, as they have no name, it is not possible. If these stories remain unknown, obscured in the chaos of archive rubbish heaps, they can, on different stages, be repeated any time. Just as our lives can be disintegrated into parallel lives any time.

Ján Šimko, curator of the *Parallel Lives – the 20th Century through the Eyes of the Secret Police* project

nedeľa 29. septembra 2013, 21:30 – 23:00
Divadlo Andreja Bagara – Veľká sála – Javisko

verejná debata **NAČO PAMÄŤ?**

V poslednom čase sa s pamäťou stretávame veľmi často. Pátrame po zaniknutých či zmiznutých tradíciách, vyplňame biele miesta, spomíname, prehodnocujeme minulosť, vyrovňávame sa s traumami, hľadáme spravodlivosť, dohadujeme sa, čo zabudnúť alebo odpustiť, reštituujeme, študujeme archív, nakrúceme filmy a dokumenty, zakladáme ústavy národných a iných pamäti. Možno je to reakcia na fakt, že komunistický totalitný režim sa pokúsal vsugerovať nám príbeh o jestvovaní v konečnom dejinnom štádiu, dôsledne revidoval historické príbehy zo svojich ideologických pozícií a prísne dohliadal na príbehy, ktoré sme mohli spoločne zažívať. Možno je to zvyk, pretože osobné pamäte boli často jedinou obranou proti ideologickej manipulácii a indikátorom, že s oficiálnymi príbehmi či verziami historických príbehov nie je niečo v poriadku. Možno viedieme skrytý boj o pamäte, o to, koho príbeh bude dominantný a koho príbehu sa budú podriadať tie ostatné. Možno je to iba nedostatok vízii budúnosti či nedôvera voči takýmto víziám. Možno je to sublimácia strachu pred neznámym. Možno to spôsobila kríza viery. Možno je to iba nevyhnutnosť, aby sme mohli definovať funkčné rámce pre naše nové štáty a spoločenstvá. Možno pamäť potrebujeme iba ako rétorickú zručnosť. Načo vlastne potrebujeme pamäť?

Michal Havran bude diskutovať so svojimi hostami o funkciách historickej pamäte. Akým spôsobom sa snažíme alebo nie vyrovnať sa s dedičstvom politických polícii, ktoré zasiahli do fungovania našich spoločností špecifickou inštrumentalizáciou tajomstva. Historici, divadelníci, intelektuáli sa v diskusii pokúsia preskúmať aj morálne a politické dedičstvo týchto mocenských štruktúr a jeho vplyv na našu mentalitu.

Sunday 29 September 2013, 21:30 – 23:00
Andrej Bagar Theatre – Hall – Stage

public debate **WHY MEMORY?**

Recently we have come across the notion of memory very often. We are searching for traditions that have perished or become extinct, filling in the white spots, remembering, re-evaluating the past, coming to terms with the traumas, looking for justice, trying to guess what can be forgotten or forgiven, restituting, studying the archives, shooting the films and documents, establishing institutes of national and other memories. Maybe it is just a reaction to the fact that the communist totalitarian regime tried to induce into our minds a story about existence in its final historical stage, meticulously revised historical events from its ideological standpoints and strictly controlled the stories we could all share and experience. Maybe it is just a habit, because personal memories were often the only defence against ideological manipulation and an indicator that there is something wrong with the official stories or versions of historical events. Maybe we are leading a hidden struggle for memories. A struggle whose story will dominate, whose story will be superior to others. Maybe it is just a lack of future visions or mistrust of such visions. Maybe it is just a sublimation of fear facing the unknown. Maybe it has been caused by the crisis of faith. Maybe it is just a necessity so that we could define our functional framework for our new states and communities. Maybe we need memory only as a rhetoric skill. Why, indeed, do we need memory?

Michal Havran will be discussing the functions of historical memory with his guests. How we try (or don't) to come to terms with the heritage of political police corps that had affected the functioning of our societies with a specific instrumentalisation of a secret. During the discussion, the historians, theatre artists and intellectuals will be trying to investigate also the moral and political heritage of these power structures and its impact on our mentality.

PARALELNÉ ŽIVOTY PLUS PARALLEL LIVES PLUS

PARALLEL LIVES

A Project by International Theatre
Festival Divadelná Nitra

Projekt **Paralelné životy Plus** – súčasť medzinárodného koprodukčného projektu Asociácie Divadelná Nitra *Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície*. **Paralelné životy Plus** zahŕňa dokumentárne filmy, rozhlasové hry, happeningy, prezentácie kníh, diskusie, výstavy a inštalácie. Projekt sa koná v spolupráci so strednými a vysokými školami v Nitre.

Project *Parallel Lives Plus* is a part of an international co-production project of Divadelná Nitra Association *Parallel Lives – 20th Century through the Eyes the Secret Police*. **Parallel Lives plus** project includes documentaries, radio plays, happenings, presentations of publications, discussions, exhibitions and installations. Project is held in cooperation with high schools and universities in Nitra.

štvrtok 19. september – nedele 20. október 2013
Thursday 19 September – Sunday 20 October 2013

vernísaz / exhibition opening:

štvrtok 19. september 2013, 17:00, Ponitrianske múzeum

Thursday 19 September 2013, 17:00, The Nitra Museum

Ústav pamäti národa / Nation's Memory Institute

PRÍSNE TAJNÉ!

STRICTLY CONFIDENTIAL!

Reinštalácia výstavy Ústavu pamäti národa o dejinách ŠtB na Slovensku si kladie za cieľ priblížiť verejnosti pôsobenie tohto represívneho mocenského nástroja Komunistickej strany Československa. Výstava popisuje vznik, organizačnú štruktúru, personálne obsadenie a činnosť Štátnej bezpečnosti na Slovensku v rokoch 1945 – 1989 prostredníctvom archívnych dokumentov, fotografií, dobových predmetov a odborných textov.

A re-run of the exhibition about the history of ŠtB (Secret Police) in Slovakia designed by the Nation's Memory Institute aims at the illustration of the operation of this repressive power instrument of the Communist Party of Czechoslovakia for the public. The exhibition describes the origin, organisational chart, staffing and operation of the State Security in Slovakia in the period of 1945 – 1989 by means of archive documents, photographs, contemporary objects and professional texts.

štvrtok 19. september – nedele 20. október 2013

Thursday 19 September – Sunday 20 October 2013

vernísaz / exhibition opening: štvrtok 19. september 2013, 17:00, Svätoplukovo námestie, pešia zóna / Thursday 19 September 2013, 17:00, Svätopluk Square, Pedestrian zone
Ústav pro studium totalitních režimů v spolupráci s Archivem bezpečnostních složek / The Institute for the Study of Totalitarian Regimes in the cooperation with Security Services Archive

PRAHA OBJEKTÍVOM TAJNEJ POLÍCIE

PRAGUE THROUGH THE LENS OF

SECRET POLICE

Výstava fotografií inštalovaná v exteriéri predstavuje činnosť Správy sledovania ŠtB. Čarom nechceného sa komunistickej politickej polícií ŠtB, respektíve jej príslušníkom, ktorí boli zamestnaní na Správe sledovania, podarilo zachytiť okrem sledovaných osôb aj Prahu v 70. a 80. rokoch 20. storočia.

The outdoor exhibition of photographs presents the activities of the Administration for Surveillance at the ŠtB. Paradoxically, the ŠtB communist political police, or rather its members employed at the Administration for Surveillance, managed to record, in addition to pursued persons, also Prague as it was in the 1970's and the 1980's.

piatok 27. september – streda 2. október 2013, Svätoplukovo námestie, pešia zóna / Friday 27 September – Wednesday

2 October 2013, Svätopluk Square, Pedestrian zone

Asociácia / Association Divadelná Nitra

SLOVNÍK ŠTB, prezentácia

DICTIONARY OF STB (SECRET POLICE), presentation

Zaužívané pojmy a skratky, ktoré boli súčasťou oficiálneho aj neoficiálneho slovníka ŠtB. / Customised common notions and abbreviations that used to be part of the official and unofficial ŠtB (Secret Police) vocabulary.

piatok 27. – nedele 29. september 2013, Svätoplukovo nám.

Friday 27 – Sunday 29 September 2013, Svätopluk Square

Zuzana Ondrášová

MUGDIO

audio objekt, inštalácia / audio object, installation

piatok 27. september – streda 2. október 2013, Svätoplukovo námestie, pešia zóna, Bunka / Friday 27 September – Wednesday 2 October 2013, Svätopluk Square, pedestrian zone, Bunka

Asociácia / Association Divadelná Nitra

PARALELNÉ ŽIVOTY PLUS_HAPPENINGY A HRY / PARALLEL LIVES PLUS_ HAPPENINGS AND GAMES

Šóra, Sleduj svojho agenta, Stavíame Stalinov pomník / Queue, Watch your Agent, Building Stalin's Monument

piatok 27. september – streda 2. október 2013, Antikvariát s Libressom / Friday 27 September – Wednesday 2 October 2013, Antiquarian Bookshop with Libresso

Jana Farmanová

HISTOIRE

ozvona výstavy inšpirovaná knihou Žo Langerovej *Vtedy v Bratislave* / Response to the exhibition inspired by the book *Once Upon a Time in Bratislava* by Žo Langer

piatok 27. september – streda 2. október 2013, Bunka, pešia zóna / Friday 27 September – Wednesday 2 October 2013, Bunka, Pedestrian zone

Bunka

SUSEDIA / NEIGHBOURS

netradičná výstava fotografií bytových jadier „panelákových bytov“ na ktoré sa návštěvník môže pozrieť cez kukátko bytových dverí / A non-traditional exhibition of photographs showing utility rooms in pre-fabricated construction flats which the viewer can see through a peephole.

M. Bilic, Ľ. Balko, V. Kralík

pondelok / Monday 30. september 2013, 17:00 – 18:00, Antikvariát s Libressom / Antiquarian Bookshop with Libresso RTVS, Žo Langerová, Peter Pavlac

VTEDY V BRATISLAVE, I. DIEL: ODCHOD / ONCE UPON A TIME IN BRATISLAVA, PART I: DEPARTURE

počúvanie rozhlasovej hry ku káve / Listening to a radio play with a cup of coffee

rézia / directed by **Patrik Lančarič**

utorok / Tuesday 1. október 2013, 11:00 – 12:20

Krajská knižnica Karola Kmetka / Karol Kmetko Regional Library

PRÍBEHY POLITICKÝCH VÄZŇOV NA SLOVENSKU / HISTORIES OF SLOVAK POLITICAL PRISONERS

beseda s / discussion with: **R. Dobiášom a J. Šebom**

utorok / Tuesday 1. október 2013, 17:00 – 18:00, Antikvariát s Libressom / Antiquarian Bookshop with Libresso RTVS, Žo Langerová, Peter Pavlac

VTEDY V BRATISLAVE, II. DIEL: BOJ O PREŽITIE / ONCE UPON A TIME IN BRATISLAVA, PART II: STRUGGLE FOR SURVIVAL

počúvanie rozhlasovej hry ku káve / Listening to a radio play with a cup of coffee

streda / Wednesday 2. október 2013, 17:00 – 18:00, Antikvariát s Libressom / Antiquarian Bookshop with Libresso

RTVS, Žo Langerová, Peter Pavlac

VTEDY V BRATISLAVE, III. DIEL: MATKA A JEJ DCÉRY / ONCE UPON A TIME IN BRATISLAVA, PART III: MOTHER AND HER DAUGHTERS

počúvanie rozhlasovej hry ku káve / Listening to a radio play with a cup of coffee

rézia / directed by **Patrik Lančarič**

Projekt *Paralelné životy Plus* obsahuje aj časť *Paralelné životy Plus pre školy*, ktorej súčasťou sú dokumentárne filmy, rozhlasové hry, prezentácia publikácií, diskusie a výstavy pre študentov.

Paralelné životy Plus pre školy sa koná v mesiacoch jún – október 2013 so spolupracujúcimi nitrianskymi strednými a vysokými školami.

The Project *Parallel Lives Plus* also contains a separate section *Parallel Lives Plus for the school*. This section includes documentaries, radio plays, also presentations of publications, discussions and exhibitions for students.

Parallel Lives Plus for the school is held in the months of June to October 2013 with cooperating secondary schools and universities in Nitra.

kino PLUS

Cinema PLUS

sobota 28. september, 13:00 – 14:41, Staré divadlo – Čítáreň
Saturday, 28 Sept., 13:00 – 14:41, Old Theatre – Reading Room

V TIENI / IN THE SHADOW

Česká republika, Slovensko, Poľsko, 2012

Czech Republic, Slovakia, Poland, 2012

(jazyk česky, ruský, nemecký, české titulky / Czech, Russian, German language, Czech subtitles)

režia / directed by **David Ondříček**



Banálna detektívna zápletka tohto filmu noir sa odohráva v Československu pred menovou reformou. Film autenticky zachytáva ducha 50. rokov v Prahe: starostlivo sú vybrané lokality nakrúcania, kostýmy aj drobné reálne. Ponurost a tăživý pocit z dusnej atmosféry doby znásobuje vstup príslušníka Štátnej tajnej bezpečnosti do príbehu a s ním odkrytie vtedajších metód tajnej služby aj mechanizmov komunistického režimu. Film získal deväť cien Českého leva, najprestižnejšieho českého filmového ocenenia, za rok 2012 (najlepší film, režia, mužský herecký výkon v hlavnej role, scenár, kamera, strih, zvuk, hudba, výprava).

The trivial detective story of this *noir* film is taking place in Czechoslovakia before the currency reform. The film authentically catches the spirit of the 1950's in Prague: the localities for shooting have been carefully chosen, similarly as the costumes and small accessories. The bleakness and the oppressive feeling of the stifling atmosphere of this period is multiplied by the entry of a state secret security officer into the story, thereby revealing secreto service methods of the day and communist regime mechanisms. The film was awarded 9 prizes of the 2012 Czech Lion, the most prestigious Czech film award (the best: film, director, actor in the leading role, screenplay, cinematography, film-editing, sound, music, production).

David Ondříček (1969) absolvoval štúdium dokumentu na pražskej FAMU, debutoval však hraným filmom *Šeptej*. Jeho druhým celovečerným filmom boli *Samotáři* (2000), film získal 2 ceny Český lev, 3 ceny z Mannheim Heidelberg IFFI, 3 ceny na filmovom festivale v Plzni a cenu divákov na MFF v Thessaloniki a na MFF vo Varšave. Rovnako úspešné a oceňované boli aj jeho ďalšie filmy: *Jedna ruka netleská* (2003) – strieborná medaila na Houston International Festival v kategórii nezávislých hraných filmov a *Grandhotel* (2006) – premiéra na Berlinale, 2 ceny Českého leva. V roku 2013 David Ondříček získal cenu časopisu Variety – Ten Directors To Watch, ktorá upozorňuje na najzajímavejšieho režisérov uplynulého roka.

David Ondříček (1969) graduated from the Prague FAMU where he studied document, however, he had his debut with a movie *Whisper*. His second full-length movie was *The Loners* (2000), the film was awarded 2 prizes of the Czech Lion, 3 prizes at the Mannheim Heidelberg IFFI, 3 prizes at the film festival in Pilsen and viewers' prizes at the International Film Festivals in Thessaloniki and Warsaw. Equally successful and awarded were also his further films: *One Hand is Not Clapping* (2003) – a silver medal at the Houston International Festival in the category of independent movies and *Grandhotel* (2006) – the premiere at the Berlinale, which won 2 prizes of the Czech Lion. In 2013 David Ondříček received the prize of the Variety magazine – Ten Directors to Watch, which points out the most interesting directors of the past year.

nedelja 29. september, 13:00 – 14:27, Staré divadlo – Čítáreň

Sunday, 29 Sept., 13:00 – 14:27, Old Theatre – Reading Room

ZAMATOVÍ TERORISTI

VELVET TERRORISTS

Slovensko, Česká republika, Chorvátsko, 2013

Slovakia, Czech Republic, Croatia, 2013

(slovenský jazyk, anglické titulky / Slovak language, English subtitles)

režia / directed by **Pavol Pekarčík, Ivan Ostrochovský,**

Peter Kerekes

slovenská premiéra Slovak premiere



Dokumentárny film mapuje nerealizované teroristické akcie troch jednotlivcov – tri príbehy z čias normalizačného Československa. Film smutne aj veselo reflektova ojedinelú odvahu ľudí, ktorí vystúpili z šedej masy poslušných občanov. Zároveň sa zamýšľa nad relativnosťou pohľadu na ich naivné teroristické akcie, ktoré sa kedysi považovali za vážne zločiny, kym dnes sa dajú pokladat' za hrdinstvo. Snímka balansuje na hranici dokumentárneho a hraného prístupu k filmu a v pozadí rozohráva otázku morálky a iracionality terorizmu v dnešnom svete.

The documentary film is mapping unrealised terrorist attacks by three individuals – three stories from the time of "normalisation" in Czechoslovakia (following 1968). On a serious as well as a light note, the film reflects a unique courage by people who had come out of the grey mass of obedient citizens. At the same time, it contemplates the relativity of views on their naive terrorist actions which were once considered serious offences, while today they could be thought of as heroism. With its approach the film is balancing on the border between a documentary film and a movie. At the background it loosens up the issues of morality and irrationality of terrorism in today's world.

Pavol Pekarčík (1972) a **Ivan Ostrochovský** (1972) absolvovali štúdium na Katedre dokumentárnej rézie na Filmovej a televíznej fakulte VŠMU v Bratislave. Spolupracovali na filmoch *Menšie zlo* (2004), *Vietor* (2004), *Karakorum* (2005), *Uli Blaho* (2008), *Ilja* (2010), *Zamatoví teroristi* (2013). **Pavol Pekarčík** pôsobil aj ako pomocný režisér Martina Šulíka a Ivety Grófovej. **Ivan Ostrochovský** koprodukoval filmy slovenských filmárov Eriky Hníkovej, Mareka Šulíka, Jany Bučky, Pavla Štingla, Martina Šulíka a Ivety Grófovej.

Peter Kerekes (1973) absolvoval Katedru hranej rézie na Filmovej a televíznej fakulte VŠMU v Bratislave. Nakrútil filmy *Ladomírske morytáty a legendy* (1998), 66 sézón (2003), poviedku *Pomocníci* k filmu *Cez hranicu* (2004) a film *Ako sa varia dejiny* (2009). Filmy 66 sézón, *Ako sa varia dejiny* a *Zamatoví teroristi* zároveň produkoval. Peter Kerekes má na konte množstvo filmov aj ocenení z rôznych festivalov dokumentárnej tvorby. Získal napríklad Cenu UNESCO – A'L AFFICHE DU MONDE (Paríž 2000), GRAND PRIX U.R.T. na medzinárodnom festivale v Monte Carle (2000) a mnoho iných. Peter Kerekes patrí medzi najvýznamnejších predstaviteľov slovenskej dokumentárnej tvorby.

Pavol Pekarčík (1972) and **Ivan Ostrochovský** (1972) graduated from the Academy of Performing Arts in Bratislava, where they studied at the Department of Documentary Direction of the Film and TV Faculty. They worked together on the following films: *The Lesser Evil* (2004), *The Wind* (2004), *Karakorum* (2005), *Uli Blaho* (2008), *Ilja* (2010), *Velvet Terrorists* (2013). **Pavol Pekarčík** was also active as an assistant director to Martin Šulík and Iveta Grófová. **Ivan Ostrochovský** coproduced the films by Slovak filmmakers Erika Hníková, Marek Šulík, Jana Bučka, Pavel Štingl, Martin Šulík and Iveta Grófová. **Peter Kerekes** (1973) graduated from the Department of Film Direction at the Film and TV Faculty of the Academy of Performing Arts in Bratislava. He is the author of the following films: *Morytats and Legends of Ladomírová* (1998), 66 seasons (2003), the short story *Assistants* from the film *Across the Border* (2004) and the movie *How History is Cooked* (2009). He also worked as a producer of the films 66 seasons, *How History is Cooked* and *Velvet Terrorists*. Peter Kerekes has a number of films and awards from various festivals of documentary films on his records as well. For example, he won the UNESCO Prize – A'L AFFICHE DU MONDE (Paris 2000), GRAND PRIX U.R.T. at the international festival in Monte Carlo (2000) and many others. Kerekes is one of the most significant representatives of the Slovak documentary production.

pondelok 30. september, 13:00 – 14:23, Staré divadlo – Čítáreň
Monday, 30 Sept., 13:00 – 14:23, Old Theatre – Reading Room

VRAHOM Z POVOLANIA. UTR PENIE SUDCU KAROLA VAŠA MURDERER BY PROFESSION. THE SUFFERING OF JUDGE KAREL VAŠ

Česká republika, 2013 / Czech Republic, 2013

(český jazyk / Czech language)

rézia / directed by **Jan Bělohlavý, Pavel Paleček**

po projekcii diskusia s režisérom / talk with the director after the projection

Polohraný dokument predstavuje 96-ročného komunistického sudsca a prokurátora menom Karel Vaš († koncom roku 2012), ktorý mal na svedomí smrť viac ako 20 nevinných ľudí a dlhorocné tresty väzenia

pre mnohých ďalších počas politických procesov v 50. rokoch v Česko-slovensku. Vo vykonštruovaných procesoch používal násilné praktiky a protiprávne postupy, čo až do konca života popieral. Česká justícia jeho konanie nepotrestala ani po roku 1989. Snímka prináša okrem dobových dokumentov aj unikátnu spoved' samotného sudsca Vaša, ktorú konfronтуje so spomienkami pamätníkov a s názormi odborníkov. Sprivedom filmu je antikomunista a jeden z najvýzornejších výtvarníkov v Čechách David Černý. Film získal na 48. ročníku medzinárodného festivalu populárno-náučných filmov Academia Film Olomouc 2013 Cenu za najlepší český populárno-náučný dokument z oblasti humanitných a spoločenských vied.

The semi-acted document presents a 96 year old communist judge and prosecutor Karel Vaš (who died at the end of 2012), who had more than 20 innocent people on his conscience as well as long-term imprisonment sentences given to many others during the political lawsuits in Czechoslovakia in the 1950's. In the fabricated lawsuits he applied violent practices and illegal procedures which he had been denying until the end of his life. Not even after 1989 had the Czech judiciary punished his conduct. The film brings, in addition to contemporary documents, a unique confession by Judge Vaš himself, which is confronted with the survivors' memories and professionals' views. David Černý, an anti-communist and one of the most prominent visual artists in the Czech Republic, acts as a guide throughout the film. The film was awarded the Prize for the Best Czech Popular Science Document in the Field of Science and Humanities at the 48th year of the international popular science film festival Academia Film Olomouc 2013.



Pavel Paleček (1977), historik, absolvent Masarykovej univerzity v Brne, študijných pobytov na Max Planck Inštitúte v Berlíne (2003), University of Minnesota (2002) a Columbia University (2005). Pracovník Ústavu pre súčasné dejiny Akadémie vied Českej republiky. Zaobrába sa dejinami komunistickej perzekúcie, historiou vedy a medzinárodnými vzťahmi. Autor kníh a filmových dokumentov, napríklad: *Komunistický režim a politické procesy v Československu*, (Brno 2001), *Likvidace ostatků obětí nacismu a komunismu na území Československa* (Brno 2002), *Exil a politika: historici o nejnovějších dějinách a o sobě* (Tišnov 2004).

Jan Bělohlavý, režisér, kameraman, scenárista, strihač, autor televíznych programov. Dokumentárna filmografia: *Vrahom z povolania – Utrpenie sudsca Karola Vaša* (2013), *Tady je Šlufovo* (2009), *Krátky život baletný* (2008), *Uniesol vlastnú rodinu* (2008), *Zabudnuté výpravy* (2005). Okrem dokumentov pripravuje televízne relácie (*Farmár hľadá ženu, Prestreté*).

Pavel Paleček (1977), historian, graduate from the Masaryk University in Brno and study stays at Max Planck Institute in Berlin (2003), University of Minnesota (2002) and Columbia University (2005). Researcher at the Institute for Contemporary History at the

Academy of Sciences of the Czech Republic. He deals with the history of communist persecution, history of science and international relationships. Author of books and film documents such as: *The Communist Regime and Political Lawsuits in Czechoslovakia*, (Brno 2001), *Liquidation of the Remains of Nazi and Communist Victims in Czechoslovakia* (Brno 2002), *Exile and Politics: historians talking on the latest history and themselves* (Tišnov 2004).

Jan Bělohlavý, director, cameraman, screenplay writer, editor, author of TV programmes. Documentary filmography: *Murderer by Profession – The Suffering of Judge Karel Vaš* (2013), *Here is Šloufovo* (2009), *Short Ballet Life* (2008), *Kidnapping His Own Family* (2008), *Forgotten Journeys* (2005). In addition to documentary films he runs TV programmes (*Farmer Wants a Wife, Set the Table*).

utorok 1. október, 13:00 – 14:40, Staré divadlo – Čítáreň
Tuesday, 1 Oct., 13:00 – 14:40, Old Theatre – Reading Room

KAUZA CERVANOVÁ NORMALISATION

Slovensko, Česká republika, 2013

Slovakia, Czech Republic, 2013

(slovenský jazyk, anglické titulky / Slovak language, English subtitles)

rézia / directed by **Robert Kirchhoff**

po projekcii diskusia s režisériom

talk with the director after the projection



Celovečerný dokument odhaluje šokujúce zákulisie najdlhšieho a jedného z najkontroverznnejších prípadov v dejinách slovenskej justície a je jedným z vyhranených príspevkov do permanentnej diskusie v slovenskom mediálnom (žiaľ iba) prostredí. Prípad sa začal v roku 1976 zavraždením medičky a neskorším odsúdením siedmich študentov z Nitry, dnes už starších mužov, ktorých vtedajší režim považoval za opovrhnutiahodnú „zlatú mládež“. Režisér študoval prípad osiem rokov a pátral po archívoch aj svedkoch. V dokumente odhaluje doteď tajné spisy, hry príslušníkov ŠtB a komunistických politických elít, svedectvá, ktoré súdy nikdy nepripustili. Na filme spolupracovali aj siedmi muži, ktorí boli v prípade odsúdení, niektorí dokonca dvakrát a to aj začiatkom 90-tých rokov, keď sa na ich žiadosť proces obnovil. The full-length documentary film reveals the shocking background of one of the longest and most controversial cases in the history of Slovak judiciary and is one of the most outspoken contributions to the permanent debate in the Slovak media environment (unfortunately

just there). The case started in 1976 by the murder of a girl, a medical student, and the later conviction of seven students from Nitra, at present elderly men, who had been considered the despicable "golden youth" by the regime of the day. The director studied the case for 8 years and searched in the archives and for witnesses. In the document he reveals the hitherto confidential files, the games played by ŠtB officers and communist political elite members, evidence which had never been admitted by the courts. The seven men who had been sentenced in the case, some of them even for the second time in the early 1990's when the suit was renewed upon their request, collaborated in the film.

Robert Kirchhoff (1968) absolvoval odbor dokumentárna tvorba a dramaturgia na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Od roku 2002 je konateľom nezávislej producentskej firmy so zameraním na produkciu prevažne dokumentárnych filmov a TV filmov. Jedným z jej hlavných projektov je voľný cyklus sociologických snímkov *Film a spoločnosť* a kultúrny letopis *Alternatívny archív*. Ako producent alebo koproducent stál pri realizácii najvýznamnejších filmov slovenskej a českej dokumentaristiky (*Slepé lásky, Nemoc tretej moci, Až do mesta Aš, Tmář a jeho rod*). Na Vysokej škole múzických umení v Bratislave viedie predmet *Rézia dokumentárneho filmu a Autorský dokumentárny film*. Zároveň pôsobí ako lektor filmových kurzov Letná filmová škola.

Robert Kirchhoff (1968) graduated from the Academy of Performing Arts in Bratislava where he studied documentary filmmaking and dramaturgy. Since 2002 he has been the executive officer of an independent production company focusing mainly on the production of documentary and TV films. One of their major projects is a loosely connected series of sociological films *Film and Society* and a cultural magazine *Alternative Archive*. As a producer, or co producer, he was at the shooting of the most important films of the Czech and Slovak documentary film production (*Blind Loves, The Third Power Illness, As far as Aš, Obscurant and His Family*). He is in charge of the following lines of study: Direction of Documentary Film and Author's Documentary Film at the Academy of Performing Arts in Bratislava. At the same time he is active as a lecturer of film courses at the Summer Film School.

nedelia 29. septembra 2013 / Sunday 29 September 2013,
pondelok 30. septembra 2013 / Monday 30 September 2013,
20:00 – 22:00, Bunka

DOKUMENTÁRNE FILMY ÚPN DOCUMENTARIES BY NMI

projekcia dokumentárnych filmov podľa výberu Ústavu pamäti národa – Slovensko v „Bunku“, alternatívnom priestore pre súčasnú kultúru / screening of documentaries chosen by the Nation's Memory Institute – Slovakia in "Bunka" ("Cell"), alternative space for contemporary culture *viac o filmoch / more about films – www.upn.sk*

POPRAVA / THE EXECUTION

dokumentárny film / documentary, 30'

rézia / directed by: **Marius Oprea**, Rumunsko / Romania

SPRIEVODNÝ PROGRAM ACCOMPANYING PROGRAMME

Presné hracie časy nájdete v programovej skladáčke festivalu.
The precise times of events will be given in the festival
programme leaflet.

INÉ NÁMESTIE / UMENIE VO VEREJNOM PRIESTORE DIFFERENT_SQUARE / ART IN PUBLIC SPACE

pouličné podujatia z oblasti súčasného divadla, tanca a výtvarného
umenia, fest_dizajn market
street events in the area of contemporary theatre, dance and visual
arts, fest_design market

Alternatíva k tradičným mestským jarmokom: iný koncept, súčasné
umenie, odlišná atmosféra, nový priestor a nový záujem, nová
komunikácia a nový spôsob komunitného života. Svätoplukovo
námestie sa počas festivalu Divadelná Nitra premení na atraktívny
areál, ktorý predstaví netradičné, alternatívne predstavy o mož-
nostiach využitia verejného priestoru.

An alternative to traditional municipal trade fairs: a different concept,
contemporary art, a different ambience, new space and new interest,
new communication and a new community way of life. During the
Divadelná Nitra festival Svätopluk Square will be transformed into
an attractive compound which will highlight the unconventional,
alternative ideas about the options of using a public space.

piatok / Friday 27. – neděla / Sunday 29. september 2013,
Svätoplukovo námestie / Svätopluk Square
Čerstvé ovocie, n.o., Asociácia Divadelná Nitra / Fresh Fruit, n.o.,
Divadelná Nitra Association
fest_dizajn market, súčasná móda, umenie a dizajn /
contemporary fashion, art and design
fest_food, festivalové dobroty na námestí / Festival delicacies in
the square
fest_café, Antikvariát s Libressom, Gio Caffé / Antiquarian
Bookshop with Libresso, Gio Caffé

piatok / Friday 27. – neděla / Sunday 29. september 2013,
Svätoplukovo námestie / Svätopluk Square
Nitrianska komunitná nadácia / Nitra Community Foundation
ČAJOVŇA MĽADÝCH FILANTROPOV
YOUNG PHILANTHROPISTS' TEAROOM



Čajovňa Mladých filantropov
Young philanthropists' tearoom

DISKUSIE, WORKSHOPY / DISCUSSIONS, WORKSHOPS

piatok / Friday 27. september, sobota / Saturday 28. september,

Svätoplukovo námestie, pešia zóna /

Svätopluk Square, pedestrian zone

Divadlo elledanse

DUNAJ V NÁS / DANUBE WITHIN US

Súčasný tanec v sprívode akordeonistky v štýle francúzskych valčíkov,
inšpirovaný príbehmi ľudí žijúcich pri rieke a spolunažívaním generácií.
Contemporary dance accompanied by an accordion player in the
style of French waltzes, inspired by stories of people living on the
banks of the river and cohabitation of generations.

autor a režia / author and directed by Šárka Ondrišová

kostýmy / costumes: Michaela Mokrá

choreografia / choreography: Šárka Ondrišová, Boris Nahálka,

Pavel Mašek, Lenka Wagnerová, Stanislava Vlčeková

hudba / music: výber / selection Ana Vyparinova Krsmanovic

účinkujú / cast: Rado Piováčki, Michaela Nezvalová, Stanislav

Stanek, Pavol Kovalčík, Zuzana Sehnalová, Zuzana

Hianiková, Klaudia Vargová, Michal Heriban, Ema Gajdošová

a / and Veronika Pavelková, Ana Vyparinova Krsmanovic a /

and Šárka Ondrišová



Dunaj v nás / Danube within us

piatok / Friday 27. september; sobota / Saturday 28. september;
neděla / Sunday 29. september, Svätoplukovo námestie, pešia zóna /

Svätopluk square, pedestrian zone

Zuzana + Juraj Ondráš

WRITING / ERASING

performancia / performance

piatok / Friday 27. september,

Svätoplukovo námestie / Svätopluk Square, foyer DAB

Základná umelecká škola J. Rosinského v Nitre

J. Rosinský's Basic Art School in Nitra

ČISTÍME? / CLEANING?

úvodný / opening happening

režia / directed by Marica Šíšková

piatok / Friday 27. september,

Svätoplukovo námestie – STAN / Svätopluk Square – TENT

Divadlo / Theatre Liščí, Brno, Česká republika / Czech Republic

PUTIN LYŽUJE / PUTIN SKIING

Politická fraška o obetach Putinovej vlády spracováva tému nástupu Vladimíra Putina k moci a smerovaní Ruska k totalite. Inšpirovaná je knihou zavraždenej ruskej novinárky Anny Politkovskej a webovými stránkami pozostalých po teroristických útokoch / A political farce about the victims of Putin's government deals with the topic of Vladimir Putin's rise and tendencies towards a totalitarian regime in Russia. It is inspired by Anna Politkovskaya's book, a murdered Russian journalist, and web pages written by the relatives of terrorist attacks victims.

autor / author: Pavla Dombrovská na motívy knihy *Ruský denník* / Inspired by the book *Russian Diary* by Anna Politkovská

režia, scenár, dramaturgia / direction, script, dramaturgy:

Pavla Dombrovská

scéna / set design: Luděk Vémola

kostýmy / costumes: Matěj Sýkora, Lenka Jabůrková

hudba / music: Tomáš Vtípil + ruské a češtinské ľudové piesne / Russian and Chechen folk songs

účinkujú / cast: Pavla Dombrovská, Luděk Vémola / Jiří Kniha, Tomáš Machek



Putin lyžuje / Putin Skiing

piatok / Friday 27. september, Bunka

SÓLO PERFORMANCE VEČER

SOLO PERFORMANCE EVENING

performancia – výzva pre umelca aj diváka /

performance – challenge for the artist and the viewer too

kurátor / curator: András Cséfalvay

piatok / Friday 27. september, Svätoplukovo námestie, pešia zóna / Svätopluk Square, pedestrian zone

BEAMVERTISING

Premietanie vizuálu festivalu Divadelná Nitra na budovy a ploty

z idúceho vozidla. / Projection of the visual of the Divadelná Nitra

Festival onto buildings and fences from a running vehicle.

autor / author: Lukáš Matejka; spolupráca / co-operation: Denis Matúš, Adam Siekel, Pavol Soukal

sobota / Saturday 28. september,

Svätoplukovo námestie / Svätopluk Square

Wariot Ideal, Česká republika / Czech Republic

FUNEBRÁCI / FUNERAL ATTENDANTS

pouličná šou / A street show

Groteskná eskapáda o štyroch funebrákoch s pohrebnou kapelou za

chrbotom a o hľadaní miesta na pochovanie nebožtika.

Grotesque escapade of four undertakers with funeral band behind and about finding a place to bury the deceased

autori, performer / authors, performers: Jan Dörner,

Jan Kalivoda, Vojta Švejda, Michael Vodenka

muzikanti / musicians: Václav Kalivoda, Lukáš Kalivoda,

Martin Zpěvák

scénografia / set design: Lucia Škandíková

produkcia / production: Milena Fabiánová

nedelia / Sunday 29. september, Synagóga / Synagogue

súbor Depresívni deti touži po penězích, Česká republika / company

Depressive children long for Money, Czech Republic

RELIQUIARUM

Interaktívny happening s prvkami inštalácie a performance, ktorého hlavnými témami sú duchovnosť a kommerčnosť v dnešnej spoločnosti.

An interactive happening with elements of installation and performance focusing on the topics of commercialism and spirituality in the present society.

nedelia / Sunday 29. september,

Svätoplukovo námestie / Svätopluk Square

tme divadlo, Česká republika / tme Theatre, Czech Republic

BRKELEMEKE, divadelná / theatre road movie

Pouličné predstavenie o dvoch ľudoch, ktorí cestujú aby žili a žijú, aby boli stále na ceste, z lásky k slobode aj v ústrety neistote a neznámu.

A street show about two people who travel in order to live, to be constantly on the road, out of love for freedom, even at the cost of facing uncertainty and the unknown.

režia / directed by: Michala Hadušovská

scéna / set: Jan Jarošek

účinkujúci / cast: Jakub Albrecht, Petr Štěpánek

nedelia / Sunday 29. september,

Svätoplukovo námestie / Svätopluk Square

Túlavé divadlo / Wandering Theatre

CAFÉ DOSTOYEVSKI

Príbehy hrdinov Dostojevského poviedok zo zbierky *Neuveriteľné príhody* rozprávané ako krátkové historky na slovenskom námestí s atmosférou Ruska.

The histories of the protagonists from Dostoevsky's *Unbelievable Stories* narrated as entertaining pub anecdotes in a Slovak square implying the ambience of Russia.

Premiéra na Divadelnej Nitre!!!

Premiere at the Divadelná Nitra!!!

dramatizácia a režia / dramatisation and directed by: Jakub Nvota

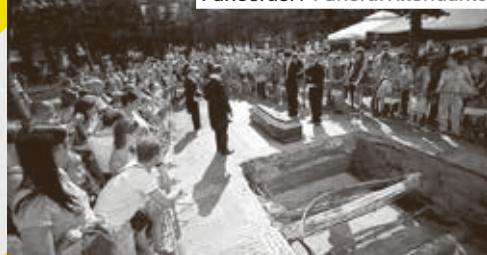
hudba a piesne / music and songs: Kamil Mikulčík

výtvarno / fine art: Katka Žgančíková

hrajú / cast: Jakub Nvota, Štefan Richtárech, Danica

Matúšová, Zuzana Kyzeková, Štefan Martinovič, Martin Melo a Jakub Ružička

Funebráci / Funeral Attendants



nedelia / Sunday 29. september, Svätoplukovo námestie,
pešia zóna / Svätopluk Square, Pedestrian zone

Lukáš Matejka

ÚLOHA / TASK

Improvizačná performance súčasného tanca skúmajúca schopnosti mozgu zvládnuť riešiť viaceré úlohy súčasne – mozog tanečníka je núteneý nepretržite prepínať medzi úlohami.

An improvising performance of contemporary dance investigating the ability of the brain to solve several tasks simultaneously – the dancer's brain is made to constantly switch over to different roles.
autor, rézia, dramaturgia, scéna, hudba / author, direction, dramaturgy, set, music: Lukáš Matejka

účinkuje / cast: Martina Vargová

Úloha / Task



INÉ NÁMESTIE / RODINNÉ POPOLUDNIE DIFFERENT_SQUARE / FAMILY AFTERNOON



divadelné predstavenia pre deti, ich rodičov a školy
theatre performances for children, their parents and for schools

piatok / Friday 27. september 2013,
Svätoplukovo námestie Svätopluk Square
PAN VÁCLAV A KOUZELNÝ PYTEL, Česká republika
MR. VÁCLAV AND MAGICAL BAG, Czech Republic
žonglovanie / juggling
účinkuje / cast: Václav Jelínek

sobota / Saturday 28. september,
Svätoplukovo námestie / Svätopluk Square, Mlyny
Divadlo ZkuFraVon / TheTrunkOut Theatre
AKO ISŁO VAJCE NA VANDROVKU
ALEBO PUTUJEME LETOM SVETOM...
HOW AN EGG WENT ON TOUR
OR GOING ROUND THE WORLD...

Hravé predstavenie pre deti s hromadou gagov, prvkami žonglovania, zošípok (skoro) živými zvieratami a kopou šibalstiev.
A playful show for children with a lot of gags, juggling elements, a few live (or nearly live) animals and much roguishness.
účinkujú / cast: Martin Melo, Andrej Šoltés

Zaseknutá bundička / Jammed Windjacket



sobota / Saturday 28. september; nedela / Sunday 29. september,
Svätoplukovo námestie / Svätopluk Square

MARKET WORKSHOP

Dizajn v ľudových remeslach / Design in Folk Crafts
(Krajské osvetové stredisko / Regional Education Centre in Nitra);
Výtvarné a tvorivé dielne / Fine Art and Creative Workshops
(SZUŠ H. Madariovej / H. Madariová's Private Basic Art School);
Individuálna a kolektívna mytológia – pamäť mesta,
modelovanie z hliny / Individual and Collective Mythology –
a Town's Memory, Earthenware Modelling (SZUŠ Art Pegas /
Private Basic Art School);

Workshopy od Egrešov / Workshops with the Gooseberries
(Slovenský skauting – 44. Zbor Egrešov / Slovak Scouts, the 44th
Gooseberry Corps in Nitra)

Výtvarné tvorivosti a hudobné šantanies s Klokančekom
(MC Klokanček) / **Fine Art Creativities and Musical Fun with**
Klokanček (Klokanček Parent Centre)

sobota / Saturday 28. september;
nedela / Sunday 29. september, Bunka
projekt / project BUNKA

ARCHITEKTONICKO-VÝTVARNÝ WORKSHOP PRE DETI AJ
ICH RODIČOV / ARCHITECTURE AND ART WORKSHOP FOR
CHILDREN AND THEIR PARENTS

nedelia / Sunday 29. september,
Svätoplukovo námestie / Svätopluk Square, Mlyny
Bratislavské bábkové divadlo / Bratislava Puppet Theatre
ZASEKNUTÁ BUNDIČKA / JAMMED WINDJACKET

Pútavá divadelná koláž na motívy rozprávok Miloša Macourka hravou formou vykresluje svetlé i tienisté stránky súrodenecových vzťahov.
An attractive drama collage on the motifs of Miloš Macourek's fairytales displays the dark and bright aspects of the relationships among siblings in a playful way.

rézia / directed by **Katarína Aulitísová**
dramaturgia / dramaturgy: **Katarína Jánošová**
scéna, bábky, kostýmy / set, puppet, costumes: **Markéta Plachá**
osoby a obsadenie / characters and cast: Mirka: **Miriam Pavelková**,
Jano: **Ján Morávek**

nedela / Sunday 29. september 2013, pešia zóna
Detský letný tábor Fantázia / Children's Summer Camp Fantasy
FEST FANTÁZIA / FEST FANTASY
súťaže a hry / competitions and games

BIELA NOC / WHITE NIGHT

sobota / Saturday 28. september

nočná prehliadka výstav Nitrianskej galérie, Ponitrianského múzea a Synagógy a podujatia v uliciach mesta / Nocturnal sightseeing of exhibitions of the Nitra Gallery, the Nitra Museum, and the Synagogue and events in the city streets

18:00 – 24:00

Nočná prehliadka výstav Nitrianskej galérie,
Ponitrianského múzea a Synagógy
Nocturnal sightseeing of exhibitions of the Nitra
Gallery, the Nitra Museum, Synagogue



Nitrianska galéria
the Nitra Gallery



Synagóga / Synagogue

Nitrianska galéria / the Nitra Gallery

Ľubomír Stacho

Výber reprezentatívnych tematických okruhov z tvorby významného slovenského fotografa. Selection of representative thematic circles from the production of a significant Slovak photographer.

kurátorka / curator: Barbora Geržová

Eva Farkašová...

Výber prác bábkarskej výtvarníčky z úspešných divadelných inscenácií na Slovensku, v Poľsku, Českej republike aj v Chorvátsku – makety, kostýmy, bábky, koláže.

Selection of works by a puppet artist from successful theatre productions in Slovakia, Poland, Czech Republic and Croatia – models, costumes, puppets, collages.

kurátorka / curator: Lenka Dzadíková

V procese / In the Process

Výstava mladých umelcov pracujúcich s rôznymi výtvarnými technikami od malby až po digitálne médiá oddeluje proces tvorby výtvarného diela od výsledku a upriamuje pozornosť na proces, tvorbu, na cestu umelca k cielu.

An exhibition of young artists working with different visual art techniques from painting to digital media separates the process of a work of art creation from the result and stresses

the process, creative work and the artist's way to his aim.

autori / authors: Zoltán Agócs, Alžbeta Harry Gavendová, Dáša Klapitová, Lukáš Matejka, Štefan Oliš, Gabriela Žigová
kurátorka / curator: Mária Júdová

Záloha / Back up

Výstava prostredníctvom (post)média digitálnej maľby, objektov a inštalácií „site-specific“ poukazuje na potrebu zálohovania, archiváciu, ochrany pred stratou, fyzickým rozpadom, či iným možným nebezpečenstvom zániku autorových hračiek z detstva.

Through (post)media of digital painting, objects and “site-specific” installations the exhibition emphasizes the need of backing up, archiving and protecting against loss, physical decay and other possible destruction of author's childhood toys.

autor / author: Dominik Hlinka
kurátorka / curator: Mária Janušová

Ponitrianske múzem / Nitra Museum

Skvosty dávnoverykého Slovenska

Treasures of ancient Slovakia

Výše 2 300 unikátnych archeologických nálezov z územia celého Slovenska od doby kamenej až po 18. storočie.

More than 2,300 unique archaeological finds from all over Slovakia from Stone Age up to the 18th century.

Nitriansko v zrkadle dejín

Nitra Region in the mirror of history

Najvýznamnejšie archeologické nálezy z Nitry a širokého okolia.

The most significant archaeological finds from Nitra and broad surroundings.

Život v lesných a vodných biotopoch

Life in forest and water biotopes

Dermoplastické preparáty zo zbierok múzea.

Dermoplastic preparations from museum collections.

Synagóga / Synagogue

Pavol Strauss – človek pre nikoho – človek pre všetkých

Pavol Strauss – a man for no-one – a man for all
výstava venovaná životu a dielu chirurga a spisovateľa MUDr. Pavla Strausza / an exhibition devoted to the life and work of the surgeon and writer MUDr. Pavol Strauss

Shraga Weil: grafiky / graphics

Ponitrianske múzem / Nitra Museum



Osudy slovenských židov / The fate of Slovak Jews
expozícia o holokauste / an exhibition on holocaust

Nitrianska synagóga 1911 – 2011
Nitra Synagogue 1911 – 2011
výstava venovaná storočnici Synagógy v Nitre / Exhibition
devoted to the 100th anniversary of the Nitra Synagogue



Slovak Tango

Podujatia Bielej noci **The White Night Events**

18:30 – 19:30, nádvorie galérie / courtyard of the gallery
Slovak Tango

Otvárací koncert na nádvorí galérie / The opening concert in
the courtyard of the gallery

Skupina mladých hudobníkov sa zameriava na interpretáciu
slovenskej populárnej piesne 30. až 50. rokov 20. storočia.
A group of young musicians focuses on the interpretation
of Slovak popular songs from the period of the 1930's and
the 1950's.

Peter Račko – spev / singing, **Andrej Turčin** – husle /
violin, **František Kubiš** – akordeón / accordion, **René
Bošel'a** – viola, gitara, spev / viola, guitar, singing, **Milan
Maťaš** – kontrabas / contrabass

18:30 – 21:00, na rôznych miestach / at different locations
Zbor stážností / Complaints Choir

Hudobno-komunitný projekt, ktorého zámerom je vytvoriť
zborovú skladbu, v ktorej sa bude každý môcť „vystažovať“
z toho, čo ho trápi – od zdanivo banálnych problémov až po
globálne témy.

A music and community project with the aim to create a choir
composition in which everybody will be able to pour out his
or her heart over matters they worry about – from seemingly
trivial issues to global topics.

koncept / concept: **Tellervo Kalleinen a Oliver Kochta-
Kalleinen, FI.**

hudba a naštudovanie / music and performed by
Dalibor Kocian

16:00 – 23:00, Synagóga / Synagogue
súbor *Depresívni deťi touží po penězích*, Česká republika/
company *Depressive children long for money* / Czech Republic

Reliquiarum
Interaktívny happening s prvkami inštalácie a performance,
ktorého hlavnými témami sú duchovno a komerčnosť
v dnešnej spoločnosti.

An interactive happening with elements of installation and
performance focusing on the topics of commercialism and
spirituality in the present society

20:00 – 21:00, Svätoplukovo námestie / Svätopluk Square,
fontána / fountain

Jamestown a / and Itcho Pčelár
koncert v štýle „divadelný rock“ / A concert in the style of
„theatre rock“

20.00 – 22.30, Svätoplukovo námestie, pešia zóna /
Svätopluk Square, pedestrian zone

Beamvertising

Premietanie vizuálu festivalu Divadelná Nitra na budovy
a ploty z idúceho vozidla. / Projection of the visual of the
Divadelná Nitra Festival onto buildings and fences from a
running vehicle.

autor / author: **Lukáš Matejka**; spolupráca / co-operation:
Denis Matúš, Adam Siekel, Pavol Souká

Jamestown a / and Itcho Pčelár



21:00 – 21:30, 22:00 – 22:30, Múzeum / Museum
Tyjátr, tradičné bábkové divadlo / Playhouse, traditional
puppet theatre

Ženíchovia alebo živá mŕtvolá
Bridegrooms or a living corpse
hra ľudových bábkarov / A play by folk marionettists
účinkuje / cast: **I. Gontko**

21:00 – 22:00, Svätoplukovo námestie / Svätopluk Square
Zuzana + Juraj Ondráš

Videart 13

projektia videoarta študentov a absolventov katedry IDM AU
v Banskej Bystrici / A projection of videoart designed by the
students and graduates of the Arts Academy in Banská Bystrica

21:00 – 24:00, Bunka
Zuzana Pustaiová, Projekt BUNKA

Nočná výstava fotografií
Nocturnal Exhibition of Photography

FESTIVAL DEŤOM FESTIVAL FOR CHILDREN

piatok / Friday 27. september, SD Tatra Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre / Karol Spišák Old Theatre in Nitra

Pavol Dobšínský – Roman Polák

SVETSKÁ KRÁSA / MUNDANE BEAUTY

prestavenie pre deti / performance for children

rézia / directed by **Roman Polák**

dramaturgia / dramaturgy: **Veronika Gabčíková**

scéna, kostýmy a bábky / set design and puppets: **Karel Czech**

hudba / music **Eugen Gnoth**

lektor bábkarskej tvorby / lecturer of puppetry: **Ján Hrmo**

asistent rézie / direction assistant: **Šimon Spišák**

Osoby a obsadenie / Characters and cast:

Princ / Prince: **Radovan Hudec**, Mesiačik, starý kráľ / Moon, the Old King: **Milan Vojtela**, Svetská kráska, striga / Mundane Beauty, Witch:

Andrea Sabová, Slniečko, radcová dcéra, vily / The Sun, Advisor's Daughter / Fairies: **Katarína Petrusová**, Vietor, vojak, radca / Wind, Soldier, Advisor: **Miloš Kusenda**, Kráľovná, havran, vily / Queen, Raven, Fairies: **Andrea Ballayová**

Krásna a múdra slovenská ľudová rozprávka o dospievaní a hľadaní lásky a krásy v režii jedného z najlepších slovenských režisérov strednej generácie, Romana Poláka. Metaforický príbeh o princovi, ktorý sa pred očami divaka mení z chlapca na muža.

„Bol raz jeden princ a ten dostał od starého žobráka pri krste do vienia zapisanú Svetskú krásu. Princ sa vydáva na cestu za svetskou krásou ešte ako nadšený chlapec, no stretnutia so Slniečkom, Vetrom, Mesiacom a príkoria, ktoré na svojej ceste zažije, ho zmenia na naozajstného muža, ktorý vlastným príčinením Svetskú krásu získa, priatelia Mesiačika zachráni a samozrejme, múdrym vladárom sa stane.“ Bábková inscenácia pre deti od 5 rokov.

The beautiful and wise Slovak folk fairy tale about growing up and searching for love and beauty directed by one of the best Slovak directors of the middle generation Roman Polák. A metaphorical story about a prince who is being transformed from a boy to a man in front of the viewer.

“Once upon a time there lived a prince who, at his baptism, had been given Mundane Beauty as a gift from an old beggar. The prince set out on the way to search for the Mundane Beauty when still an enthusiastic boy. However, the encounters with the Sun, the Wind, the Moon and the hardships he had to endure on his way had transformed him into a real man who, with his own efforts, had won the Mundane Beauty, saved his friend the Moon and, of course, ended up as a wise ruler.” A puppet show for children from the age of 5.

utorok / Tuesday 1. október, Synagóga / Synagogue

A. Lindgrenová: **EMIL Z LÖNNEBERGY**

EMIL OF LÖNNEBERGY

rozhlasová hra RTVS pre deti

A radio play by RTVS for children

rézia / directed by **M. Hvišč**

utorok / Tuesday 1. október, Synagóga / Synagogue

J. Uličiansky: **LEONARDO, KOCUR Z ULICE**

LEONARDO, A STREET TOMCAT

rozhlasová hra RTVS pre deti / A radio play by RTVS for children

rézia / directed by **P. Palík**



Pes (pri)jutlák
Vagrant dog looking for love

streda / Wednesday 2. október

12.00 – 12.50, DAB Studio / DAB Studio

Divadlo PIKI / PIKI Theatre

PES (PRÍ)TULÁK

VAGRANT DOG LOOKING FOR LOVE

podľa knihy D. Pennaca „Cabot Caboche“ napísal: / The script, based on the book by D. Pennac “Cabot Caboche”, was written by

Katka Aulitisorová

rézia a účinkujú / direction and cast: **Katka Aulitisorová**

a / and **Ľubo Piktor**

výprava / set design: **Markéta Plachá**

hudba / music: **Andrej Kalinka**

Pribeh o tom, ako Pes hľadal lásku. Hneď ako sa narodil, bolо jasné, že ho nikto nebude chcieť a skončil na smetišku. To, čo mu príroda ubrala na krásu, mu však pridala na odvahu, výtrvalosť a viere, že na svete musí existovať aspoň jeden človek, ktorý ho mohol mať rád. A story about a dog looking for love. As soon as he was born, it was clear that nobody will want him and has ended up in a rubbish heap. However, the lack of beauty, which the nature bestowed on him, was offset by his courage, endurance and belief that there must be at least one person in the world who could love him.

HUDBA Z FONTÁNY MUSIC FROM THE FOUNTAIN

koncerty súčasnej hudby a netradičné hudobné projekty

v netradičnom priestore concerts of contemporary music and unconventional projects in an unconventional place

piatok / Friday 27. september, Svätoplukovo námestie, fontána / Svätopluk Square, Fountain

Slovak Tango, Shorty swing

TANGO PARKET

Tanečný parket sa živou hudbou na námestí. Skupina mladých hudobníkov sa zameriava na interpretáciu slovenskej populárnej piesne 30. až 50. rokov 20. storočia. / Dance floor with live music in the square. A group of young musicians focuses on the interpretation of Slovak popular songs from the period of the 1930's and the 1950's. akordeón / accordion – **František Kubíš**, spev / singing – **Peter Račko**, spev, viola, gitara / singing, viola, guitar – **René Bošelá**, husle / violin – **Andrej Turčin**, kontrabas / contrabass – **Milan Maťaš**



Tango parket

piatok / Friday 27. september, sobota / Saturday 28. september – Biela noc / White Night, nedela / Sunday 29. september, streda / Wednesday 2. október

na rôznych miestach / at different locations

Dalibor Kocian, Asociácia Divadelná Nitra

ZBOR STÁZNOSTÍ / COMPLAINTS CHOIR

Hudobno-komunitný projekt, ktorého zámerom je vytvoriť zborovú skladbu, v ktorej sa bude každý môcť „vystažovať“ z toho, čo ho trápi – od zdarnivo banálnych problémov až po globálne témy. Projekt iniciovali v roku 2005 fínski umelci Tellervo Kalleinen a Oliver Kochta-Kalleinen. Odvtedy sa už realizoval v desiatkach miest po celom svete, napríklad v Jeruzaleme, Melbourne, Chicagu, Ľubline, Copenhagene, Birminghame, Singapúre, Budapešti, Wroclawí, Peterohrade či v Helsinkách. A music and community project with the aim to create a choir composition in which everybody will be able to pour out his or her heart over matters they worry about – from seemingly trivial issues to global topics. The project was initiated in 2005 Finnish artists Tellervo Kalleinen and Oliver Kochta-Kalleinen. Since then, the project was realised already in dozens of cities around the world, e.g. in Jerusalem, Melbourne, Chicago, Ljubljana, Copenhagen, Birmingham, Singapore, Budapest, Wroclaw, St. Petersburg and Helsinki.

hudba a naštudovanie / music and performed by

Dalibor Kocian



Zbor stázností / Complaints Choir



Katarzia / Catharsis

piatok / Friday 27. september – nedela / Sunday 29. september, Svätoplukovo námestie / Svätopluk Square

INÝ_DJ / DIFFERENT_DJ

hudbu pre ine_námestie pripravil / music for the other_square was selected by DJ Stroon

sobota / Saturday 28. september, Svätoplukovo námestie, fontána / Svätopluk Square, Fontain

SLOVAK BRASS QUINTET

Koncert dychového kvinteta niekoľkých vynikajúcich inštrumentalistov Slovenskej filharmonie. Repertoár telesa obsahuje takmer kompletnej repertoár napísaný pre toto obsadenie – od starej vežovej hudby až po jazz a súčasnú hudbu.

A concert by a wind quintet introducing several outstanding instrumentalists of the Slovak Philharmonic Orchestra. Its repertoire includes almost the entire literature written for this compilation – from the old tower music to jazz and contemporary music.

účinkujú / cast: Rastislav Suchan, Ľubomír Kamenský, Roman Bielik, Albert Hrubovčák, Nikolaj Kanišák

nedela / Sunday 29. september, Svätoplukovo námestie, pešia zóna (Mlyny*) / Svätopluk Square, Pedestrian zone

DIY Instruments Ensemble

Zoskupenie umelcov z hudobnej, výtvarnej a divadelnej sféry, ktorí si na základe hľadania novej zvukovosti vytvorili vlastné, netradičné hudobné nástroje. Zostrojené sú z nepotrebného domáceho zariadenia, ako aj zo železného alebo dreveného odpadu.

A group of artists from music, visual art and theatre branches who have created their own non-traditional music instruments based on their search for a new sound. They are constructed of discarded home equipment as well as iron or timber garbage.

účinkujú / cast: Peter Javorka, Matúš Wiedermann, Marián Zavarský, Miroslav Tóth, Lenka Novosedlíková, Peter Dvorský, Marek Kundlák, Ladislav Pálmai

pondelok / Monday 30. september, Svätoplukovo námestie a na rôznych miestach / Svätopluk Square and at different locations

BEAT - oh - When QUARTET

Koncert sláčikového kvarteta profesionálnych hudobníkov, ktorí pôsobia alebo účinkovali v rôznych umeleckých telesách na Slovensku a v zahraničí a ktorého repertoár je zložený z vlastných aranžmánov známych skladieb. / A concert by a string quartet of professional musicians who have been members of various artistic ensembles in Slovakia and abroad. The programme is made of their own arrangements of well known compositions.

účinkujú / cast: Andrej Baran, Ľuboš Melničák, Andrej Krajčovič, Branislav Bielik

utorok / Tuesday 1. október, Svätoplukovo námestie a na rôznych miestach / Svätopluk Square and at different locations

KATARZIA / CATHARSIS

Koncert autorského nu folku po slovensky: Katarína Kubošiová – mladý hudobný zjav s textami plnými metafor a nebanálnych súvislostí. / An author's nu folk concert in Slovak: Katarína Kubošiová – a young musical appearance presenting texts full of metaphors and non-trivial connections.



AKO NA DIVADLO HOW TO UNDERSTAND THEATRE

Ako na divadlo je jedinečný projekt neformálneho vzdelávania v oblasti súčasného divadla, ktorý Asociácia Divadelná Nitra realizuje pravidelne od roku 2008 pre študentov nitrianskych stredných a vysokých škôl. Projekt odzrkadluje potrebu vzdelávať mladé publikum a vychovávať si náročného festivalového diváka. Patrí medzi málo vzdelávacích projektov z oblasti súčasného divadla na Slovensku. Snahou Asociácie Divadelná Nitra je pri rôznych príležitostiach informovať o aktivitách a výsledkoch tohto projektu a tiež odovzdávať skúsenosti s jeho reálizáciou aj iným slovenským divadlám či kultúrnym centrám. Aktivity projektu sú zamerané vždy na konkrétnu vybranú divadelnú inscenáciu, pri ktorej študenti spoznajú proces divadelnej tvorby od začiatku až do konca. Súčasťou aktivít je analýza textu, štúdium historických materiálov, tvorivé dielne, diskusie s tvorcami, exkurzia do zákulisia divadla, návšteva inscenácie a jej kritická reflexia. Jednotlivé aktivity neformálneho vzdelávania a tvorivého procesu sa realizujú vždy pod vedením divadelných tvorcov, teoretikov či kritikov. Projekt prináša mladým ľuďom praktické skúsenosti, rozvíja ich poznatky o súčasnom slovenskom a európskom divadle, divadelnej tvorbe a dramatických textoch.

Ako na divadlo 2013

Prvá časť projektu sa uskutočnila s inscenáciou neštátneho Divadla Pôtoň v Bátovciach PSOTA v apríli 2013 (inscenácia bola súčasťou hlavného programu MF Divadelná Nitra 2012). Druhá časť tohtoročného projektu sa uskutoční s vybranými inscenáciami hlavného a sprievodného programu Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra 2013 a bude zameraná na inscenácie v rámci medzinárodného projektu Asociácie Divadelná Nitra *Paralelné životy* a súčasné formy dokumentárneho divadla:

Štátne divadlo Drážďany, Nemecko / *Môj spis aja*
Divadlo SkRAT, Bratislava, Slovensko / *Vnútro vnútra*
Divadlo Lišeň, Brno, Česká republika / *Putin lyžuje*
Depresívni děti touzí po penězích, Česká republika /
Reliquiarum

Účastníci projektu sa zúčastnia tiež diskusií:

Náčo pamäť?, verejná debata s odborníkmi, moderuje:
Michal Havran
Raňajky s... Ľubomír Burgr, Dušan Vicen, Clemens Bechtel, Eduard Kudláč

How to Understand Theatre is a unique project of informal education in contemporary theatre that has been regularly run by the Divadelná Nitra Association for students of Nitra secondary schools and universities since 2008. The project reflects the need to educate a young audience and bring up a demanding festival spectator. It is one of the few educational projects focusing on contemporary theatre in Slovakia. Divadelná Nitra Association makes every effort to inform about the activities and results of this project on different occasions and share its experiences with the implementation of this project with other Slovak theatres and cultural centres.

Project activities have always been focused on a selected, concrete drama production in which the students can learn about the process of theatrical work right from the beginning to the end. The activities are made of, for example, a text analysis, a historical materials study, creative workshops, discussions with authors, an excursion into the theatre background, a viewing of the production with the following critical reflection of it. Individual activities of informal education and creative process are run under the guidance of theatre artists, theoreticians or critics. The project gives young people practical experience, it develops their knowledge of contemporary Slovak and European theatre, theatre production and dramatical texts.

How to Understand Theatre 2013

The first part of the project was implemented with the production of *MISERY* by the non-state Pôtoň Theatre in Bátovce in April 2013 (the production was part of the main programme at the International Festival Divadelná Nitra 2012). The second part of this year's project will focus on selected productions of the main and the accompanying programmes of the International Festival Divadelná Nitra 2013, mainly those introduced in the Divadelná Nitra Association international project *Parallel Lives*, and current forms of documentary theatre:

State Theatre Dresden, Germany/ *My File and I*
SkRAT Theatre, Bratislava, Slovakia / *The Inside of the Inside*
Lišeň Theatre, Brno, Czech Republic / *Putin Skiing*
Depressive children long for money, Czech Republic/
Reliquiarum

Project participants will also take part in the following discussions:

Why Memory?, a public debate with professionals, hosted by Michal Havran
Breakfast with..... Ľubomír Burgr, Dušan Vicen, Clemens Bechtel, Eduard Kudláč

darujem ti
tulipán



TULIPÁN NAVELIKO

A TULIP IN A BIG WAY

Celoročný projekt pre slabozraké a nevidiacie deti Darujem ti tulipán sa tento rok na Divadelnej Nitre prezentuje už po siedmy raz. Projekt sa v nitrianskej Galérii Mlyny predstaví výstavou SME TULipán – MALUJEME NAVELIKO, spojenou s výtvarným a hudobným workshopom. Široká verejnosť na výstave uvidí takmer stovku čaravných obrázkov aj inštaláciu veľkoplošných malieb detí – dlhé pásy veľkých čiernobielych malieb, ktoré sú výsledkom šiestich workshopov konaných v septembri. Tento tvorivý maratón uzatvára spoločný integračný workshop priamo v Galérii MLYNY 16. septembra 2013, na ktorom sa už siedmy rok počas Divadelnej Nitry stretávajú vidiaci deti Základnej školy kniežaťa Pribinu z Nitry so slabozrakými detmi zo Základnej školy internátnej pre zrakovou postihnutých z Bratislav. Tvorba viac ako 40 detí priamo pred očami návštěvníkov nákupného centra dáva verejnosti možnosť zblízka nahliať na spoločnú prácu vidiacich a takmer nevidiacich detí, a spozať nebojácnosť, s akou postihnuté deti dokážu tvoriť. Na druhej strane, aktívna prezentácia pred verejnosťou, navyše, na medzinárodnom festivale, je pre deti s poruchami zraku, ktoré žijú celoročne v izolácii internátu, veľkým zadostučinením.

„Mnohí ľudia nevedia, že deti sú v dôsledku svojho postihu takmer celé detstvo izolované, odlúčené od rodín a svojho domova a že nadšené kreslenie je jednou z mála možností ich sebauplatnenia. Pre tieto deti je nepredstaviteľný povzbudením predstaviť svoju tvorbu ľuďom a ukázať, že sú platné a verejnosťou uznané,“ povedala vedúca projektu, akad. soch. Elena Kárová.

Workshop v Nákupno-zábavnom centre Galéria Mlyny je 16. septembra otvorený aj pre okoloidúce deti, ktoré si chcú na chvíľu skúsiť zamaľovať. Od tohto termínu je tam sprístupnená aj výstava SME TULipán. Slávnostne otvorená počas festivalu bude 28. septembra a potrvá do konca festivalu – 3. októbra 2013.

The all-the-year-round project for sight-impaired and blind children *A Tulip for You* will be presented at the Divadelná Nitra for the seventh time this year. The project will present itself in the Nitra Shopping Gallery Mlyny with the exhibition SME TULipán (*We are here for you, we are tulip*) – PAINTING IN A BIG WAY, associated also with the visual art and musical workshop. The general public will be able to see almost a hundred of charming pictures at the exhibition as well as an installation of large screen paintings by children – long stripes of large black and white paintings resulting from six workshops that had taken place in September. This creative marathon will be concluded by a joint integration workshop right in the Shopping Gallery MLYNY on 16 September 2013, where healthy children from the Basic School of Prince Pribina in Nitra will be meeting the sight-impaired children from the Basic School for Sight-Impaired Children in Bratislava during the festival Divadelná Nitra for the seventh time this year. The works of art by more than 40 children, right in front of the visitors to the shopping centre, will give the public a chance to have a closer insight into the joint work by healthy and almost blind children and see the courage with which the sight-impaired children can work. On the other hand, an active presentation to the public, moreover at an international festival, is, for the sight-impaired children who live in the isolation of their hostel for the rest of the year, a great satisfaction.

“Many people don’t know that these children, as a result of their handicap, are isolated for almost the whole of their childhood, separated from families and their homes and that their enthusiastic drawing is one of a few possibilities of their self-realisation. Therefore, it is a great encouragement for these children to be able to show their work to other people and prove that they are valid and recognised by the public,” said the project manager, academic sculptor Elena Kárová.

The workshop in the Shopping and Entertainment Gallery on 16 September 2013 will be open also to children just passing by who wish to try painting for a while. Also the exhibition SME TULipán (*We are here for you, we are tulip*) will be opened there since this date. It will be ceremonially opened during the festival on 28 September 2013 and last until the end of the festival, i.e., 3 October 2013.

FESTIVAL PODPORILI / FESTIVAL SUPPORTED BY



S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY



Program Kultúra

Tento projekt bol financovaný s podporou Európskej komisie. Tieto stránky reprezentujú výlučne názor autora a Komisia nezodpovedá za akékoľvek použitie informácií obsiahnutých v týchto stránkach.



V spolupráci s Kultúrnou nadáciou Allianz.



Nitriansky
samosprávny kraj



ERSTE Stiftung



intenda
nadácia pre mladých fui



NADÁCIA VÚB



HLAVNÍ MEDIÁLNI PARTNERI / MAIN MEDIA PARTNERS



:RÁDIO SLOVENSKO
:RÁDIO_FM
:RÁDIO DEVÍN



Webnoviny.sk

DENNÍK
SME

.týždeň

THE SLOVAK
SPECTATOR
slovak news you can trust

BOOMERANG
MEDIA

euroawk
THE GREAT OUTDOORS.

Zoznam.sk

MEDIÁLNI PARTNERI / MEDIA PARTNERS

kamdomesta.sk

FILM
europe

CE

TVA
OBCHODNÁ TELEVÍZIA

nitricka

one
radio

radioplus[®]

**mediálne
centrum**
Hviezda FM, Universita Konstantina Filaka v Nitre

kod
konkrétné
ø divadlo

SAD
11

TANEČNÍ
AKTUALITY.CZ

mojaNitra.sk
Nitriansky informaèný portál

isic

Nitralive

PARTNERI / PARTNERS



Agrokomplex – Výstavníctvo, Archeologický ústav SAV, Arriva Nitra a.s., Lemus – združenie, Mestské služby, Slovenská poľnohospodárska univerzita, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Vysoká škola múzických umení v Bratislave

?

REALIZÁCIA / REALISATION

Štáb / Festival Staff

riaditeľka / Director: **Darina Kárová**

zástupkyňa riaditeľky, zahraničné vzťahy a produkcia hlavného programu + projekt Paralelné životy / Deputy Director, International Relations and Main Programme Production + Parallel Lives Project: **Katarína Dudáková**

asistentka riaditeľky, sekretariát a registrácia hostí zo Slovenska / Assistant of Director, Office and Slovak Guests Registration: **Mária Bodová**
sprievodný program a vzdelávací program, spoluorganizátori a partneri /

Accompanying Programme and Educational Programme, Co-organizers and Partners: **Slavka Civáňová**

redakcia tlačovín a webovej stránky / Editing of Printed Materials and Web Site: **Lujza Bakošová**

ekonomika a doprava / Economics and Transport: **Dana Spišáková**

projekt Darujem ti tulipán, / Project "A Tulip for You": **Elena Kárová**

PR manažér / Public Relations Manager: **Zuzana Kizáková**

mediálni partneri a zastupujúci PR manažér / Media Partners and Deputy PR Manager: **Dana Freyerová**

manažér technickej realizácie / Technical Realisation Manager: **Martin Pikalik**

technická správa IT a sietí / IT and Network Manager: **Slavomír Rezník**

asistent realizácie sprievodného a vzdelávacieho programu / Assistant of the Accompanying and Educational Programme Realization: **Róbert Špoták**

asistentka redakcie / Assistant to Editor: **Mária Bakošová**

manažment ubytovania / Accommodation Management: **Petra Maliariková**

koordinátor dobrovoľníkov / Volunteers Coordinator: **Kristián Šeffer**

VIP a catering, zahraniční hostia / V.I.P. and Catering, Foreign Guests: **Monika Kapráliková**

vstupenky / Tickets: **Mária Hrdličková, Mária Kurucová, Katarína Mádelová a Interticket**

distribúcia produktov a tlačovín, asistent sekretariátu / Prints and Products Distribution, Assistant at the Office: **Lucia Richterová**

manžment ankety DOSKY / DOSKY Awards Management: **Adriana Balázsová**

Propagácia / Promotion

grafický dizajn, dizajn webstránky a layout propagáčnych materiálov a veľkoplošnej reklamy DN 2013 /

Graphic Design, Webdesign and Layout of Promotion Materials and Large Size Advertisement of DN 2013

Tomáš Vicen

zvučka DN / Theme Music of DN: **Peter Ďudo Dudák**

autori a realizácia TV spotu / Authors and Execution of TV Spot: **Adam Hanuljak, Peter Kotrha**

hlas v rozhlasovom a TV spote / Voice at the Radio and TV Spot: **Juraj Hrčka**

fotodokumentácia predstavení / Photodocumentation of Performances: **Ctibor Bachratý**

reportážne foto / Reporting Photos: **Henrich Mišovič**

realizácia interiérovej propagácie / Realization of Interior Promotion: **Elena Kárová**

Fotografie inscenácií / Productions' Photos

Suita č. 1 „ABC“ / Suite Nº 1 "ABC": © **Patricia Almeida**; Inscenované archívy / Performing Archives: **Andrei Dinu; Čajka / The Seagull:**

© **Mara Bratoš; Toufar – Mučiace hry / Toufar – The Torture Games: Hana Smejkalová** © **Národné divadlo, Praha; Modrofúz (nádej**

žien) / Bluebeard (Hope of Women): © **Eduard Kudláč; 25 671** © **Mare Mutič; Môj spis a ja / My File and I: Matthias Horn; Odmäk /**

Meltdown: © **Peter Jankovics, Gabor Fabian; Rechnitz – Anjel skazy / Rechnitz – The Angel of Death: Andrej Balco; Neistý grunt**

(vnútrodruhová agresia) / Uncertain Ground (Innate Species Aggression): © **Ctibor Bachratý; Holokaust / Holocaust: Roman Skyba**

Garanti podujatí / The Accompanying Events Guarantee

Ceny DOSKY / BOARDS Awards 2013: **Zuzana Uličianska**

filmové predstavenia / Film Screenings: **Richard Kováčik**

počúvanie rozhlasových hier / Listening to the Radio Plays: **Martina Vannayová, Ján Šimko**

dramaturgia a koordinácia Fest dizajn marketu / Dramaturgy and Coordination of Fest Design Market: **Martin Brix, Nikola Luzárová,**

Dalibor Vidiečan

autori priestorového konceptu iné_námestie / Authors of Spatial Concept of other_square: **Michal Lošonský, Ondrej Zachar, Ján Ptačin,**

Danica Pišteková

hudobné podujatia / Music Events: **Marek Piaček**

umenie vo verejnom priestore / Art in Public Space: **Christian Potiron**

Preklady textov hier / Translations of Plays ... do slovenského jazyka / ... to Slovak language

Suita č. 1 „ABC“ / Suite № 1 “ABC”: ???????; Inscenované archívy / Performing Archives: **Eva Kenderessy; Čajka / The Seagull: Ján Jankovič,** (Na)sleduj ma / Follow Me: **Martina Filinová; 25 671: Ján Jankovič;** Môj spis a ja / My File and I: **Katarína Weissová;** Odmäk / Meltdown: **Eva Andrejčáková**

... do anglického jazyka / ... to English language

Inscenované archívy / Performing Archives: ???????; Čajka / The Seagull: **Dária Fehérová;** Toufar – Mučiace hry / Toufar – The Torture Games: **Katarína Pokorná;** Vnútro vnútra / The Inside of the Inside: ???????; Modrofúz (nádej žien) / Bluebeard (Hope of Women): **Daniel Brunet;** (Na)sleduj ma / Follow me: ???????; **25 671: Dária Fehérová;** Môj spis a ja / My File and I: **Katarína Weissová;** Odmäk / Meltdown: ???????; Rechnitz – Anjel skazy / Rechnitz – The Angel of Death: **Gitta Honegger, Zuzana Šestáková;** Neistý grunt (vnútrodrohová agresia) / Uncertain Ground (Innate Species Aggression) **Ivan Lacko;** Holokaust / Holocaust: **Ivan Lacko**

Tlmočenie / Interpreting

pracovné podujatia / Working Events: **Dominika Uhríková, Roman Mojto, Zuzana Kraviarová**

priprava titulkov / Subtitles Preparation: **Mária Bakošová**

Ďalej spolupracovali / Further Co-operation

technika DAB pod vedením Jána Surovku / Andrej Bagar Theatre technicians headed by Ján Surovka

technika SD KS pod vedením Petra Brata / Karol Spišák Old Theatre technicians headed by Peter Brath

technické zabezpečenie pouličných podujatí / Technical Support of Street Events: Ján Buch, OSM – Univers

Richard Ambrus, Dagmar Bojdová, Matúš Civaň, Elcomp, s.r.o., Marcel Filip, Ivona Fraňová, Alojz Homola, Pavol Jakubčin, Margaréta Klimáčková, Ľubica Lachká, Nitrianska komunitná nadácia, Nitrianske dobrovoľnícke centrum, Nitrianske komunálne služby, s.r.o., Okresný dopravný inšpektorát v Nitre, Mestská polícia, Okresné riaditeľstvo policajného zboru v Nitre, Dana Orolínová, Ľubica Roháriková, Lucia Vadelová, Anton Živčic;

Poděkovanie / Thanks to: Jana Binder, Tomasz Grabinski, Mirka Dittrichová, Katarína Mádelová, Alena Čierna a / and katedra hudby UKF / Department of Music UKF, Svetlana Waradzinová

Dobrovoľníci festivalu – študenti škôl / Festival volunteers – students of schools: Univerzita

Konštantína Filozofa v Nitre, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Vysoká škola múzických umení, Bratislava, Univerzita

Komenského v Bratislave a iné vysoké a stredné školy / Constantine the Philosopher University in Nitra, Slovak University of Agriculture in Nitra, Academy of Music and Drama in Bratislava, Komensky’s University Bratislava and other universities and high schools

PROGRAMOVÝ KATALÓG MEDZINÁRODNÉHO FESTIVALU DIVADELNÁ NITRA 2013

PROGRAMME CATALOGUE OF THE DIVADELNÁ NITRA INTERNATIONAL THEATRE FESTIVAL 2013

vydala: **Asociácia Divadelná Nitra** / Publisher: **Divadelná Nitra Association**

zodpovedná redaktorka / Supervising Editor: **Darina Kárová, riaditeľka festivalu / Director of the Festival**

zostavanie a redakcia / Compiled and Edited: **Lujza Bakošová**

autori textov o inscenáciách hlavného programu / Authors of the Texts about the Productions of the Main Programme: **Maja Hriešik, Martina Vannayová, Ján Šimko, Miroslav Zwiefelhofer, Peter Pavlac**

ďalšie texty / Other Texts: **Darina Kárová, Ján Šimko, Peter Pavlac, Lujza Bakošová, Slavka Civáňová, Elena Kárová**

preklad / Translation: **Helena Le Sage**

grafická úprava / Graphic Design: **Tomáš Vicen**

tlač / Print: **DEVIN printing house s.r.o.**

vydané / Published: **september 2013**

ISBN 978-80-971279-1-6

MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL DIVADELNA NITRA | INTERNATIONAL THEATRE FESTIVAL DIVADEĽNÁ NITRA – Svatoplukovo nám. 4, 950 53 Nitra, Slovakia
Tel. + Fax. +421 37 6524 870 | Mobil: +421 903 55 44 75 | e-mail: nitrafest@nitrafest.sk | www.nitrafest.sk

WWW.NITRAFEST.SK
WWW.PARALLEL-LIVES.EU